POUTNÍK

Díl druhý

MARTA MOKRÁ

Copyright: **CC BY-NC-ND 3.0 CZ**

Creative Commons License Deed
Uveďte původ – Neužívejte komerčně – Nezpracovávejte
3.0 Česká republika

Poznámka k vydání druhého dílu románu Poutník

Když se před časem dostala do brněnské Unitarie kopie románu paní Marty Mokré Poutník, zatoužili jsme toto dílo zprostředkovat široké veřejnosti. Přestože se podle našeho názoru jedná o hodnotné dílo, paní Mokré se nepodařilo najít pro ně vydavatele. Brněnští unitáři bohužel nedisponují prostředky, které by dovolily v nějakém smysluplném nákladu toto dílo vydat v „papírové“ podobě.

Paní Mokrá přijala naši nabídku, že se pokusíme román převést do elektronické podoby a vypustit jej na internet pod svobodnou licencí. Tímto jí děkujeme za velkorysost.

Toto je první revize přepisu originálního textu. Omlouváme se za chyby, text dosud neprošel korekturou, ani jazykovou úpravou. Kvůli snadnější kontrole jsme ponechali stránkování stejné, jako u originálního strojopisu.

Čtenáře rovněž prosíme aby si uvědomili, že jde o román, o historickou fikci, nikoli o literaturu faktu. Je zbytečné spekulovat o tom, s jakou pravděpodobností by se mohly zde popisované děje odehrát právě takto.

Paní Mokrá není unitářka, avšak její způsob vnímání spirituality je jistě unitářství blízký. Podstatné je, že dílo nepostrádá vnitřní uměleckou pravdivost a duchovní hloubku.

Děkujeme všem členům a příznivcům naší obce, kteří se svou prací podíleli na vydání tohoto díla. Příjemné čtení přejí brněnští unitáři.

V Brně, 10.5.2020

Před dalekou cestou

Připravovali se na cestu zcela tajně, avšak zpráva o tom, že Svatý Kazatel opouští město, se přece jen dostala mezi obyvatele a esejská obec trnula hrůzou, že snad je to pravda. Svolali mimořádné zasedání, neodvážili se však přizvat Ježíše. Počínali si tak nerozhodně a tajemně, že uhodl, o co jde a dostavil se na zasedání sám, oděn ve své bílé roucho esejských. Jeden z nich jej viděl už z dálky, i zvolal jako překvapené dítě:

„Jde sem! Ježíš Nazarénský jde sem! Co uděláme?“

„Počkejte. Sám řekne, proč přišel.“

„Myslím, že uhodl naše myšlenky!“

„On je nemusí uhodnout. On je přece přímo čte, jakoby stály napsány na čele.“

„Povídám vám odjakživa, že je Syn Boží!“

„Synové Boží jsme všichni. A víte přece dobře, že nechce být nazýván synem Božím! Jsem syn člověka – říká, oproti všem těm králům a panovníkům, kteří tvrdí, že jsou synové Slunce a podobně. Ano – říká - jsem Syn člověka.“

V té chvíli vešel Ježíš. Obklopovalo jej nepopsatelné kouzlo, jemuž každý, i ten největší odpůrce, podlehl. Venku svítilo slunce a vytvářelo kolem jeho hlavy zář, jak se paprsky zachytily ve zkadeřených vlasech.

Hluboké oči se zdály tajit v sobě radost, či alespoň malé potěšení. Pohlédl na všechny a každý z nich měl pocit, že se dívá právě na něho.

„Bůh s vámi," řekl, „ zůstávejte zdrávi."

„Hospodin tě provázej na veškerých cestách," promluvil stařešina. Ježíš si vzpomněl na dobu strávenou u Josefa z Arimatie, „Jsme potěšeni tvým příchodem, ale zároveň zarmouceni, poněvadž jsme se doslechli, že odcházíš z Damašku, a to na cestu dalekou."

„Musím odejít. Zde již není místo pro mne. Sanhedrin, který mne proklíná, nenávidí a pln zášti odsuzuje – má dlouhé ruce a Římané ještě delší. Kdyby mne vypátrali, znamenalo by to naprostý konec."

„Je samozřejmé, že neuvěřili v povídání tvých učedníků o zjevení. Na to Římané mají příliš rozumu. Kdy hodláš odejít?"

Ježíš však neprozradil ani dobu, ani cíl své cesty. Nebyl si jist, zda by ho nepronásledovali až do Nisibisu. Ale – k tomu neměli dost odvahy a prostředků. Mimoto Sanhedrin škudlil, aby jeho členové nahrabali co nejvíce pro sebe, takže by sotva byl ochoten vydržovat legii a velitele.

„Jak podivné jsou osudy!" promluvil opět stařešina, „Spravedlivý prchá před nespravedlivými. Mělo by tomu být naopak. Ale těch nespravedlivých je přesila."

„Půjdu daleko – až do země zaslíbené. Tam nebude zášť, ani nebezpečí. Bratři moji! Jak lítostně vás opouštím, jak žehnám dobu, kdy jsem prodléval mezi vámi, kdy jsem přišel jako ubohý utečenec a vy jste mne přijali. Budu-li

v dalekých zemích žít, vždy na vás vzpomenu a volat budu k Hospodinu, aby vám požehnal – Amen."

A zmizel potom, aniž by zpozorovali kudy, odešel.

Abšalom čekal na chodbě a vyděšeně Mistrovi sděloval, že venku se shromáždil dav lidí.

„Nevím, zda jsou přátelští, nebo nikoliv. Neměl bys raději odejít zahradou, jako jsi přišel, Svatý Proroku? Nebo tím bočním vchodem, vedoucím do Jirchářské uličky? Mám o tebe strach."

„Jsi už jako Nikodém, ale to je nepochopitelné. Neboj se – ten dav není nepřátelský."

Abšalom si ještě stačil pomyslit, jak si může být Mistr tak jistý, ale uklidnil se vzápětí, neboť si řekl, že Svatý Prorok ví vše, a také vše předvídá.

Ježíš vyšel z domu a stanul. Dav stojící poněkud níže se zavlnil, ozvaly se hlasy.

„Svatý Prorok! Svatý Kazatel! Mistře, promluv k nám! Jsme prostí lidé, a nikdo se námi nezabývá! Promluv, řekni slova, která by nás potěšila!"

Tu vystoupil starý muž, podle oděvu koželuh a po rozpačitém váhání promluvil, jak nikdo nečekal a jak ho dosud neznali a neslyšeli:

„Svatý Proroku, poskytni naším zkoušeným duším konejšivá slova, která bychom si mohli opakovat po celý život. Pověz nám příběh, jejž bychom pochopili a vztáhli jej na sebe. Nemáme chrám, ani modlitebnu v této chudé čtvrti, kde by bylo možné rozmlouvat s Bohem Hospodinem věčným. Ale ty jsi svatý. Jsi jako anděl Boží. Pověz nám slova. Budeme Ti vděčni."

Dav naslouchal s úžasem koželuhově řeči. Později potom si mezi sebou povídali, že světlo, záře, kouzlo, vycházející z osobnosti Svatého Kazatele, mělo na onoho muže takový vliv, že promluvil jako učenec.

Ježíš zvedl opatrně ruku. Vše se utišilo.

„Dobří lidé," pravil svým krásným hlasem, „stěžujete si, že nemáte chrám, ani modlitebnu. Poslyšte slova příběhu, z něhož se poučíte a budete spokojeni ve svých srdcích.

Šel žebrák ode vsi ke vsi, a neměl nic, nežli kus potrhané látky, jež halila jeho nahotu, raneček se skývou plesnivého chleba a žlutý, zaoblený kámen. Byl to jeho poklad. Onen kámen znamenal pro něho věčnost. Boha, oporu. Večer se k němu modlil vlastními slovy, nazýval jej svou záštitou – neboť jej nikdo nepoučil o pravém Bohu Hospodinu. I vytvořil si Boha svého – podle duše své, jež byla osamělá, opuštěná. Rodiče jej odložili mezi zvěř lesní a polní, kde vyrůstal beze slov něhy a bez poznané pravdy.

Modlitba jeho dolétala k Hospodinu a on – shovívavý, mírný, útěšlivý – přijímal ji, jakoby ji pronášel velekněz v rouše nachovém a zlatém, ba ještě s větším potěšením a přijímaje ji, sesílal na ubohého žebráka požehnání, takže tento byl šťasten ve svém osudu a údělu, jakoby žil v paláci královském.

Pravím vám, lidé dobří, Bůh nežádá honosné stavby chrámů, ale poskytl k modlitbě něco vznešenějšího – stíny stromů, krásu kvetoucích bylin polních, oporu skal odvěkých. Modlete se v záštitě keře, či opřeni o kámen chladivý, jenž pohlcuje palčivost slunečních paprsků. Modlete se vlastní modlitbu, nikoliv slova naučená, jež stávají se výrazy bezduchými.

– To vše kolem vás – země i nebesa – je Boží chrám, zázračně stvořený. Pravím vám znovu: Bůh Hospodin stvořil svůj chrám, který je posvátný. Amen."

Dav začal volat, chtěli slyšet další slova, další příběh, ale Abšalom rychle odváděl Ježíše postranními uličkami, kde se ztratili v temných zákoutích, takže je nikdo nedostihl.

„Brzy opustíme toto město," promluvil Mistr, „nebudeš litovat Abšalome? Měl jsi zde přece přátele ... vím dobře, že jsi s nimi hrával v kostky," usmál se, "ale sázky svědčily o tom, že nejde o vážnou hru."

„Datle a fíky." Odpověděl Abšalom, „A také oříšky. O peníze hrají žoldnéři."

Mezitím došli domů. Šibolet a Dorkas čekali úzkostlivě v chodbě, plni strachu, kde je Svatý Prorok tak dlouho, ale když vešel, jejich tváře se rozjasnili. Rychle usadili Ježíše na kamenné sedátko, zuli mu sandály a omyli nohy ve vlažné vodě.

„To je strašné, Svatý Kazateli!" řekl Dorkas, „Ty jizvy po hřebech nikdy nezmizí. Já bych…." Opatrně osušoval nohy bílým plátnem.

„Jizvy už nebolí, Dorkasi. Víš, je nutné, abys pochopil, že Římané, kromě těch vznešených a bohatých, pokládají všechny ostatní za otroky. A poranit či zabít otroka není trestáno, leč by náležel nějakému pánovi. Pak musí být zaplacen. Ale popravit bezvýznamného člověka, jenž je v jejich názoru rovněž otrok, není provinění."

„Ty přece nejsi otrok, ani bezvýznamný, to přece musí vidět i ti hloupí Římané. Oni mají peníze, ale moc jim to nemyslí."

Ježíš se usmíval potěšen dětským Dorkasovým povídáním. Navázal trochu záludně:

„Co jim nemyslí, Dorkasi?“

„Přece mozek, Svatý Kazateli … mají ho jako vodu.“

Šibolet mlčel. Rozdělal nádobku s vonnou mastí a lehce potíral Ježíšovy nohy. Střežil se dotknout těch strašných jizev. Díval se raději stranou.

„Římané, Dorkasi, nejsou hloupí.“

„Hloupí možná ne, ale zlí. Oni mne vzali rodičům a prodali pánovi, ten mne prodal jinému, až jsem se dostal k Josefovi z Arimatie a k tobě. Tys mne propustil. Ale co bych si počal? Zůstanu s Tebou.“

„Podívej se,“ řekl Šibolet, „Římané tě vzali rodičům, ale mne nikdo nebral, rodiče mne prodali sami. Tak to je horší – ne?“

„Myslím, že je. Máme to úděl na tom světě.“

Mezitím dovedně ovinuli Ježíšovy nohy bílými, jemnými plátny a obuli mu lehké domácí sandály.

„Jste hodní chlapci,“ pochválil je, „Teď se odeberu za svou matkou,“ oba hoši se uklonili, “oba hoši se uklonili, „a potom bych s vámi rád promluvil. “opět se na ně usmál.

„Děkujeme Ti Svatý Kazateli, za slovo, které od tebe slyšíme.“ Řekl Šibolet a hluboce se uklonil.

Ježíš spěchal za Marií Matkou. Nejprve prošel dlouhou chodbou, potom síňkou, kde byly uloženy truhlice a zaklepal na dveře její místnosti.

„Věděla jsem, že jsi to ty, Synáčku, poznám už tvoje kroky.“ Měla na stole rozdělaný svitek pergamenu a četla. Pohlédla na syna bezradně.

„Čteš, maminko? Ukaž – co to je? Pláč Jeremiášův? Ale takové čtení ti přivodí jen smutek a teď bys neměla tesknit, vždyť jsme před velkou, dalekou cestou a zármutek unavuje duši a také tělo.“

„Začala jsem, ale nemohu dál. Neumím tak dobře číst. Prosím tě – posaď se a trochu mi předčítej – ano?“

„Čti, maminko, budu tě doplňovat.“

„Poslušně začala číst, prstem ukazujíc na jednotlivá slova:

„Ach, město tak klidné, jakť jest samotné zůstalo a učiněno jako vdova! Nej…“

„Nejznamenitější…“

„Ano. Nejznamenitější mezi národy, přední mezi kra…“

„Krajinami…“

„… krajinami, již samo pod plat uvedeno.

- Prosím tě Synáčku, čti dále…“

„Dcera sionská ustavičně pláče, i v noci a slzy její tekou po lících jejích… Nepřátelé její jsou hlavou, odpůrcům jejím šťastně se vede…“ četl Ježíš svým lahodným hlasem a bylo to, jakoby hovořil prorok Jeremiáš. Matka Maria naslouchala tiše, když pak umlkl, otázala se ustrašena.

„Stanou-li se skutkem všechna jeho proroctví? Což Jeruzalém je zlý ve své duši – má-li město duši?“

„ Město má duši těch, kdož v něm žijí. A jestliže myšlenky jejich jsou špatné a nečisté, je celé město zhanobeno hříchem jejich. Jeruzalém kamenuje proroky a stíná hlavy spravedlivých. Ale zlo, které páchá, obrátí se proti němu. Odplata převažuje provinění.

„Mám tomu rozumět…že město bude zničeno? “bázlivě pronesla.

„Neznám jeho konec, ani osud, ale je zde zcela pochopitelná hrozba – to jest Řím. – Nemusíš se bát, maminko, nebude to tak brzy. A my půjdeme po cestách dalekých, až se městem přežene zkáza.“

„Chrám?“ řekla tichounce.

„Na ten se Římané vrhnou nejprve. Jednak pro poklady, jednak z nenávisti. Už na to nemysli, maminko. Ale řekni mně: Jsi připravena odejít na cestu? Bude to pro tebe namáhavé, vyčerpávající, snad nesnesitelné. Nechceš setrvat u přátel?“

„Ne.“ odpověděla pevně, jak ji slýchal málokdy. „Nechci zde setrvat. Půjdu s tebou, ať zamíříš kamkoliv.“

„Jsem ti vděčný z celého srdce.“

Vrátil se potom do své jizby. Šibolet a Dorkas čekali u dveří, sedíce na zemi. Při jeho příchodu vstali a hluboce se uklonili.

„Vejděte, chlapci, povím vám slova, jež byste si měli zapamatovat.“

„Budeme je chovat v paměti, Svatý Kazateli.“

„A také v srdcích, Svatý Proroku.“

Poslušně usedli, kde jim bylo určeno. V poslední chvíli přispěchal Abšalom, uklonil se hluboce a prosil, zda by směl rovněž naslouchat Mistrovým slovům. Potom se všichni utišili. Ježíš promluvil:

„Poslyšte slova o údělu člověka, jenž nechápe, co mu bylo dáno. – Hospodin vede mne cestami kamenitými a posílá mne v místa, kde si rozdírám chodidla do krve. – Mnozí si takto stěžují, ale pravím vám, že jsou pošetilí, a mnohdy nevidí důkazy přízně Hospodinovy, byť by to byly důkazy

drobné, které mohou potěšit člověka, jenž má srdce otevřené a přístupné. Ale srdce zatvrzelé a duše uzavřená stokrát převrací, co bylo nepříznivé, kochá se tím a libuje si v nářku a stížnostech Bohu Hospodinu. Takoví nevidí, kolik dobra se v jejich životě vyskytuje, nechtějí znát ve svém bolestínském zahledění do sebe, že jsou zdraví a nasycení, že mají oděv a kde spát, že slunce životodárné svítí také pro mě a květy půvabné rozkvétají pro potěšení očí. Nevidí, že mají duši zdravou, nebloudící a tělo požehnané krásou.

Pravím vám, že odmítat myšlenku na dobro, které nám Hospodin poskytuje, hraničí s pošetilostí. Pravím vám – radujte se ze svého mládí, ze své nevinnosti, a nevyhledávejte ve svých myslích křivdy a zlo, které jste utrpěli. Nečiňte bolest sami sobě, neboť Hospodin Bůh zakazuje ničit tělo vlastní a duši svou.

Slyšeli jste slova o údělu člověka. Slyšeli jste a pochopili. Amen."

Zůstali sedět naprosto tiše, jak bylo zvykem u Abšaloma, nikoli však u Dorkase a Šiboleta. Abšalom se maličko usmíval, když viděl, jak jsou ti dva zaraženi, neboť právě dostali nepřímo a jemně vyčiněno. Patří jim to – pomyslel so škodolibě – pořád budou fňukat!

Myšlenky se zračily v jeho tváři, takže pojednou zachytil přísný Mistrův pohled, což ho donutilo vrhnout se na kolena. Chlapci se domnívali, že takto děkuje za Mistrova slova, i poklekli rovněž, měli blahý pocit, že se cosi změnilo, že nabyli rozumu a pochopení života.

Ježíš vztáhl ruce a žehnajícím gestem se dotkl jejich vlasů. Byli na vrcholu blaha.

Zůstal potom sám s novicem.

„Abšalome, Abšalome," řekl tiše, „pochopil jsem tvůj pohled. A rozuměl jsi mému zraku, kterým jsem tě napomenul?"

„Ano, Svatý Proroku, ale kdyby tvůj zrak byl i zatracující, zůstane krásný a tvé oči by vyzařovaly i v takové chvíli dobrotu a shovívavost. Odpusť mi, prosím!"

„Jsi hodný," odpověděl Ježíš, „není, co bych ti měl odpouštět. Buď veselé mysli. Brzy nadejdou dny strádání." A těžce se zamyslil.

„Ó Svatý Proroku, máš-li ty obavy z oné cesty, jak by neměli být ustrašeni ostatní? Jistě budeme putovat pouštěmi a horami, ale také se najdou krajiny úrodné a žírné. Tam si odpočineme, než nastoupíme další pochod. A potom – zvířata jsou zdravá, silná. Budeš-li unaven, Svatý Proroku, budu ti nápomocen." A hluboce se uklonil.

„Jsi velmi hodný chlapec. Ale pravím tobě, že mně nejde o strádání tělesné, jehož se nebojím, které nevnímám, nýbrž o útrapy duše – dnes ještě dlící doma, potom však úplně odloučené. Dokud jsme v Damašku, je to jakoby v naší zemi a pouta nejsou dosud zpřetrhána, nebo se to aspoň tak jeví, i když klamně. Lidská mysl chce být klamána, mírní se tím její utrpení a setrvává v přeludu." Ježíš se odmlčel, ale Abšalom ihned promluvil, a to nečekanými větami.

„Svatý Proroku! Tolik se mně líbila slova, pronesená tehdy na kopci, z něhož bylo lze přehlédnout celé město Jeruzalém. Prosím tě, Mistře, mohl bys je opakovat?" a hleděl na něho téměř dětskýma očima.

„Chceš slyšet slova bolesti?"

„Ne – to nikoliv, nýbrž slova krásná, jaká dosud nikdo nevyřkl."

„Jeruzaléme, Jeruzaléme, mordéři proroků a kterýž kamenuješ ty, již byli k tobě posíláni, kolikrát jsem chtěl shromáždit dítky tvé, tak jako slepice shromažďuje kuřátka svá pod křídla, a nechtěli jste.

Aj, zanechávať se vám dům váš pustý, - To jsi chtěl slyšet?“

„Ano – ano – škoda jen, že město nezaslechlo tato slova, aby si je vzalo k srdci a napříště se vyvarovalo zloby, jež plodí smrt. Tak si to přece přáli.“

„Ale pravím tobě Abšalome, i kdyby město slyšelo má slova, nepoučilo by se, ale zatvrdilo tím více, neboť pravda popouzí mnohé spíše ke zlobě, než nejkrutější lež. Tato se promíjí, kdežto pravda nikoliv.“

Toho večera odešel novic od Mistra hluboce zamyšlen.

Mistr se trápí proto, že musí odejít daleko, až tam, kde studoval vědu, jež mu dala tolik schopností, jaké žádný smrtelník nemá. Ale on přece není smrtelník. Snadže je od Hospodina poslán mezi lidi a je anděl? Ale anděl je duch, kdežto Mistr duchem není. Je člověk. Zvláštní, vyzařující omamné kouzlo působící na každého, kdokoliv se s ním setká.

Snad to působilo i na toho římského prokurátora Pontia Piláta, který je znám svou zpupností, nadutostí a hrubostí, poněvadž řekl: Neshledávám na něm viny. Kdepak by se u jiného zločince obtěžoval s vyřčením vůbec nějakého názoru! Mávnutím ruky odbýval rozsudky – ibis in crucem – a jediným čmárnutím podepisoval příslušné listiny. Ale Mistrovo kouzlo zapůsobilo na něj, přestože je prý jakémukoliv

citu nepřístupný. A to – že předvolal zmučeného Ježíše před řvoucí lid a řekl Ecce homo! značilo jeho podlehnutí Mistrovi ještě více. Chtěl tím říci – což vás nedojímá pohled na zbičovaného, jemuž nadto vtiskli na hlavu a čelo věnec z trní? Dovolával se jejich soucitu, to znamená, že v té své, jak říkají – zkažené duši pociťoval něco podobného a také stud.

Ano – styděl se za rozsudek, ale proti řvoucímu davu byl bezmocný. Stěžovali by si na něho v Římě, a to nemohl potřebovat.

Za několik dnů přiběhl Nikodém za Ježíšem celý vyděšený.

„Odpusť můj příteli, Svatý Kazateli, že tě ruším ve tvém rozjímání nad svitkem."

„Je to Pláč Jeremiášův, Nikodéme. Pláč, který se velmi hodí k mé budoucnosti. Neboť – pravím tobě – nezbude, než naříkat, nikoli zjevně, ale v srdci, naříkat nad zkázou, která je blízká. Nepotrvá dlouho a Jeruzalém bude v troskách, chrám pobořen a cizinci budou kupčit na posvátných místech."

Olejový kahánek slabě ozařoval Ježíšovu postavu, takže se zdála vystupovat z temna jako zjevení z jiného světa. Nikodém padl na kolena, sklonil čelo k zemi boje se na Mistra pohlédnout.

„Vstaň Nikodéme! V tu neblahou dobu již budeme dávno vzdáleni této země. Ale Jeruzalém se bude neustále bouřit, až jej Římané potřou a pokoří. Nechci se toho dočkat." mlčel chvíli, „Přinesl jsi mně jakousi zvěst? novinu?" otázal se laskavě.

„Ano Svatý Kazateli. Neblahou zvěst. Potkal jsem Saula."

„ Saula? Už jsem s ním přece hovořil, a nezdá se mně být příliš zlý. Ba téměř vůbec ne. Je – přemrštěně zaujatý pro věc, kterou si umanul.“

„Ah, příteli nejdražší, vždy omlouváš a umenšuješ nepěkné vlastnosti nehodných lidí. Potkal jsem jej tedy on mně svěřil, že tě hodlá navštívit. Brzy. Snad zítra. Co může chtít? skončil ustrašeně.

„Nechať přijde. Kdokoliv smí za mnou přijít, potřebuje-li radu, či pomoc – nebo jen přátelské slovo.“

„Nehněvej se na mne, Svatý Kazateli, ale jsi příliš shovívavý a obětavý. Vůbec bys jej neměl přijmout.

„Ví o tom, že se chystáme na cestu?“

„Jistě ne. Prozradil by se. Chlubil by se, že ví o tvém tajemství.“

„Nikdo, Nikodéme, slyš mne! nikdo se o naší cestě nesmí dozvědět. Odejdeme zase v měsíci Sihan v hodině prostředního bdění. – Jestliže se Saul zítra dostaví, nechť vejde.“

„Ano Svatý Kazateli, můj příteli, jediný. Nikdy Tě neopustím, pokud živ budu. Čím bych byl bez tebe?“

„Jsi hodný. Jsi můj bratr a také – má opora.“

„Kterak to? Já – bázlivec?“

Ale Ježíš neodpověděl, nýbrž ujal Nikodéma za paži a vyprovodil jej ke dveřím.

Postavil se potom k okénku, avšak temná noc nedovolila cokoliv uvidět v té ploché, prázdné krajině. Hvězdy nevyšly, ani paprsek se neukázal.

Ježíš se zamyslil nad posledními slovy, která s Nikodémem promluvil. Ano – znamená pro mě záštitu i oporu, přestože je ustrašen a bázlivý. Či právě proto. Při každém jeho zakolísání si uvědomuje svou sílu a odolnost! Vidí svou pevnost a nezlomnost, takže Nikodémova slabost je vlastně velká síla – povzbuzující, upozorňující na rozdílnost obou povah.

Ale Hospodine věčný – omlouval se ihned- nezvolil jsem jej za přítele z tohoto důvodu. Také se nevychloubám. Pouze uvádím skutečnost.

Pátral v temnotě krajiny, zda se objeví náznak Hospodinovy přítomnosti, či zda se uskuteční vidění, jaké prožil nedávno. Ale nemělo by to být hrozivé, nýbrž by mělo potěšit duši, která je přes všechno přemáhání unavená, plačící – pro zmařené naděje, zničené nadšení, pošlapané touhy po dobrotě a spravedlnosti světa. Náznak Božího zjevení se však nedostavoval, ať po něm toužil a volal jakkoliv dychtivě a vroucně, ať prosil o jediné slůvko, které by se objevilo v podvědomí a vyniklo mezi ostatními svou důrazností.

„Mlčel kraj, mlčel Hospodin, tichá byla duše Ježíšova, odevzdaná osudu, ne tedy tak silná jako jindy. Snad způsobila samota, snad to zavinilo pošetilé chování blízkých tam v Jeruzalémě.

A tu najednou jakoby se v kraji, kam se zahleděl, rozjasnilo, bledá záře polévala zemi, takže rozeznal cestu, vedoucí k nějaké samotě. Dychtivě hleděl na nezřetelný náznak a z duše, z její hloubky plynula slova útěchy, nejasná, nevýrazná – on však věděl, že je to konejšení dosud zjitřeného srdce, nezapomenuvšího, co zapomenout hodlalo.

Snažil se zachytit plynoucí tok slov a proměnit je v řeč lidskou, neboť duše se projevovala slovy Boha samotného, poněvadž je součástí Toho, jenž je nad námi, nad světem, nad hvězdami.

Ona řeč zněla:

Nejsi sám a osamocen, vždy je s tebou Hospodin Bůh věčný. Nermuť se nad tím, co nelze změnit. Půjdeš daleko. Cestou budeš léčit, uzdravovat, kázat lidem dobro a odmítat křivdy jejich. Do vzdálené země dojdeš ještě mlád, ale už na prahu pozdního věku. Setrváš tam, dokud skráně tvé nenabudou stříbrné barvy, jako stříbřitá tekoucí voda, či záře Měsíce v úplňku.

Myšlenky se odmlčely.

„A potom?“ otázal se hlasitě a ozvěna nesla jeho slova do kraje, do dálky, do nekonečna. Odpověď však nepřicházela, přestože pátral v hloubí srdce a duše.

„A potom?“ řekl znovu.

V té chvíli se na obloze objevily tisíce hvězd. Hleděl na ně – uchvácen čistou, posvátnou krásou. Naslouchal. Slabounce zazníval chorál, jakoby vzdálen skutečnosti stal se pouhým přeludem.

Druhého dne se měl dostavit Saul. Nikodém hlídal přede dveřmi domu, aby zavčas upozornil Mistra, ten však se usmíval, ujistil jej, že vše bude v pořádku a konečně musel příteli nařídit, aby ode dveří odešel, neboť by to budilo dojem, že hodlá Saula uvítat.

Ten vstoupil sebevědomě do chodby. Dorkas i Šibolet se zdvořile uklonili, což přešel bez jediného přívětivého pohledu. Byli by za ním s radostí vyplázli jazyky, ale báli se, že by se to Mistr nějakým způsobem dozvěděl. Byli si jistí, že vidí, co se děje.

Hodlal vejít, aniž by zaklepal, potom si však uvědomil, že se to přece jenom nesluší a zaťukal.

„Vejdi, Saule.“ ozvalo se zevnitř.

A tu se ocitl v plném světle, které zářilo šikmým pruhem skrze malé okno přímo na dveře. V polostínu stál Ježíš, oděn v bělostné roucho, maje ruce křížem na prsou. Zkadeřené vlasy tvořily korunu kolem hlavy a hluboké oči byly upřeny na příchozího.

Ten chvíli stál zcela němě. Potom oslněn Ježíšovým zjevem, jeho krásou a jaksi nezemským zjevem, klesl na kolena, dotýkaje se čelem země a vykoktal:

„Jsem tvůj nehodný služebník, ó Svatý Kazateli ...“

„Povstaň, Saule,“ řekl Ježíš, ale nezvedl jej, což obvykle činíval, „vstaň! Správně jsi řekl, že jsi nehodný. Ale nejsi můj služebník. Nemám služebníky. Není potřebí, abys byl přede mnou pokořen. Usedni. Jak už jsem uvedl – jsi nehodný. Jistě víš proč.“

Saul uhýbal pohledem před Ježíšovýma vševědoucíma očima.

„Nevím … vyřkl jsem to jen tak ...“ koktal opět.

„Lžeš hned zpočátku. Čeho se mám nadít později? Ano – jsi nehodný! Zpronevěřil jsi se svému národu a původu! Za mrzký peníz jsi získal římské občanství. Koupil jsi je v naději, že budeš váženým Římanem!“

„Když … Svatý Kazateli … chtěl jsem cestovat do Říma. Už jsem tam byl, ale teď mám jejich občanství, a nikdo mne tam odtud nesmí vykázat, kdyby se mu zachtělo.“

Ježíš mlčel. V takovém případě se Saulovi těžce mluvilo, ale donutil se k řeči.

„Dostal jsem jméno Paulus. U nich je to běžné jméno, takže se mezi nimi ztrácím. Chi tam kázat slovo Boží, a také tvou slávu.“ zatvářil se vítězně.

„Saule!“

„Ano – ano – tvou slávu, neboť jsi Boží Syn ...“

„Saule! Kterak mohu být Božím Synem! Boží synové jsme všichni. To jen králové v zemi Egypt zvané se domnívají, že jsou syny boha re, boha slunce. Ale já jsem Syn člověka. Pamatuj si to, Saule!“

„Ne – budu hlásat, že jsi Pomazaný, Mesiáš, kterého jsme čekali po staletí ...“

„Mlč!“

„Lidstva vykupitel!“ horečně křičel Saul – nyní Paulus. Tváře měly pojednou hektický ruměnec, ruce se třásly.

„Saule, pravím ti, nic takového nechci slyšet.“

„Ty jsi sňal hříchy z lidského plemene svou smrtí na kříži!“ Saul se vrhl k zemi, bušil čelem do tvrdé, udupané hlíny.

„Vstaň, Saule!“

„… svou smrtí na kříži jsi spasil celý svět, jenž je středem všehomíra! Tvé zmrtvýchvstání svědčí o tom rovněž. Ovšem – vstal tvůj duch! Saul se zadýchal, dále klečel, ale Ježíš nepřikročil, aby jej zvedl. Bránil se ze všech sil pocitu odporu, který se probouzel při pohledu na Saula.

„Já vím, že jsi duch, zjevení, přízrak! Tehdy – ve městě, když jsem tě poprvé spatřil ve svitu plné Luny, mne to ihned napadlo. Ale ta myšlenka

zmizela. Teď však jsem dospěl ke správnému poznání.“ Saul se zvedl ze země, „Jsi Mesiáš!“ vykřikl, blíže se k Ježíšovi, jenž před ním ustupoval, „Syn Boží! Pomazaný Páně! Lidstva vykupitel! Tak to budu hlásat, a nikdo mně v tom nebude bránit, poněvadž mám římské občanství!“

„Uklidni se!“

„Nechci se uklidnit! Budu hlásat slávu Syna Božího! Poslyš – co jim budu kázat: Já Paulus, pokorný služebník Jezukristův, povolaný apoštol, vyvolený ke kázání evangelia Božího – Kteréžto zdávna zaslíbil skrze proroky své v písmech svatých – O Synu svém narozeném ze semene Davidova podle těla – Kterýž prokázán jest býti Synem Božím mocně, podle Ducha posvěcení, skrze mrtvých vstání, totiž o Ježíši Kristu, pánu našem ...“

„Saule, naposledy ti pravím, uklidni se!“

Avšak Saul se držel za spánky, oči bloudily v neznámém prostoru, jejich pohled byl zaměřen za hranice smyslů, celé tělo sebou škubalo. A tehdy Ježíš vztáhl ruce jakoby objímajícím gestem, Saula se však nedotkl, pouze řekl:

„Saule, Saule – poroučím ti – uklidni se!“ a upřel na něj pohled svých tmavých očí. To způsobilo, že křeče ustaly, skřípavý hlas nabyl obvyklého zabarvení, celé tělo bylo nyní ochablé, takže Saul musel usednout.

„Saule,“ promluvil Ježíš klidně, „upadáš z krajnosti do krajnosti, budeš-li se v Římě chovat, jak jsi právě naznačil, dočkáš se uvěznění, utrpení, pronásledování. Budeš trpět – a proč?“

„Pro tebe!“

„Nechci, aby pro mne kdokoliv trpěl. Moje učení je vyznání soucitu, milosrdenství, slitovnosti. A ty chceš pro mne trpět! Pravím tobě – nejsem nic z toho, co jsi zde uvedl. Jestliže budeš hlásat takovéto své myšlenky, jsi skutečně pošetilý."

„Ano, Mistře, tvé učení je vyznání soucitu. Ale máme mít soucit i s nepřáteli, okupanty, vrahy, jako jsou Římané? A potom – ti jejich nemožní bohové! Kdepak je vlastně mají? Je potřebí vyhnat jim je z hlavy a nahradit je Bohem jediným, Hospodinem věčným!"

„Bude-li Hospodin chtít, stane se tak. Nikoliv přičiněním tvým, který jsi sláb a bezmocný proti tolika odpůrcům, ale působením času, jenž vše uspořádá podle přání Nejvyššího."

„Ta tvá umírněná slova! Jsi příliš ohleduplný. Mluvíš o římských mravech, o mravech odpůrců, jakoby to byli tvoji bližní! Čas vše uspořádá! Říkám ti, že je na ně potřebí knuty a sekyry!"

„Zadrž, Saule! Kterak chceš kázat slovo Boží lidu, jejž nenávidíš?! Prám se tě nyní, proč toužíš po tom odejít do Říma? Vede tě k tomu láska k bohu věčnému, jejž Římané dosud neznají, či náklonnost ke mně – nebo prahneš po slávě?"

Ví všechno – myslil si zoufale Saul – jak před ním utajit svou ctižádost? Je pravda, že chci být slavný a proslulý, že mu závidím – ano závidím, ale já neumím dělat zázraky, nenabyl jsem takových vědomostí – on měl všechny předpoklady – byl krásný už jako jinoch – až prý oslnil filozofy a kněží v chrámě - také

znal mnoho – těch znalostí nabyl v Egyptě – tam jsou vzděláni ve vědách duchovních a duševních. K čemu jsou mně řečtí básníci? Co znamenají proti jeho vědění, nabytému tam daleko na východě?

Ježíš přerušil jeho myšlenky. Promluvil:

„Saule, Saule – bažíš po proslulosti, a to bude tvé neštěstí. Vždyť jsi mohl být učitelem, předávat znalosti, kterými vládneš. Měl bys dostatek žáků. Ale tys vymyslil něco tobě zcela cizího. Napomínám tě znovu – nechoď do Říma se svým kázáním. Budeš uvězněn a mučen!“

„Jsem římský občan!“

Domníváš se snad, že budou brát ohled na zakoupené občanství? To je jim k smíchu. Za pravé Římany pokládají pouze ty, kteří náleží k jejich národu. Ani Italikové pro ně nejsou Římany, přestože už si římské občanství vybojovali. A ty jsi Izraelita.“

Saul se napřímil, pokud to dokázal, zvedl hlavu a odpověděl popuzeně:

„Jsem Izraelita? Byl jsem. Teď však jsem Říman.“ a vyběhl, aniž pozdravil, aniž se ohlédl. Běžel ulicemi Damašku, nedbaje na postávající uličníky a jejich výkřiky: To je Saul – ten blázen – ten by nejraději vyzabíjel celé město! Potom by mohl kázat a lát sám sobě! Blázen!

To vše viděl Ježíš jakoby za slabou mlhou. V jeho mysli se objevil soucit s tím ubohým, nevzhledným člověkem, jenž se chce proslavit a hodlá dosáhnout věhlasu prostřednictvím druhého, na jehož pověsti se přiživí. Ale onu pověst zkazí, opřede ji svými fantaziemi, bude hlásat své pošetilé výmysly. Ano – stane se proslulým. - Ale z mého učení opomine to podstatné. Ubohý Paulus!

Myšlenka na Saula trvala v Ježíšově duši, poněvadž předvídal jeho nedobrou budoucnost a připadalo mu, že je vinen tím, co se s ním děje a co se bude dít, jakmile začne se svým pošetilým učením v Římě.

Vyšel do krajiny. Byla plochá, končila nezřetelným obzorem a její rozlehlost dovolila myšlenkám, aby znásobily svou naléhavost, způsobila pak, že se změnily v modlitbu, v prosbu a také v otázku, která možná nebude zodpovězena.

Pohlédl k obloze čiré, jasné, téměř bílé, jak ji Slunce zaplavovalo svými paprsky. A tehdy se mu zdálo, že se ocítá v nesmírných výškách a dálkách, že se blíží k něčemu, co nelze vidět, nýbrž pouze tušit, že se dotýká neznámého, co dosud nikdo nepochopil, a nikdy nepochopí. Ono neznámé byla podstata jsoucnosti, život ve své prapodobě, žití zdůvodněné myšlenkou, jež byla vyřčena kdysi na počátku. Ta myšlenka však nenáležela člověku, nebylo mu dovoleno pochopit ji, aniž směl vědět, co je protiklad života, zvaný smrt a tolik obávaný.

Blížil se ve svém odevzdání k prapůvodnímu poznání, téměř na dosah jeho myšlenek byla pravda i skutečnost, na okamžik věděl, proč žije člověk, z jakého důvodu byl dán do této krajiny, na tuto zemi. Poznání trvalo zcela krátký úsek času, takže později nevěděl, zda se vůbec objevilo. Ale navraceje se z oněch nepoznaných dálek, byl naplněn pocitem vznešenosti a zároveň pokory, neboť se dotkl – jeho duše se dotkla Boha.

Dozvěděl jsem se – uvažoval – proč byl stvořen člověk, ale to poznání je uloženo hluboko v mé duši. Tak hluboko, že nedosažitelné,

abych nedokázal o něm hovořit, či je sdělit někomu jinému. Chce-li tak Hospodin, je to správné a já se pokorně spokojím s tím, že vím, co je život, proč je život, ale nikdy si to nebudu smět ani moci uvědomit.

Hospodine, Bože věčný, podivnými cestami mne vedeš, ale já vím, že jsou to cesty správné, jestliže se ti v nich zalíbilo. Šel jsem za tebou kvůli člověku a tys mně zjevil své božské úradky, svou vůli a záměr, jejž chováš k ubohému, nicotnému tvoru zvanému člověk.

Tu se ozval Hospodin, prostřednictvím Ježíšovy duše poslal myšlenky:

Není člověk nicotný, nemyl se! Je k obrazu mému, jehož duše je součástí ducha mého a je jí dána svobodná vůle.

Zneužívá jí – namítl a čekal, až se objeví myšlenky další.

Ano – zneužívá jí, neboť nemůže být dokonalý. - Jde ti o Saula. Je zmítán podivnou nejistotou, nadšením i pádem z výšin, kam se dostává ve svém poblouznění. A jako bojoval proti tobě, takovou silou bude bojovat pro tebe, ale také pro svou slávu, až dospěje ke konci, který jej zahubí.

Ubohý Saul! - pomyslil si ještě a opět čekal na další myšlenky. Ale nedostavily se. Pojednou viděl, že je vzdálen domu, že se ocitl ve vypráhlé, sluncem spálené krajině – a namáhavě se vracel domů.

S únavou, jakoby jej cosi zdržovalo, jakoby se nemohl odpoutat od oněch poznaných i nepoznaných výšin, vlekl se po nezřetelné cestě, plné kamení, oblázků, ostrého písku, těžce šel, věky minulé i budoucí ležely na jeho ramenou, jakoby nesl břemeno celého světa, veškerého života. Znenáhla se však jeho duch osvěžoval, měl pocit, že nablízku je voda, čirá, čistá, chladivá na dotek.

Zdálky nahlédl postavy, pobíhající kolem domu. Je to Abšalom a Nikodém, usmál se – hledají mne.

Neviděli ho nikde, prohlíželi krajinu, clonili oči rukama před zářícím sluncem. Neviděli Mistra. Byli z toho zoufalí.

A najednou stál před nimi, obklopen září nezemskou, hluboké, temné oči jakoby je pohladily a on promluvil:

„Hledáte mne, Přátelé?“

Oba se vrhli k zemi, oslněni jeho zjevem a Nikodém začal naříkat:

„Ó Mistře! Svatý Kazateli Myslili jsme nejinak, než že jsi v té nekonečné krajině zabloudil, a nenajdeš cestu zpět!“

„Svatý Proroku,“ osmělil se Abšalom, „nebál jsem se, že bys zabloudil, ale že jsi nás opustil, vydal se na cestu, kterou neznáme a že už se k nám nevrátíš!“

„Povstaňte, přátelé! Vztáhl ruce, jakoby je objímal a oni pocítili osvěžení ve svých myslích. Jejich krok se stal jistým a lehkým, takže šli vedle Ježíše spokojeni a šťastni, aniž věděli a pochopili, odkud to štěstí.

„Neviděli jsme tě přicházet, Svatý Proroku.“ řekl Abšalom a znělo to tázavě.

„Sám jsem neviděl, že přicházím.“ odpověděl záhadně.

„Ano – ano – pojednou jsi stál před námi a záře se šířila kolem tebe.“ rychle podotkl Nikodém, aby zastřel a zahnal svůj strach, zmocnivší se ho ve chvíli, kdy se Mistr náhle objevil.

Hleděli na něho s úžasem. Připadalo jim, že je sice s nimi, ale duší vzdálen kdesi v končinách, kam za ním nemohou, a kam se žádný člověk nedostane.

„Buďte klidní, přátelé moji, jsem s vámi a nikdy vás neopustím, leč by mne smrt odvedla.“ promluvil Ježíš a laskavě se usmál svým nezemským úsměvem, jenž spočíval nejvíce v jeho temných očích.

„Svatý Proroku!“ zvolal Abšalom, „proč mluvíš o smrti?“

„Ano – proč?“ přidal se Nikodém, „Unikl jsi jí, takže ona se tak brzy nepřiblíží. Snad budeš nesmrtelný. Vím pojednou, že se to stane.“

„Tělo je smrtelné,“ odpověděl Ježíš, „a nemůže setrvat věčně na tomto světě, kde vše zmírá, obnovuje se a znovu zmírá. Pohlédněte na byliny polní, kterak vadnou, aby uvolnily místo dalším. Pohlédněte na stromy! Padají a na jejich troskách vyrůstá nový život. Tak i člověk musí odejít, aby další mohli žít.“

„ale – duše:“ nesměle namítl Nikodém.

„Duše setrvá v očekávání, dokud se nevtělí do jiného člověka, do jiné podstaty. Potom se zde opětovně objeví.“

Mezitím vešli do domu, usadili se ve větší místnosti a oba přátelé dychtivě naslouchali Ježíšovým slovům.

„Nikdy ...“ ozval se rozpačitě Abšalom, „nikdy jsi, Mistře, nekázal o tom, že by se zde duše ocitla znovu.“

„Tam na východě, kde jsem studoval nejtajnější vědy – tam je to samozřejmost, všichni jsou si tím jisti. A zde? Což nebylo řečeno, že Jan zvaný Křtitel je vtělení Eliáše?“

Ježíš chvíli mlčel. Potom opět promluvil:

„Svěřil jsem vám nyní jedno z mých tajemství, to jest – vím, že duše se vrací, aby dokonala na zemi, co nemohla splnit v současném životě. Nelze však připustit, abyste někde o tom hovořili."

Nikodém padl čelem k zemi.

„Svatý Kazateli!" zvolal, „Nikdo neuslyší ode mne jediné slůvko, které by se o této věci zmiňovalo. Jsme oba nekonečně poctěni tvou důvěrou v nás, mám pocit, že jsme se stali součástí tebe, tvé božské duše, tvé svatosti."

„Ty jsi prorok a kazatel věčný," promluvil Abšalom, „a tvá duše bude navěky prodlévat s lidským pokolením, které je ubohé – navěky setrvá s ním."

„Amen." tiše pronesl Ježíš.

Když potom osaměl, dlouho se modlil, vzývaje Hospodina Boha věčného. Ale nemodlil se slovy, jichž používají kněží v chrámech, či prostí lidé, kteří se jim naučili, nýbrž slovy svými, tryskajícími ze srdce, přeplněného vděčností za poznání, kterého se mu dostalo, když se tam daleko na pláni přiblížil Tomu, jenž je nad námi.

„Ó Hospodine, mé srdce, má duše – nadšeně vítají tvou přítomnost v mé bytosti, neboť jsi byl se mnou a svěřil mě tajemství věčné, jež nikdo z lidí nepochopí. Zastřel jsi je pak rouškou pozapomnění, neboť kdybych jemu jasně rozuměl, tíha neúnosná by spočívala na mém bytí a životě. Ó Hospodine, jsem tvůj sluha – cokoliv na mne sešleš, budu snášet bez reptání. Amen."

Klečel, maje tváře pokryty rukama, jejichž dlaně zvlhly slzami, jaké se rodí při velkém nadšení, ale také smutku – při povznesení ducha k Bohu věčnému, při vědomí, že člověk není sám a osamocen ve svém plahočení na této zemi.

Slzy volně stékaly na bělostné roucho a Ježíše zaplavil pocit štěstí, vnitřního štěstí, které nemá žádnou souvislost se štěstím světským s bohatstvím a úspěchy, s pozemskou krásou. Zcela v zajetí a objetí tohoto pocitu vstal – a dosud jakoby omámen pohlédl malým oknem.

Zpočátku mlha pokrývala, zahalovala výhled – takže krajina plochá, rozhlehlá se zdála mizet, aby už se neobjevila. Ale potom se rozjasňovalo, všechny podrobnosti se objevily – a tu spatřil na obzoru, jenž splýval s oblohou, roztáhlou, nekonečnou karavanu.

Dokonce viděl malé obláčky prachu, zvednuté nohama zvířat. Karavana se pohubovala zvolna, zřejmě už docházela k cíli a tím cílem byl Damašek. Náhle věděl, že jsou mezi příchozími rovněž mužové z Edessy. Tu si připomněl své tehdejší jednání s Hannanem a věděl, že král Agbar Ukkama se uzdravil ze své smrtelné choroby. Usmál se. Posílá odměnu – pomyslil si.

Vtom se na chodbě ozvaly cupitavé krůčky, podle nichž poznal Ráchel. Běžela kolem jho dveří, klepala na jiné a zaslechl ještě, jak volá:

„Svatá Paní! Svatá Paní! Do města jde karavana!“ potom se dveře zavřely.

„Ano?“ odpověděla Maria Matka, „Děvčátko, vždyť jsi celá rozpálená! Jen hoříš!“

„Svatá Paní! Oni budou mít hedvábí a safiánové pantoflíčky – a nádobky s vonnou mastí –

a krásné roušky na hlavu ...“

„To všechno si chceš koupit?“

„Ne, Svatá Paní. Jen se podívám. Koupím si jen roušku na hlavu. Krásně, nebesky modrou.“

„Pro sebe?“

„Ano.“ Ráchel pohlédla stranou.

„Ale tys přece dítě. Jsi svobodná panna. Nemusíš ještě nosit roušku.“

„Koupím ji na později.“

Maria Matka vstala ze svého sedátka, přistoupila k Ráchel a jemným dotykem jí zvedla skloněnou hlavu.

„Řekni mně, děvčátko: pro koho chceš roušku koupit?“

„Chtěla jsem … myslila jsem … že bych … že bys … mohla mít … Svatá Paní … chci koupit roušku pro tebe.“

Tu objala dívku a chvíli ji držela v náručí.

„Ale děvčátko! Já přece roušku mám. Nesluší se, abych od tebe brala dárky. Kup si něco pro sebe – ano?“

„Já jsem … Svatá Paní … jenom chtěla … mám tě tak ráda …!“

„Vidíš, to je pro mne dárek nejcennější. Máš mne ráda. Teprve později objevíš, jaký má láska význam. Kup si něco hezkého pro sebe.“ lehce se na Ráchel usmívala.

„Svatá Paní, ty jsi tak hodná. Svatý Prorok je přísný. Bojím se ho.“

„Jdi. On ti přece neublíží.“

„To ne – ale pozná kdy lžu. Já moc často nelžu, ale ...“

Uslyšela tichounký náznak smíchu. Ježíš stál ve dveřích. Ráchel se uklonila velmi uctivě a vzápětí vyběhla do chodby. Potom se dozvěděl o celé rozmluvě. Usmíval se, takže Maria matka byla spokojená. Začal hovořit o karavaně.

„Je v ní poselství pro mne. Jsem o tom přesvědčen. Král Edessy se vyléčil ...“

„Jinak to ani není možné.“

„Jeho víra mu pomohla. A obraz mé tváře, která už je zhojená. Měl však ošklivou nemoc, neléčitelnou běžnými prostředky. Nyní však je v pořádku.“

„Obraz tvé tváře, Synáčku, dokáže změnit zlobu v lásku, nenávist v pokoru a zášť v oddanost. Ty to možná nevíš, ale mnozí čerpají sílu jen z tvého zjevu.“

„Vím o tom, ale nechci vědět. Byla by to domýšlivost, či dokonce pýcha, která je velký hřích před Hospodinem. Abgar Ukkama se uzdravil a posílá mně dary. Nemohu přece nic přijmout.“

„Ty jistě nikoliv, ale druhý by je přijal. Nikdo jiný by jej však neozdravěl. Nikomu by také nevěřil. Raději řeknu, že v nikoho jiného by nevěřil. Věřit lze jen v tebe.“ dívala se na Syna pohledem, jejž dosud neznal. Nikoliv jakoby se nořil do velké dálky, nýbrž jakoby z ní přicházel.

„Ve tvém pohledu, maminko, jsou obsaženy budoucí věky, snad staletí, možná tisíciletí. O čem teď uvažuješ?“

„O víře v tebe. Nejen kteří tě vidí, kteří s tebou žijí, ale i ti po nich budou v tebe věřit. Celá pokolení k tobě budou vzhlížet s úctou a vírou, že jim pomůžeš.“

„Nechť je myšlenka na mne posiluje. Avšak – pravím také – že pro mé jméno budou se bít a zabíjet, poněvadž neuznají víru druhých a budou ji odsuzovat jako hřích a provinění. Jestliže mám říci pravdu, bojím se příštích věků, neboť to budou věky válek, bojů z malicherných příčin – bít se budou v mém jménu, které by mělo být poslem lásky, snášenlivosti a hlavně lásky k bližnímu.“ odmlčel se, „Jenže koho budou pokládat za bližního? Věčně se budou dělit na přátele a nepřátele. Nepřítel není bližní, a je potřebí jej odstranit. Zabít! V mém jménu pozvednou meče jeden proti druhému.

Málo bude snášenlivosti mezi lidmi, mezi národy. Každý pocítí touhu být silnější, nejsilnější. Mečem a knutou podrobí si slabší. Nastanou války, pole se pokryjí mrtvými na místě obilí a plodů země. A nejhorší ...“ Ježíš zvedl ruce jako tehdy dávno v chrámu, kdy vyháněl penězoměnce a kupčíky od jejich stolků, „nejhorším se stane to, že kněží budou žehnat zbraním, aby lépe a více zabíjely.“

Unaveně sklonil hlavu a beze slova opustil jizbu.

Karavana se už rozložila na planině, zažehnuté ohně měnily šero v prosvětlenou pohádku, kde spěchající postavičky připravovaly pokrm. Zvířata hýkala, spokojeně spásala přichystané seno a pila vodu po dlouhé době. Ve stanech svítily kahánky.

Jakmile se zcela setmělo, vyšel z jednoho stanu muž v prostém oděvu a mířil k otevřené městské bráně, kudy byli do Damašku pouštěni kupci, nesoucí nebo vezoucí své vzácné zboží.

Nejprve se tázal žoldnéřů, kde žije Svatý Kazatel Ježíš z Jeruzaléma, oni však nevěděli, přestože ono jméno poněkud znali.

„Kazatel tady byl Saul, co si koupil římské občanství a odcestoval do Říma, že tam bude kázat.“ povídal jeden z vojáků mnohomluvně, „Ale ten byl spíš blázen, a ne svatý. Tak to nebude on.“

„Zeptej se tam toho essejce – vidíš – v tom bílém šatu. Možná že ten tvůj Svatý Kazatel k nim patří.“ vysvětloval druhý.

Muž zamířil k mladému essejskému, ale ten, jakmile zjistil, že cizinec směřuje k němu, zmizel v temných uličkách, poněvadž se obával nějakého projevu nenávisti, jehož terčem se essejci zhusta stávali. Cizinec stanul bezradně, poté zamířil ke stařeně, prodávající na rohu budovy košťata.

„Kup si chvostiště, pane urozený,“ lichotila se, jak nejlépe uměla, „bude dobře mést v rukou tvých služek.“

Zaplatím ti všechna chvostiště, jestliže mně řekneš, kde najdu Svatého Kazatele Ježíše z Jeruzaléma. To jest Nazarénského.“

Stařena nedůvěřivě zamžourala.

„Co mu chceš, pane?“

„Chci ho navštívit. Už jsem s ním jednou mluvil a teď ho hledám zde v Damašku, poněvadž se donesla zvěst, že z Jeruzaléma odešel.“

„Musel. Tma ho ti psi bezbožní ukřižovali. Ale on se uzdravil a teď káže u nás. A káže všem, i ženám, i stařeně, jako jsem já. Království nebeské – řekl – je pro všechny … .

Za chvostiště – za všechna – to by bylo ...“

„Tu máš dva denáry. Ne – nebudu si je brát! Pověz nyní, kde Svatého Kazatele najdu?“

„Tam – na konci Kamenné uličky. Žluté stavení. - Děkuji ti, urozený pane – tolik peněz – tolik peněz – vím, že si chvostiště nebudeš brát – přijde si pro ně sluha?“

„Jsou tvoje.“ a opustil užaslou babku, spěchaje směrem, jejž mu naznačila. Rozpačitě potom stál u zavřených dveří, držel v ruce klepadlo a rozmýšlel, co řekne. Poslední paprsky či jejich náznak zvolna mizel za obzorem, takže v uličce panovalo značné příšeří.

Dveře se však otevřely a Ježíš stál, ozářen matným přísvitem, kolem něj se utvořil jakoby světelný závoj, či slunce zachycující mlha, což mu dodávalo nadpozemského vzezření.

„Hannán!“ řekl přívětivě a radostně dodal, „Věděl jsem, že se dostavíš. Jako bych tě poznal mezi muži v karavaně. Vstup a buď u mne jako doma. Jsi vítán.“

Ale Hannán, oslněn Ježíšovým zjevem, padl na kolena, čelem se dotkl země a setrvávaje takto, promluvil nesměle:

„Svatý Proroku, Svatý Kazateli, mluvíš ke mně nehodnému jako k vlastnímu bratru.“

„Povstaň prosím. Všichni jsou mí bratři a mé sestry.“ Ježíš sestoupil ze schodku a lehce zvedl klečícího. Ujal jej za paži a vedl dovnitř.

„Nejsem hoden, abych vstoupil do tvého příbytku, Svatý Proroku, ale nesu ti zprávy od krále z Edessy. Předem se omlouvám za své tehdejší honosné odění. Už jsem je zamítl.“

„Není důležité, co má člověk na sobě, ale co nosí v duši a srdci. Posaď se a povídej. Vezmeš za vděk chlebem, fíky a vodou?“

„Rád. Cokoliv mně nabídneš, přijmu.“

Vešel Šibolet s dřevěným podnosem, na němž byl narovnán nalámaný chléb, navršeny fíky, datle a hrozny. Orosený džbán s vodou postavil vedle a s úklonou odešel.

„Promluv tedy, Hannáne, povídej, jak se král uzdravil, neboť vím, že je zdráv.“

„Skláním se před tebou, Svatý Proroku. Král četl tvůj dopis, a potom se strachem a úžasem pohlížel na obraz tvé tváře. Neustále se domníval, že z obrazu vystoupíš a staneš před ním. Potom jej přitiskl na srdce a řekl slova, jaká jsem od něho dosud nikdy neslyšel. Byla to slova pokory: Skláním se před tebou, Svatý Proroku, Svatý Kazateli a prosím tě úpěnlivě jako nejnižší otrok, neboť před tebou ničím jiným nejsem – uzdrav mne z mé nemoci, která mne hubí – uzdrav mne, chceš-li. Budu ti věčně děkovat. - To byla jeho slova, nikoliv o samotě řečená, nýbrž před veškerým dvořanstvem.“

„Jeho slova jsem částečně zaslechl za večerního rozjímání. Je nyní v pořádku, poněvadž nepochybuje. Víra dodává jeho tělu sílu, aby se zbavilo nemoci, jinak zhoubné. Mnozí na ni umírají, ale nepřijdou.“

„Obraz i dopis chová v nesmírné úctě. Nikdo nesmí tyto svaté věci vidět, pouze on.“

„A potom – když shledal, že je naprosto zdráv?“ Ježíš věděl, co se dále dělo, ale zároveň poznal, že Hannán hoří touhou o celém dění mluvit. Usnadnil mu to tedy a naslouchal.

„Uspořádal velikou slavnost na tvou počest se zpěvy, tanci, pálením vonných bylin a dřeva – pro služebnictvo vystrojil hody, ale sám se toho večera pokrmu nedotkl, seděl v čele síně na trůně, zamyšlen pozoroval pestrý děj a svěřil mně, že přemýšlí o tobě."

Hannán se odmlčel. Všechny oslavy nemají pro tohoto svatého muže cenu – myslil si. Neboť je sám se svou duší, se kterou patrně hovoří vlastní řečí, jíž by nikdo neporozuměl. On j ztělesněné tajemství, které je srozumitelné pouze je jemu. - Vtom Ježíš promluvil:

„Pojď, Hannáne, projdeme se venku. Ale pokračuj v řeči. Vím, že máš ještě cosi na srdci."

Vyšli na prostranství, kde tábořila karavana. Ohně dosud planuly, ve stanech se svítilo, takže noc ustoupila šeru.

„Král Abgar Ukkama," začal Hannán, „ti posílá dary. Truhlici zlata, drahokamů, stříbrného náčiní. Také hedvábí, koberečky, pergameny, papyrové svitky, na něž můžeš psát. To vše ti mám předat." skončil poněkud rozpačitě, poněvadž tušil, jak dopadne.

„Hannáne, Hannáne – zda se domníváš, že bažím po světské nádheře?"

„Ne – rozhodně nikoliv – ale ..."

Tu ho Ježíš ujal za paži a vedl dále od tábora, kam už nedosahovala záře ohňů. Stanuli za malou vyvýšeninou v naprosté tmě. Hannán pociťoval maličko strachu. Byli tu tak samotni …

„Všechno kolem," promluvil Ježíš, „jsou mé poklady. Pohlédni do dálky, tam kde se obloha spojuje se zemí a tvoří hedvábnou linii neurčité barvy. Podívej se na nebe s nesčíslnými hvězdami,

které zvu svým zlatem. Každý je můžeme nazvat svými, neboť pocházejí z vůle Hospodina, jenž nestanovil, komu by měly náležet."

„Jsou to drahokamy." řekl Hannán, pohlížeje k nebesům, „Drahokamy připevněné na klenbě.

Ježíš se usmál:

„Ne," odpověděl, „hvězdy jsou ohně. Vzdálené, planoucí ohně."

„Posvátné ohně?"

„Ano – vše kolem, celá příroda je posvátná, neboť ji Hospodin stvořil svou myšlenkou. Nicota, jež panovala předtím, než bylo stvořeno nekonečno, tajila v sobě všechno budoucí, také tebe a mne, kteří jsme méně, nežli prach v propasti vesmíru. Vše bylo v nicotě uloženo, i vody tekoucí za svým cílem, vody, jež jsou mým stříbrem. Oblázky na cestě jsou mými drahokamy, neboť pamatují věky, které žádný člověk neobsáhne ani myšlenkou. A skály – skály, plodící ozvěnu hlasů, jež je hudbou nejkrásnější, ty jsou hudebními nástroji. Slyšíš vítr, kterak se prohání planinou a hude na záhadnou píšťalku? Snad je to syrinx, jejž jsme nazvali moldánky."

„Skláním se před tvou moudrostí, Svatý Proroku. Nikdy jsem podobná slova neslyšel. Je v nich nekonečné poznání, jaké nikdo nevnímá pro spěch a plahočení se za zlatem, penězi, úspěchem. Víš, Svatý Kazateli – tam, kde žiji, se o ničem takovém nemluví. Pouze o ceremoniálu, o tažení v bitvách a – promiň – o ženách.

„Žena je tvor boží, stejně jako muž."

„Myslím – prodejné ženy ..."

„Nejen ony jsou nehodné, ale i kupující. Kdyby nebylo těchto, ani ony by nemohly být."

Hannán se zamyslil. Poté řekl:

„Vlastně je to pravda. Taková myšlenka mne dosud nikdy nenapadla.“

Vzdálili se značně od ležení karavany. Panovala úplná temnota, kterou však zářící hvězdy projasňovaly, takže se zdálo, že se svými paprsky dotýkají země, po níž kráčeli. A tu Ježíš stanul a uchopil Hannána za paži.

„Hvězdy jsou zázrak.“ řekl, „Zázrak největší. Hleď, kdybychom zde prodleli celou noc, shledali bychom, jak se celá obloha pohybuje i s hvězdami. Tam – onu jasnou bychom našli dále, než nyní. Je to ...“

„Naše Země je středem takové krásy! Jsme středem vesmíru, a to vše bylo stvořeno pro nás!“ zvolal Hannán uchvácen vší tou krásou, a také ovšem slovy Ježíšovými.

„Maličko tě opravím, Hannáne. Naše země není středem, nýbrž obíhá kolem něčeho dokonalejšího, jak učí pyhagorovec Filolaos.“

„Země obíhá? Nemýlí se oni učenci? Vždyť přece vidíme, jak se Slunce pohybuje od východu k západu, mizí pod zemí a ráno zase vychází.“

Ježíš uvažoval, má-li rozebírat celý tento námět a dospěl k názoru, že postačí, co už řekl. Hannán by nepochopil. Ale jednu věc mu ještě hodlal vyjevit.

„Zaposlouchej se do ticha noci, Hannáne, zaposlouchej se a uslyšíš nejkrásnější melodii, hudbu vesmíru, harmonii sfér. Slyšel jsem ji poprvé, když jsme putovali z Egypta – tehdy jsem byl chlapec a pomyslil jsem si: hvězdy zpívají. Ano – hvězdy zpívají, každá svým krásným hlasem. Naslouchej!“

„Nic neslyším …“ tvrdil Hannán, „Jenom ticho ...“

Tu se Ježíš dotkl jeho spánků téměř motýlím dotekem. Sladká, zároveň však mohutná, vznešená melodie pronikla do Hannánovy duše, naplnila jeho bytost poznáním, že je součástí vesmíru, že je Tvůrcovým dílem, souvisí s ním, přestože je nepatrný prášek, zrnko písku, pomíjející vánek v propasti nekonečna. Pojednou věděl, že má duši, mysl, vědomí, srdce. I klesl na zemi a dotýkaje se jí čelem, slzel přemírou dojmů, jakých se mu dosud nedostalo.

Ježíš ho lehce zvedl. Melodie ustala, noc ztichla – tajemná, mlčící, neprozrazující svá velká tajemství, jež patrně nikdy nebudou pochopena.

„Svatý Proroku! Dal jsi mně poznat nekonečné tajemství stvoření, Boha, Hospodina, jenž je tvým otcem ...“

„Stejně jako tvým. Všichni jsme jeho synové.“

„Ale tys jeho nejmilejší Syn. On tě chrání, on ti dává veškerou moc, které používáš pro službu bližním. Všechny lidi zveš bližními, přestože mnohdy jsou nepřátelští.“

„Pojď, Hannáne, vrátíme se. Je čas. Brzy nastane půlnoc, jež je tajemná, nepochopitelná pro smrtelníka. Pojď. Hannáne – pravím tobě – veškeré poznání je obsaženo v duši lidské, ale ona nedbá, nechce znát, nýbrž mít, vlastnit, ovládat, zotročit! To chce, neboť má svobodnou vůli.

Vědět je bolestné, unavující. Pohodlnější je být hluchý a slepý k záhadám, nežli k majetku. Tím se téměř všichni řídí.“

„Ale ty nikoliv.“

„Já?“ usmál se Ježíš.

Hannán zahlédl jakousi matnou zář a pojednou zjistil, že stojí uprostřed karavanního ležení – poblíže vlastního stanu. V nevelké vzdálenosti zahlédl v záři ohně Ježíše, kterak zvolna odchází do temnoty, některými zdraven, aniž by jej znali, pouze pro svůj majestátní zjev.

Ve vlastní jizbě pak usedl k prostému stolu, kde psával své úvahy, svá kázání, a také sestavoval plán cesty, kterou se již zcela rozloučí se zemí tolik mu drahou.

Nejprve povede malou karavanu do Nisibisu. Král není dosud zcela zdráv, poněvadž si svůj stav neustále kazí pitím pálenky. Ano – je možné uzdravit jej na dálku, a to pouhou myšlenkou, není však žádoucí, aby jí kladl nástrahy v podobě neposlušnosti, či slabé vůle – nebo zvůle?

Blahoslavení poslušní, neboť láskou budou odměněni.

Blahoslavení poddajní, neboť nepoznají vzdor, jenž je bolestivý pro duši.

Zapsal si několik poznámek a hodlal se oddat rozjímání, když zaslechl neurčitý šumot a tiché hlasy v Kamenné uličce. Kdo se tam shromáždil v této noci podivné, která přinesla poznání Hannánovi, jenž ovšem většinu zapomene příliš zaujat světskými záležitostmi.

Vyšel na práh stavení. V ulici čekal malý zástup žen i mužů, kteří nerozhodně přešlápli, když jej uviděli.

„Je hluboká noc, bratři a sestry! Čeho žádáte ode mne?“

"Svatý Kazateli! Svatý Proroku! Zahlédli jsme světélko ve tvé jizbě. Prosíme tě, promluv k nám! Jsme chudí a pracujeme do úpadu, takže nemůžeme naslouchat kázáním, která slyší ostatní na prostranství města. Promluv k nám, prosíme tě, Svatý Proroku!"

Mluvili ovšem jeden přes druhého, ale vcelku jim porozuměl a malým gestem ruky je požádal o klid.

"Bratři a sestry mé, jež miluji celým svým srdcem-jste navštíveni chudobou, která je ubíjející, bez slitování. Jste bez majetku, ten však je břímě neskonalé, nutící k obavám před lupiči. Ale co vlastníte, je daleko cennější, zastiňující všechny statky světa. Co vlastníte, je srdce laskavé, slitovné k trpícím.

Pravím vám, chovejte lásku ve svých srdcích, neboť srdce nenávidějící je bolestné, zraněné, jemuž není pomoci. Stravuje samo sebe ze svého nitra, ze svého středu, takže zůstává pouze okoralá slupka plná zloby. Trudit se pro každou nicotnost je pošetilé, pramenící ze sobeckosti. Poté vzniká nenávist, jež přivádí srdce k zániku, dech k zalknutí a rozum na pokraj zkázy.

Amen, pravím vám, rozmlouvejte sami se sebou-se svou duší se dejte do rozhovoru a raďte se s ní o věcech pro vás důležitých. Proste toho, v nějž věříte, aby vás zbavil červa v nitru vašem, který vás otravuje slinami jedovými.

Vyrovnáni pak se svou myslí, srdcem, duší - budete mít život jasnější a sladká nastane odměna klidu a smíření. Amen."

Veliké ticho trvalo v davu ještě chvíli, když už Ježíš odešel.

Poté začali hovořit:

"Vidíš, Svatý Kazatel uznal, že jsme chudáci!"

"On to chápe. Přesto k nám promluvil".

"Ale jiní kazatelé k nám nepromluvili, protože jsme jim nemohli zaplatit."

"Nebo neměli co říct!"

"Jenom pořád melou o pekle a odplatě za hříchy."

"Ale Svatý Kazatel ne. Přece neřekl, že budeme potrestáni za zlobu a nenávist, ale řekl, že si máme promluvit se svou duší!"

"Krásně to řekl. Okoralé srdce…proste toho, v nějž věříte…"

"To je ono. Nepředepisuje nám, v koho máme věřit."

"Zkrátka věřit!"

Pozvolna se potom rozcházeli a každý z nich si zapamatoval z kázání to, čemu byl schopen porozumět. Sémě snášenlivosti bylo zaseto do půdy, která později možná vydá jeden či dva plody. Ale i s tím se lze spokojit.

Ježíš se takto zamýšlel, když spěchal do své jizby. Noc pokročila, dnes však nebyl čas ke spánku, nýbrž k úvahám o náhodě zvané život, jež mu byla již jednou objasněna, což však zmizelo v propasti duše.

Vyšel na pláň, kde ohně uhasly a všechno spalo. Hlídky byly rozestaveny kolem tábora, žádná ho však nespatřila. Odebral se do vzdálené samoty, kde nerušen mohl své myšlenky vést až ke konci, k vysvětlení, k poznání.

Jak podivný je pocit, že toto kázání těm nejubožejším bylo poslední, jež pronesl v Damašku!

Neboť začátek daleké cesty se blížil.

Pohlížeje pak na hvězdnou oblohu, měl pocit, že se ocitá mimo čas i prostor, kdesi ve strži, v propasti a vzlétnout ke hvězdám by znamenalo padat dolů. Pouhou myšlenkou bylo stvořeno krásno, zahrnující v sobě veškerou nádheru světa přírody, člověka. Neboť člověk je krásný nejen zjevem, ale také duší, jež je součástí Božího ducha.

"O Bože věčný, ty jsi jediným, přestože v ústech lidí máš sta pojmenování a oni pošetilí si představují, že jménem je vyjádřena odlišnost Boha. Já vím, že jsi jediný v mnoha proměnách, jako je jediný život, rozdrobený na tisíce životů, či smrt, mající množství podob. Já vím, že tvé Slovo bylo vyřčeno na počátku a nebylo potřeba pronést slova další, poněvadž v tom jediném bylo vše obsaženo.

Jaké to bylo slovo? Jak znělo? A mohlo vůbec zaznít, když je vyřkl Duch? Snad to byla spíše myšlenka, či jakési poznání sebe sama? Pochopil jsem již, Bože, prázdnotu před stvořením vesmíru a také tebe, jenž jsi v oné prázdnotě utvářel myšlenky na krásu, kterou později stvoříš.

Člověk je dokonalý, avšak dokonalejší jsi ty, Hospodine, jenž vidíš vše, jsi všude, i nyní se mnou, který jsem pouhý stín tvé slávy. Mnohdy kolísám, snažím se však vyrovnat. Prosím tě, pomáhej mi, jestliže je to tvá vůle. Amen."

Chvíli odpočíval, neboť modlitba z hloubi srdce a bytosti vyčerpala jeho síly, snad také proto, že mimo slova, jež vyřkl, zúčastnil se

celou duší, která se v oněch okamžicích vytržení vzdalovala tělu. Dospěla pak daleko, do vzdáleností nedosažitelných a přece budících touhu a zvídavost v tom dobrém slova smyslu.

Zvolna se navracel k sobě. Právě takto se v duchu vyjádřil: Navracím se k sobě, ale kdo jsem já? Čím je mé já tvořeno? Duší nebo celou bytostí? Otázka, na niž nelze odpovědět lidskými vědomostmi. Snad někdy, později, až přejdou věky a člověk rozřeší záhady mnohé. Jsem tedy bytost a duše? Promlouvám se svou duší? - Člověk je dvojjediný . Já - duše. A tělo ? Zdá se, že člověk je trojjediný, jako ten vznešený, podle něhož byl stvořen.

Jsou snad tyto myšlenky proviněním před tváří Hospodinovou? Ne- poněvadž kdyby znamenaly hřích, nikdy by se v mých úvahách nevyskytly. Bůh věčný by to nedovolil.

Ježíš povstal z kamene, na němž až dosud klečel a pojednou spatřil hvězdu, prolétající oblohou. Krása toho zjevu jej uchvátila, takže vztáhl ruce k temnému nebi, jakoby je objímal.

"Ó Bože věčný," promluvil, dáváš lidem k radosti a potěšení své zázraky, ale oni jsouce slepí a hluší, vidí pouze sebe a své majetky. Já však ti děkuji za to, co jsi mi dovolil spatřit, jak hvězda putuje do neznáma, do nekonečna, do propasti tvého bytí, jež obsahuje vše, cokoliv bylo a bude. Amen."

Navracel se pak domů zvolna, dosud přemýšleje o své rozmluvě s Bohem. Měl pocit, že se nedotýká země. Neustále viděl padající hvězdu a uchvácen tou krásou, setrvával mimo skutečný svět, nořil se do svého srdce, které mu napovídalo, že se stane cosi zvláštního, ale až v pozdější době, kdy bude žít v klidu a míru tam, kde získal tolik znalostí.

Snad bylo nevhodné či pošetilé - uvažoval - snažit se uplatnit v této zemi, která neuznává než svá dogmata, zatracujíc vše nové, odsuzujíc snášenlivost a odmítá jakékoliv ospravedlnění. Možná že bylo lépe setrvat onde na východě. Ale země rodičů byla ujařmená vlastními kněžími, nejen Římem - potřebovala se osvobodit od krutých , strohých předpisů Zákona, jenž ostatně neměl být zrušen, to v žádném případě, ale doplněn, zbaven všeho nežádoucího, co platilo před staletími, nyní však už je zastaralé, nehodící se pro současný život. Proto byla podniknuta ona daleká cesta, vedoucí ze Šrínagaru až do Jeruzaléma, jenž se zdál přátelský, moudrý, přístupný všemu novému.

To lpění na pošetilých předpisech, například o Šabbatu, kdy se nesmí ani pohnout rukou - to si vymyslili kněží, poněvadž v Zákoně stojí pouze: Budeš světit den sváteční. Žádné zákazy ohledně práce se tam nevyskytují. Proč tedy neposvětit Šabbat ranní a večerní modlitbou a ostatek dne zachovat běžný řád mimo těžkou práci ? Ale což když se na zralé hrozny vrhne hejno ptáků právě o Šabbatu? Tehdy přece vyjde hospodář s čeledí a sklízí. - Oni však takové zdůvodnění neuznávají. Rouhá se! - křičí, aniž by pochopili, že Hospodin práci nezakazuje, nýbrž zlo, hřích a provinění.

Ovšem při takových kázáních se bořily jejich trůny a to nesnášeli, bažíce po bohatství a nedbajíce, že jsou smrtelní.

Ježíš se blížil k domu, kde pobýval. Tu zpozoroval jakýsi ruch kolem stavení, lidé tam pobíhali se zažehnutými pochodněmi, zdálo se, že jsou čtyři - ano, byli čtyři. Pojednou jej spatřili, ozvalo se volání a všichni se rozběhli k němu.

"Svatý Proroku!" zvolal Šibolet a vrhl se na kolena.

"Svatý Kazateli!" přidal se Dorkas.

"Ach příteli, mistře, hledáme tě. Touláš se v noci a nevíš..." horečně mluvil Nikodém, "nevíš, co by ti mohlo hrozit. Pojď rychle domů. Vše ti vysvětlíme."

"Svatý Proroku", řekl Abšalom, "vždyť se o tebe strachujeme. Není vhodné chodit sám venku. Pojď, pospěš si, abys uslyšel, co se děje."

"Moje matka... snad..."

"Ale ne-ne-Svatá paní spí ve své jizbě s Ráchel. Ani jsme jí neřekli, co se děje, aby se nepolekala."

Vešli do stavení. Oba chlapci sebrali pochodně a uhasili je ve džberu s vodou. Nikodém s Abšalomem vešli s Mistrem do jeho místnosti.

"Vidím, přátelé moji, že jste vylekáni. Ale nebojte se, není dosud tak zle, abych se musel bát i já."

"Ty víš, Svatý Proroku, o co nám jde?"

"Tuším to, Abšalome,avšak pouze vzdáleně. Zaslechl jsem už cosi nepěkného."

"Můj bratrský příteli", opět rychle a horečně mluvil Nikodém, "ty nevíš, co se děje! Přívrženci Saulovi se srocují na náměstí, jsou ozbrojeni, vykřikují a chystají se táhnout ke tvému domu. Volají, že jsi vyštval Saula do Říma! Že on byl jejich kazatel a ne ty, jenž jsi přišel kdoví odkud! Že kážeš o slitovnosti, kde je třeba zakročit dýkou. Že jsi falešný prorok,

jakými se to v našich dobách jen hemží. Že pravý a jediný prorok je Saul, který hřímá o trestu za hříchy, nikomu nic neodpustí ,zejména ne chudině, která napáchá tolik škody už pouze tím, že je zde. "Že Bůh věčný", Nikodém i Abšalom se uklonili, "potrestá všechny, kdo se mu protiví a Zákon, jenž dal pokolení lidskému, hodlají opravovat a upravovat po svém."

Nikodém udýchán skončil. Ozval se Abšalom: "Svatý Kazateli - oni volají: "Kdo že je tento Ježíš Nazarénský?! Jakživi jsme o něm neslyšeli! Nazarénští jsou kletbou našeho města! Je potřebné vyhnat je do jednoho - a toho Ježíše příkladně potrestat!"

Abšalom chvíli naslouchal. "Slyšíš hluk, Svatý Kazateli? Je to jako vzdálené hučení bouře. To jsou oni! Teď v noci táhnou na tvůj dům, poněvadž se domnívají, že tě překvapí ve spánku."

"Co budeme dělat?" sklesle pronesl Nikodém, "jsou schopni nás pozabíjet."

"Utečeme dvorem!" navrhoval Abšalom. "Běžím připravit zvířata."

"Abšalome, Abšalome! Tvé mládí plodí ukvapenost, kde je potřebí klidu. Malověrní! Což pochybujete o mně? Což se domníváte, že musíte mít strach, když jste se mnou? Hleďte, jak se dav uklidňuje, naslouchejte, jak umlkají hlasy, sledujte kroky obuvi ze dřeva, jak se vzdalují". A stál, vztáhnuv ruce jakoby k modlitbě vysílané k nebesům.

"Ó Bože Věčný!" tiše pronesl," způsobil jsi zázrak a zachránil jsi nás!"

Abšalom i Nikodém se vrhli k zemi a objímajíce jeho svaté zraněné nohy, vzlykali po přestálém nebezpečí, plakali bez hlesu pro úlevu, již pocítili na duši.

"Ty jsi způsobil zázrak, Svatý Proroku, tys odehnal krvechtivý dav od našich dveří!" zvolal Nikodém.

"Ó mistře," pokorně šeptal Abšalom, "věčně budu s tebou, neboť v tobě tkví svatost a síla věků minulých i budoucích."

"Amen." Téměř ono slůvko nezaslechli, ale bylo vyřčeno. Tímto slovem se skončilo nejen povstání v Damašku, ale i doba pobytu, která už nesměla být prodlužována, nemělo-li dojít k neštěstí. Nejprve se Nikodém vypravil na tržiště, kde koupil tři statné otroky, dal jim najíst a vedl je pak domů, zatímco jim vysvětloval, že byli koupeni pro dalekou cestu, pro putování do neznámé země, pro hlídání a vedení velbloudů, kteří ponesou náklad vody a sušených potravin. Také měli hnát několik dobytčat, aby karavana měla čerstvé maso.

"To nebude těžká práce, pane." osmělil se jeden z nich.

"Nebude. Ještě vám chci sdělit, že váš pán, pro kterého jsem vás koupil, jistě řekne, že vás propouští na svobodu, neboť neuznává otroctví."

"Ale, pane, co by to znamenalo?"

"Znamenalo by to, že můžete odejít, kamkoliv chcete."

"Ale, pane, kam bychom se poděli? Zůstaneme u tvého pána."

Šli poté kamenitou cestou úzké uličky, na jejímž konci stál žlutý domek. Vstoupili. Přiběhli Dorkas a Šibolet.

"Tak to jsou ti noví" řekl Šibolet pouze, jelikož označit člověka slovem otrok bylo zde zakázáno. "Pořádní svalovci. Ti už si se zvířaty poradí!"

"Zavedu vás dozadu," přidal se Dorkas, "tam dostanete šaty a podíváte se na velbloudy." Po chvíli dodal "Svatý Prorok s vámi promluví později."

Buďto přeslechli Dorkasova slova, nebo jim nepřikládali žádný význam. Neznali pojem svatý ani prorok, jelikož to byli zajatci z války, dovlečeni do zcela neznámé země a domlouvali se pouze stěží. Bylo jim vhod, že odsud odejdou, ať už za jakýchkoliv podmínek. Obdrželi kus nové, čisté látky, kterým si dovedně ovinuli bedra. Bylo jim řečeno, že na cestu dostanou obuv. Předák, rovněž bývalý otrok, je vodil od zvířete ke zvířeti, bylo vidět, že je má rád a vysvětloval jim, jak se jmenují a jak se na ně volají jednotlivé povely.

"Nikdy se nesmí zvířeti ublížit" zdůrazňoval. "Vždycky musí mít dostatek vody a píce. Ale vy se zdáte rozumní. Jste bývalí vojáci?"

"Ano, pane. Za-jat-ci ..."

"Mně se neříká pane. Jsem Orima. A vy - máte jména?" Dozvěděl se potom, že jsou Kumán, Daravuš a Mahda. Když se tázal, jaké jsou národnosti, nerozuměli mu.

Velbloudi volně pobíhali v ohrazení. Po chvíli se ve vchodu objevil Nikodém, za ním Abšalom a potom…

Ježíš stanul mezi svými přáteli. Značně oba převyšoval a ve svém bílém rouchu jakoby oplýval veškerým svitem Slunce. Jeho tvář vyzařovala nesmírný klid a přestože se slabounce usmíval, působil nepřístupným, vznešeným dojmem. Paprsky se třpytily v jeho zkadeřených vlasech, takže se vytvořila jakási záře kolem hlavy. Přiblížil se poněkud, hledě upřeně a shovívavě na nové členy své malé karavany.

Jako podťatí klesli na zem a sklonili čela do prachu. Vztáhl nad ně ruku. Pocítili nesmírnou spokojenost a úlevu, jakoby z nich sňal břímě otroctví a oni se stali svobodnými muži.

Oslovil je řecky. Nerozuměli. Latinsky teprve ne, ale na slova v aramejštině přikývli, stále klečíce na kolenou.

"Vstaňte" řekl Ježíš." Jste svobodni. Setrváte u mne?"

"Ano, svatý..." a odmlčeli se, neboť si další oslovení nepamatovali.

"Proroku..." napověděl Orim.

"Ano, Svatý Proroku. My s tebou."

Ježíš poté obešel zvířata, na každé promluvil - dotkl se jich lehkým pohlazením.

"Svatý Prorok...Svatý Prorok..." opakovali si Kumán, Daravuš a Mahda užasle. Později si řekli mezi sebou, že lépe se umístit nemohli.

Bylo již pozdě v noci, když Ježíš vstal od rozjímání a modlitby, která mu byla dosud tak potřebnou, neboť minulé dění zatím nezmizelo v propasti plynoucích roků, pouze se změnilo v poněkud matné obrazy, jejichž bolest a utrpení zastřela milosrdná rouška neúplného zapomnění. Vstal posilněn a chystal se spát za noci plné hvězd a chladícího vánku, spát - jako spí neobtíženi svědomím nebo výčitkami.

Rozpomněl se ještě na Saula, který zmizel v dálce svého putování do Říma. Jednou slyšel jeho kázání.

"Hrobové se budou otevírat!" hřímal. "Aby vypouštěly smrtonosný, morový dech, jenž sklátí

veškeré lidstvo pro hříchy a nepravosti jeho. Kajte se a čiňte pokání!“

Ne – to nebylo poselství lásky a snášenlivosti, ale přísnost dohnaná do krajnosti, až se proměnila ve zlobu.

Rozpomenul se pojednou na své vidění mraku temnějšího nežli temnota – mraku, jenž chrlil blesky a dýmil – ano jako vápenice! Sodoma! Gomorha! Což se bude opakovat? Bylo to vidění z věků minulých, či budoucích? Proroctví? Ubozí lidé, kam až hodlají zabloudit? Až na pokraj šílenství z nenávisti? Kdo na ně sešle síru a oheň, dým a blesky, které je budou ničit, aniž by vybíraly spravedlivé? Tak si dovede počínat pouze člověk proti člověku.

Hospodine – Bože Věčný, prosím tě, abys ode mne oddálil tyto hrozivé vidiny, neboť jsem plačící pro nerozvážnost pokolení tvého, jež by mělo být k obrazu tvému.

A tehdy milosrdná noc navštívila jeho srdce spánkem a oči zastřel závoj zapomnění.

XXXXXXXXXXXX

Nisibis, město vzdálené

Malá karavana vyšla, sotva začalo nepatrně svítat a ve vzduchu dosud ležel chladivý dech noci, jenž konejšil rozbušená srdce. Přece jen daleká cesta vzbudila v lidech nejistý pocit. Opouštěli domov – a jiný nebyl v dohledu. Mezitím, než jej dosáhnou, se může přihodit vše, co se děje zlého i dobrého. Ale člověk rád setrvává v jistotě, ztrácí klid, jakmile nestojí na pevné půdě, začíná si představovat děje horší a horší a upadá do malomyslnosti.

Chladivý vánek se zvedl, aby ukonejšil žhoucí čela. Tu všichni zvedli hlavy, nastavujíce tvář osvěžujícímu doteku a jejich srdce se poněkud zklidnila. Nikodém však propadl jakési melancholii, nejistotě, pojednou nevěděl, zdali učinil dobře, když opustil své statky tam daleko v Jeruzalémě, zda se zachoval správně sám k sobě, podrobiv svůj život zkouškám a strádání, zda neměl raději setrvat doma, užívat darů, jež mu byly životem poskytnuty. Těžce nyní klopýtal vedle zvířete, jež mu bylo vést a pomyslil si, že takto bude se plahočit do konce svých dnů.

Ježíš vedl první zvíře – vysoké a krásné, naložené měchy a vodou, která dosud nezteplala. Předal řemení Dorkasovi, který okamžitě zpyšněl nad tím, že je mu důvěřováno samotným Mistrem a počkal, až dojde Nikodém. Ten šel sehnutě, ačkoliv nebyl stár, ale vše jej tížilo, jakoby mu na ramenou spočívalo břevno kříže.

„Nikodéme“, oslovil jej Mistr a on sebou trhl, polekaně vzhlédl a snažil se ukázat spokojenou tvář. „Nikodéme, příteli, je nutné, abychom si pohovořili. Tvé myšlenky nejsou v pořádku. Vím,

že nelituješ statků, ale pochybuješ o správnosti svého rozhodnutí. Bylo-li ukvapené, lze přece vše napravit. Rozluč se s touto poutí, která skončí za bezpočet roků a navrať se domů."

„Svatý Proroku! Příteli můj! Nic takového přece nechci!"

„Chceš a vší silou bojuješ sám se sebou. Pohleď – brzy – snad za několik týdnů přejdeme na Hedvábnou stezku. Tam jistě potkáme karavanu, směřující do Jeruzaléma, takže se k ní můžeš připojit a vrátit se."

„Ale – ale – Svatý Proroku, jak jsi poznal mé myšlenky?"

„Jsou napsány v tvé tváři, v očích, v mysli. Uvažuj o všem, Nikodéme! Vím, že jsi šel se mnou s nadšením, ale každé nadšení vyprchá, zejména když nastanou trampoty. Tu člověk zatouží po klidu."

„Svatý Proroku! Příteli! Mé nadšení pro tebe je stále stejné. Jen jsem poněkud zakolísal, když jsem si uvědomil, jaká cesta nás čeká. Avšak už jsem v pořádku."

„Nehodlám tě na sebe vázat, příteli Nikodéme. Přemýšlej o tom. Rozhodni se, jaký chceš mít další život. Věř mně, že nebude lehký, ani pohodlný, ale plný nesnází a útrap."

Ježíš se poté vzdálil, aby převzal řemení od chlapce. Zvíře šlo klidně a rozvážně.

„Svatý Kazateli," horlil Dorkas, „nech mne ještě chvíli s tímto velbloudem. Odpočiň si. Nesmíš se unavit. Kdo by potom řídil karavanu? Musíš přemýšlet." skončil vítězně.

„Dorkasi! Co ty o tom víš?"

„Říkáš tomu rozjímání – že? Jak se to dělá – to rozjímání?“

„Později ti to vysvětlím.“ a jako zřídkakdy se Ježíš tiše usmál.

Nepociťoval již stesk po zemi, kterou tolik miloval, v níž hodlal kázat a učit a dožít se roků, jež mu byly přiděleny Hospodinem. Země jeho matky však jej od sebe odvrhla navěky. Začal uvažovat o posledním slově, které se tu přece muselo vyskytnout z nějakého důvodu, z jisté příčiny – zatím skryté a uschované v hlubině věků, či u Boha Věčného, Nesmrtelného.

Navěky znamená snad tisíc let? Dva tisíce let. Nebo více? Je to slovo zatěžující – ale koho? Zemi, již miloval? Snad si na sebe svolala nepřízeň Hospodinovu – či spíše prokletí? Ne – On přece nebude provinění trestat po celou dobu života! Jakého života? Toho, jejž stvořil On ve své moudrosti. Jak dlouho potrvá život? Jak dlouho bude tato krásná Země kolotat při Slunci, jež dává světlo a teplo?

Ó Bože Věčný, zjev mi budoucí věky! Zda budou navštíveny zlem, neštěstím, zkázou – či štěstím, klidem, žírnou úrodou, aby se dostalo chleba všem, a nikdo nebyl trpící na tomto světě. Zjev mi, který jsem poslušen tebe, nereptající – zjev mi tajemství budoucnosti, abych mohl v modlitbě prosit o zmírnění tvých úradků a radovat se z tvého milosrdenství. Amen.

Karavan se potom rozložila k nočnímu odpočinku. Sen se usídlil za víčky Ježíšových temných očí a on viděl do hlubiny času příštích věků, jako dosud nikdo – a také napříště nikdo vidět nebude.

Nejprve se objevily neshody mezi národy, zlá slova proudila sem a tam, ale potom se ukázalo, že za slovy se skrývá zášť a nenávist pro nepodstatné příčiny. Zášť vrcholila válkou, bitvami, zabíjením a mezi jednotlivými střetnutími se objevila jasná světla pohody, kdy v národech zavládl klid a mír, takže vzkvétaly. Avšak rozkvět byl zpravidla v krátké době zatlačen zničující válkou.

Viděl zbraně neznámé, kosící vojáky po stovkách, zbraně podivné, bořící města, zabíjející ženy, děti, starce, zvířata. Viděl také řady bojovníků na obrovské pláni, zbraně seřazené v šiku a kněze v honosném rouchu, žehnajícího tyto nástroje smrti. Slova, jimž nerozuměl, plynula z jeho úst jako falešný med, jenž na místě sladkosti obsahuje látky jedové.

Žehnám vás ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého. Bojujte proti nepřátelům až do úplného jich vyhubení! Požehnej vám Ježíš Kristus … !

„Ne!“ zvolal probuzen. Neustále měl před očima ten přesládlý knězův obličej, slyšel jeho slova plná falše, poněvadž přece nemohla být myšlena upřímně! Byl-li ovšem onen kněz člověkem, a nikoliv nějakým zloduchem.

Ale to přece není možné – uvažoval s hořkostí v duši – to přece není moje učení! Co se z něho stalo? Zavinil jsem to já – ale čím? Hlásám snášenlivost a oni žehnají zbraním!

Což tě kněží, ti spravedliví, nejvýše moudří, poslaní vést lid – což tě neodsoudili k smrti? Nepásli se škodolibě na tvém utrpení? Neposmívali se ti, ačkoliv zde posměch neměl místa? Takoví se vždy najdou – hovořily jeho myšlenky a on jim naslouchal vyděšen téměř k zalknutí.

Vždyť to byl sen – pomyslil si – ale přál jsem si vidět budoucí věky, byl mně tedy zaslán Hospodinem. - Poddal se opět spánku, a tu spatřil sám sebe, procházejícího staletími, která se podobala lesům a tisíciletími zpodobenými nekonečným bohatstvím hvězd.

Nejprve nechápal, co jeho vidění má znamenat, potom však pochopil, ale oddaloval tuto myšlenku, neboť měl pocit, že hraničí s pýchou či domýšlivostí. -

Být v paměti lidí, lidstva po dlouhá tisíciletí – zda je to možné, zda je to přípustné? Ano – Hospodin mně požehnal, jsem oproštěn od pozemských starostí, nedotýkají se mne záležitosti mocných. Chci sloužit. Sloužit lidem ubohým, nemocným, bloudícím, a to po celý život, o němž už vím, že bude požehnaného věku, neboť chléb a voda stane se mou potravou a lesní plody pochoutkou.

To vše byl spánek naplněný snem zcela zvláštním. Jakmile časně svítalo, Ježíš vstal a odebral se stranou ležení do naprostého ticha a blízkosti toho, jenž mu ony podivné sny poslal.

Pozoroval s vděčností zář nad východním obzorem a pociťoval štěstí z tohoto pohledu, jenž znamenal poklad Slunce – poklad největší. Z vůle Hospodinovy zazáří po chvíli na obzoru a dá žít všemu stvoření, jež povstalo na této Zemi.

Slunce, jež jsi bylo na počátku – ano znal tu modlitbu, či spíše oslavu „Zářícího kotouče“ - znal ji z pobytu v Egyptě – tehdy pradávno – neboť od té doby uplynul, zdá se, celý věk. Král Achnaton se ovšem poněkud mýlil. Slunce

nebylo na počátku, nýbrž vzniklo z úradku Božího – z vůle Hospodinovy.

Ježíš se usmál. Budiž velkému panovníkovi prominuto, jestliže se nedopustil ničeho trestuhodného, a také ovšem dokázal-li odpustit svým viníkům. - Pohlédl k východnímu obzoru pozorněji. Ano – to, co se z tohoto místa jevilo jako mravenci – byla velká, dlouhá karavana, čítající alespoň sto velbloudů a bezpočet mužů. Pokud viděl, nemělo žádné zvíře nějaká honosná nosítka. Je to tedy karavana obchodní, putující po hedvábné stezce a navštívivši již Babylon a Nisibis.

Pojednou měl pocit, že v karavaně je někdo známý, někdo, s kým se již setkal, ale pátral marně, kdo by to mohl být a kde k setkání došlo. Ostatně – snad je to pouhá domněnka, povstavši z potěšení nad setkáním s lidmi v této nekonečné, prázdné krajině.

Karavana se zvolna blížila. Už ji viděli ostatní – přiběhl Abšalom, Šibolet i Dorkas a mluvíce jeden přes druhého, radovali se ze změny v jednotvárném denním dění.

„Svatý Proroku!“ volal Abšalom, „Vidíš karavanu? - Hospodin požehnejž tvůj den.“ pozdravil dodatečně.

„I tvůj.“ pokojně odpověděl Ježíš.

„Karavana!“ volal Šibolet, když se hluboce poklonil a pronesl slova pozdravu. „To bude zboží! Oči si vyhledím! Ale kupovat nic nebudu.“

„Svatý Proroku,“ znovu promluvil Abšalom, „pojď prosím, odeber se do stanu, musíš něco pojíst. Máme polévku i mléko. Chléb je čerstvý. A med jsem ti přichystal.“

„Jsi hodný, Abšalome. Máš fíky? Vezmu si jeden a kousek chleba.“

„Ale to je málo, Svatý Proroku! To nic není! Čeká nás daleká cesta, jestliže máme dnes dojít do Nisibisu – a ty se musíš posilnit. Pojď prosím. Svatá Paní by se rmoutila, kdyby nepojedl."

Abšalom věděl, jak promluvit, aby ustoupil. Ale tentokrát se spletl a šelmovsky po něm šlehl očima, což Ježíš uviděl. A jako dosud nikdy, co jej znali, smál se tichým umírněným smíchem, pohrozil Abšalomovi a objal jej.

„Abšalome, Abšalome," řekl, „ty jediný jednáš naprosto upřímně, a nedokážeš zatajit ani ten zcela nevinný podvod. Jsi můj milý učedník, jehož jsem si vyvolil mezi všemi."

„Svatý Proroku … nehněvej se na mne … jsem poctěn … ale Nikodém …"

„Nikodém je přítel milý a věrný ..." Ježíš se odmlčel, neboť pojednou viděl do vzdálených roků, kdy v mlze nebytí zmizí jeho přítel, jenž se vzdal statků, aby jej mohl doprovázet. Je dlouhá cesta do vzdáleného Šrínagaru, a nebude dáno všem, aby došli.

Když Abšalom viděl Mistrovo zamyšlení, nevyptával se již, ale oddal se radosti z jeho slov, umíniv si téměř dětsky, že se víckrát neprozradí.

Odpoledne toho dne se střetli s karavanou, putující třetím rokem po hedvábné cestě. Nastalo vítání, zdravení, přestože se navzájem neznali, avšak v této pustině, jakoby všichni byli bratři. Karavan se chystala k odpočinku, stavěly se stany, prohlížely zásoby, také bylo poraženo dobytče.

Starý muž se při té příležitosti zahleděl na Ježíše, jenž opodál rozmlouval s několika cizinci. Jak to jen bylo – uvažoval – tehdy před – nevím kolika roky – už je tomu tak dávno – ale událo se to na cestě mezi zemí Misrajim a pouští – nebo přímo v poušti – tehdy bylo rovněž poraženo dobytče – a tento vysoký, záhadný a vznešený muž je – ano jistě je onen chlapec, jenž putoval s karavanou a byl tak neuvěřitelně rozumný. Měl otce a matku. Je to samozřejmě on! Chtěli jsme jej koupit!

Přiblížil se ke skupině.

„Putujeme do Šrínagaru.“ promluvil Ježíš svým lahodným hlasem.

„Daleká cesta, Svatý Proroku.“ odpovídal jeden z mužů, který už byl poučen Dorkasem a Šiboletem, jak Ježíše oslovit, „Pobudete s námi v našem ležení? Či se vydáte na cestu večer?“

„Ano – večer. Moji lidé jsou však dychtivi shlédnout vaše zboží, pokud je to dovoleno. Mají ještě čas.“

Starý muž se přiblížil ještě více a hledě na Ježíše, připomínal si dávno minulou dobu, kdy byl mlád a toužil poznat celý svět. Nyní už jen putuje s karavanou po hedvábné cestě, potřetí od té doby.

V této chvíli se jeho zrak setkal s temnýma očima, které se pamatoval po celou dobu. Byly to hluboké oči, na pohled přísné, ale plné něhy, soucitu a porozumění.

„Issa!“ řekl jen.

„Ten hlas přece znám! Už tehdy – pamatuješ – jsi mne takto pojmenoval, poněvadž mé jméno je ti cizí. Ano – jsi to ty – z tehdejší karavany!“

Starý muž se chtěl vrhnout na kolena, byl však zadržen silnýma rukama.

„Odpusť mi, Svatý Proroku, mé tehdejší hloupé řeči o tom, že bychom tě koupili. Nevěděl jsem …“

„V té době jsem ani já neznal svůj osud. Pojď – usedneme, abychom si pověděli o tom, co jsme prožili.“

„Ach – Svatý Proroku, moje žití, co je na něm zajímavého?! Dal jsem se potom k této karavaně a od té doby jsem s ní potřetí na cestě. Ale jsem spokojen. Smím se zeptat na tvé cesty životem? Sám však vidím, že jsi slavný, proslulý kazatel a prorok. Také uzdravuješ. Už vím, o kom jde řeč po celé zemi, když se říká Juz Asaf – Boží prorok.“

Byl jsem potom vyslán studovat východní vědy do Kašmíru – do Šrínagaru. Ale vrátil jsem se do Jeruzaléma, kde jsem chtěl posílit svůj národ, povzbudit jej a zbavit všech zastaralých zvyků a obyčejů.“

„Šabbat – a tak?“

„Také. A třeba – oko za oko … chápeš …“

„A oni?“

„Odmítli. Lpí na všem starém, dosud pokládají ženu za ďáblův nástroj! - Nepochopili.“

„Doma je málokdo prorokem. Takže nyní se vracíš?“

„Putuji do Šrínagaru. Tam budu doma.“

„Ještě dlouhý čas. Vím to, Svatý Proroku. Jsi jakoby nesmrtelný. Každý to musí vidět, když to poznám já, který jsem prostý muž. Neznám

písmo a řídím své kroky podle hvězd, jež jsou drahokamy na obloze."

„Hvězdy jsou ohně. Věř mi – velké planoucí ohně, tak vzdálené, že je vidíme v podobě malých světélek."

„Ohně! Posvátné ohně! Nyní se jimi nebudu jen řídit, ale budu se k nim i modlit, neboť je stvořil Bůh nejvyšší, aby lidské oko poznalo krásu jeho díla."

„Jsi moudrý muž. Vážím si tě více, nežli učenců, vystavujících své vědění na odiv kvůli slávě."

„Ještě jednou tě prosím, Svatý Proroku – odpusť mi."

Ježíš vztáhl ruce, aby mu požehnal. Starý muž se napřímil a jeho vrásčitá tvář zjasněla.

Později potom se shromáždili členové obou karavan u velkého kamene, jejž uznali za vhodný, aby na něj vystoupil Ježíš, který přislíbil, že k nim promluví. Vše se utišilo. Ohnivá záře ztlumila svůj svit, vítr ulehl do písku, zvířata opodál odpočívala s víčky sklopenými.

Lidé si přinesli pokrývky, polštáře, naplněné stepní travou a někteří usedli na holou zemi, majíce nohy pod sebou a opírajíce se vzájemně o sebe.

Dorkas a Šibolet upravili pro Svatou Paní pohodlné sedátko a Nikodém i Abšalom neustále chtěli být po boku Ježíšově, až bude promlouvat, poněvadž najednou začali mít o něho strach, přestože se ujišťovali, že zde přece není Jeruzalém, ani farizeové a zákoníci, který by na něho mohli nevražit. Doprovodili jej tedy až ke kameni, na nějž vystoupil – vysoká postava v bělostném rouchu, s vlasy prozářenými odleskem

ohňů, neplanoucích již pronikavým žárem, ale mírným svitem, takže vytvořily slabou záři kolem hlavy. Vše utichlo. Lidé tajili dech, aby nezaplašili ten krásný zjev, který snad povstal před jejich očima jakýmsi kouzlem.

Ježíš vztáhl ruce a promluvil:

„Pokoj s vámi, bratři a sestry. Nežli k vám promluvím, pomodlím se k Hospodinu a vy mne provázejte v myšlenkách, jimiž uctíte Boha věčného, jak je chováte v srdcích vašich."

Vztáhl ruce k obloze a jeho slova zalétala k tomu, jemuž byla určena.

„Pohlížím na hvězdy, které jsi stvořil,
a vím, že nejsem osamocen.
Pohlížím na stromy, které jsi stvořil
a oni jsou mí přátelé.
Pohlížím na květy, které jsi stvořil
a ony se mnou rozprávějí,
ó Bože Věčný!"

Odmlčel se na chvíli, zatímco naslouchající se cítili být osvěženi a povzneseni tou modlitbou, jež zahrnovala v sobě veškerou víru a všechno chápání Boha Věčného. - Promluvil:

„Bratři a sestry:

Jestliže by Bůh s vámi hovořil a tázal se vás na cokoli, co byste odpověděli? Řekli byste: Netaž se, Pane, mne, jenž jsem nevědomý před tvou všezahrnující moudrostí, ale ty znáš, co já znát nemohu, neboť jsi věčný. Z věčnosti, kterou jsem nepoznal, aniž ji mohu obsáhnout svou myslí, čerpáš vědomost a víš tedy i to, jak jsem ubohý před tebou a pokorný před tváří tvou.

A oslovil-li by mne Hospodin a řekl: "Ježíši, dal jsem ti umění promlouvat k lidem, uzdravovat nemocné, křísit zemřelé - zda nepociťuješ pýchu sám nad sebou a nechceš se odlišovat od množství, které jsem stvořil?"

Odpověděl bych: Hospodine, Bože věčný - nepocítil jsem pýchu ve svém žití, aniž jsem se domýšlel nadřazenosti, neboť vše pochází z tvé svaté vůle. Ty činíš zázraky skrze mne, uzdravuješ mýma rukama. Zdaž nejsi znalý bolestí a nemocí lidských dokonale, aniž já tě mohu dostihnout ?

Pravím vám, bratři a sestry - blahoslaveni pokorní, neboť Bohem oblíbeni budou. A dále pravím vám :buďte skromní ve svých srdcích, potom se vám nejmenší oblázek bude jevit v podobě pokladu."

Ježíš se odmlčel. Ticho, panující mezi shromážděnými se znásobilo. Noc již putovala nad zemí, nesla s sebou hvězdy, k nimž vznést modlitbu není svatokrádeží, ale obdivem díla Božího, díla Božské Bytosti, která je nad námi.

Promlouval dále:

"Vše, co Bůh činil skrze mne, bylo prohlášeno za čarodějnictví a dílo ďáblovo, aniž oni přihlédli k tomu, že Hospodin Bůh může činit zázraky, zachce-li se mu. A oni pravili: "Hle, čaroděj nečistý, neboť v písmu stojí: čarodějnici nebo čaroděje nebudeš živiti. Jak - táži se vás - lze uzdravení slepého prohlásit za kouzlo, neboť toto je pomíjivé, ale slepý prohlédl do konce života, chromý chodil po všechny dny, probuzený mrtvý žije. A oni spílajíce, prohlásili mne za klamajícího.

Pravím vám - zavrženi budou, kdož nevěří pravdě a trvajíce na svém, dopouštějí se podvodu sami na sobě.

A pravili - povyšuje se na Mesiáše, Spasitele lidstva - krále - my však máme císaře - a on budiž souzen. Zavrženi budou licoměrní, kteří pochlebují a chtějí získat pro sebe výhody, ale srdce jejich i duše daleké jsou od slov jejich.

Bratři a sestry, váš život je jediné putování od města k městu a jste jakoby bez domova. Netruďte se proto, neboť i Syn člověka nemá domov, leč krajinu nekonečnou - nemá střechy nad hlavou, leč oblohu se Sluncem zářivýma hvězdami jiskrnými.

Blahoslavení skromní, neboť oni bohatství srdce a duše míti budou. Amen."

Ježíš hodlal sestoupit z kamene a odejít, ale ozvaly se hlasy, prosebné volání, vzlyky a pláč.

"Svatý Kazateli, neodcházej!"

"Setrvej chvíli mezi námi!"

"Prosíme tě, vyčkej!"

"Máme zde nemocné..."

"Neodcházej, zůstaneme osamoceni."

Tu se zarazil, přehlédl dav, ozářený skomíravými plameny hasnoucích ohňů a řekl.

"Máte-li mezi sebou nemocné, setrvám. Přidejte ohňům dříví, abych vaše choré mohl uzřít. Nechť ke mně přistoupí."

Nejprve se zdráhali, báli se poněkud, neboť postava Ježíšova, ozářená nyní vysokými plameny,

působila jako zjevení z jiného světa. Posléze přistoupil muž se zanícenýma očima, plnýma hnisu.

"Už skoro nevidím, Svatý Kazateli. Prosím tě, budeš-li chtít, uzdrav mé oči, abych mohl dále putovat s karavanou, aniž bych byl na obtíž."

"Ano, chci, abys byl zdráv. Pohlédni na oči moje a síla přejde do zraků tvých." V té chvíli muž pocítil úlevu a padl na kolena. "Otři si oči lemem svého šatu."

Muž chvíli hleděl do dálky, vše se zjasňovalo a on, kleče stále na zemi, zvolal: "Ó Pane mocný, ty jsi Svatý Prorok, jakého jsme dosud neznali. Čím se ti mám odvděčit?" a spěšně uvažoval o tom, že Ježíši věnuje zlatý řetěz, jejž hodlal výhodně prodat.

"Není mě potřebí zlata. Raduj se ze svého uzdravení a to bude pro mne odměna nejmilejší."

Muž se vzdaloval ustrašen, poněvadž zjistil, že jeho myšlenky byly poznány, jakoby o nich promluvil.

Poté přicházeli další a další. Někteří kašlali krev, jiní měli zanícené vředy a ještě jiní opadané nehty, které popraskaly horkem a suchem.

Ježíš se dotýkal bolavých míst a ona se zacelovala. Promlouval nečetná slova, která působila jako balzám na duši. Byla už půlnoc, když odcházel unaven, podpírán Abšalomem a Nikodémem, do stanu, aby si odpočinul. Připravili mu nápoj z mléka, medu a nějaké posilující byliny. Vděčně přijímal jejich pozornost a když uléhal ke spánku, jeho slova modlitby zněla:

"Hospodine, Bože věčný - děkuji ti za zázraky, které jsi dnes učinil skrze mne, jenž jsem nehodný tvé svaté pozornosti. Jsem ti vděčen za den dnešní a prosím tě, zachovej mne i pro den zítřejší. Amen."

Ráno pak nastalo plné zvednutého písku, vanul silný vítr, prudký,dotírající, v němž se lidé plahočili za svými povinnostmi. Zvířata vstávala, neklidně hýkala, nedbajíce na uklidňující hlasy lidí.

"Jen aby nepřišla bouře!" zvolal někdo.

"Ráno nebývá. To jen ten vítr."

"Uklidněte toho velblouda nebo se začnou plašit i ostatní!"

"No tak - hodný, hodný - no lehni - nic se ti nestane."

Zvíře zahýkalo a cukalo se na provaze. Ježíš slyšel vzrušené hlasy. Také do stanu nahlédl Abšalom a když viděl, že je vzhůru, vešel. "Nechť je požehnán tvůj den, Svatý Proroku." pozdravil a hluboce se uklonil.

"I tvůj, Abšalome."

"Dorkas už nese vodu na tvé svaté ruce a obličej, který je dosud unaven. Mnoho zázraků bylo tebou v noci učiněno. Všichni o tom hovořili, když jsi odešel. Vrátil jsem se tam."

"Ne já, nikoliv mé ruce, ale Hospodin učinil zázraky a uzdravil choré z oné karavany. Tak je tomu, Abšalome."

"Svatý Proroku! Vím, co činíš. Říkej si co chceš, já..."

"Abšalome, Abšalome! Upřímnost je tvá nejhezčí vlastnost."

"Nehněvej se, prosím, Svatý Proroku. Chtěl jsem říci..."

"Vím, co jsi chtěl říci. Nevyskytovalo se u tebe slovo klam - pokud jde o mne?" Ježíš se usmíval. "Ne, neklamu tě, Abšalome. Hospodin činí zázraky skrze mne."

"Ano, Svatý Proroku. Vím, že je tomu tak. - Už přišel Dorkas. Pospěš si, Dorkasi! Loudáš se jako velbloud. Umyj Svatému Proroku ruce a nohy! A na obličej běž nahřát roušku. Kam letíš? Namočenou roušku!"

Příštího dne se všichni loučili, velká karavana odcházela do Damašku, zatímco malá do Nisibisu. Pro všechny to znamenalo dalekou cestu, jenže malou karavanu čekalo další a další putování, aby dosáhli země, která nekamenuje proroky, aniž popravuje kazatele hovořící k lidu.

Šli prašnou, kamenitou cestou, kde leželo tolik oblázků, že nebylo možné šlápnout mimo ně a chodidla se zraňovala do krve. Málokdo vlastnil obuv, a ten si ji šetřil do města, kde nechtěl působit jako žebrák. Do Nisibisu zbývalo ještě několik dnů cesty. Zatím došli k Eufratu.

Všichni okřáli, radovali se, zvířata dychtivě pila vodu, chlapci se koupali. Brod byl nedaleko, dosti hluboký, ale všichni jej zdolali. Teprve na druhém břehu odpočívali.

Ježíš se vzdálil tábora jako vždy, aby se na chvíli oddal rozjímání. Ale nejprve se objevili myšlenky o svobodě a volnosti v širé krajině, ať už je jakákoliv - pustá či žírná.

Volná krajina nesevřená stěnami domů, nekladoucí nástrahy v podobě zloby, falše, licoměrných úsměvů, skrývajících škleb. A rostliny - jakékoliv- užitečné i plané - ty nejsou plny úkladů, neboť jestliže pálí žahavka, je to její úděl. Pakliže květ voní líbezně, nevychloubá se, nýbrž plní úkol daný mu Hospodinem. A létá-li motýl, udivující svou krásou, neví, že je obdivován, ale raduje se prostě ze života, což je dáno veškerému tvoru na zemi.

Avšak člověk se žene za čímsi, po čemsi touží, neví však, co by to mělo být - prostě prahne po tom a onom, co vlastní druzí, jakoby všichni měli mít vše stejné. Bože - říkají - tomu a onomu jsi dal plný stůl pokrmů a lahůdek - proč já mám stůl chudý, skromný? Sešli mi to, co má soused, učiň zázrak, abych i já mohl hodovat !"

Tu by Hospodin odpověděl: Což jsi slepý a hluchý, že nevidíš, že země veškerá je stolem prostřeným? Nebaž po lahodných pokrmech, ale naslouchej a dívej se. A máš-li k jídlu suchý chléb a vodu, postačí tobě, neboť lahůdky sytí spíše oči, nikoliv útroby, které se jim leckdy brání.

Hle, zda není země veškerá stolem prostřeným?

A tu se z hloubi duše začala dobývat myšlenka, vyjevující pravdu o celém pokolení lidském a podle této myšlenky by mělo být zatraceno a zničeno, neboť neváží si darů od Hospodina seslaných.

Ničí prostřený stůl válkami, spory, nenávistí a hříchy - jež jsou krádež, zabití, rouhání. Ve válkách pak jsou zasypávány prameny vody životodárné, dobytek pobíjen pro potravu supů a lidé drásáni kopími, meči, noži , takže z nich není než zkrvavená hlína, které se zachytí kopřivy a blín a jedovatá kulčiba svými kořeny. Pro takové jednání by lidstvo mělo být zatraceno.

Ježíš nechal myšlenky plynout , jak se jim zachtělo. Šel vedle zvířete, moudře zpomalivšího krok a hledícího na něj úkosem. Zahýkalo.

Ale já se dopouštím hříchu největšího svou úvahou o zatracení lidstva - Bože věčný! Odpusť mi pro milosrdenství své, aniž bys trestal pokolení lidské pro činnost jeho, neboť jsi mu dal svobodnou vůli a cokoliv činí nepravého, proti němu se obrátí, nyní či později. Přál bych si slitování a spravedlnost pro všechny, ale oni ji nechtějí a dopouštějí se křivd, aby sami sobě činili radost.

Zahleděl se do nesmírné dálky, snad pouze do krajiny, či také do vzdálenosti věků a nepotěšil se tím pohledem, nýbrž zarmoutil, neboť věky byly naplněny boji a na vzdáleném horizontu pochodovalo vojsko.

Velký kus cesty za brodem pojednou Maria matka zpozorovala krvavé skvrny ve stopách svého syna. Polekala se, její duše se schoulila, srdce sevřelo. Vyslala za ním Ráchel. Ta přiběhla, poklonila se hluboce a řekla: "Posílá mě Svatá Paní, abych Svatému Kazateli vyřídila její slova."

"Povídej Ráchel, jaká jsou to slova?"

"Ve tvých stopách, Svatý Kazateli, zůstávají krvavé skvrny."

Ježíš stanul a obrátil se. Viděl ona znamení bolesti, jak se táhnou do dálky, tkví na kamení a písku, nevsakují - a tu se z jeho duše vynořila myšlenka, kterou chtěl sdělit s přítelem Nikodémem. Poslal Ráchel zpět se vzkazem, že zranění nebolí a bude ošetřeno u nejbližšího pramene.

Potom nařídil Dorkasovi, aby přivedl Nikodéma. Ten přiběhl s úsměvem a ochotou, neboť jednak byl poctěn tím, že jej k sobě zve Svatý prorok, jednak se těšil na rozhovor s přítelem.

"Zavolal jsem tě, Nikodéme, poněvadž ti hodlám svěřit, co bych nikomu neřekl." A odmlčel se, hleděl do dálky krajiny i věků, jež čekaly kdesi v nekonečnu, či v propasti času, až nadejde jejich doba. Nikodém tiše čekal. "Promluv, můj příteli." dodal ještě Ježíš.

"Neodvažuji se hovořit, jestliže ty chceš vyřknout slova, jimž mám naslouchat."

"Pohleď Nikodéme, ohlédni se a viz mé stopy."

"Ach - Hospodine - Bože věčný! Tvůj syn - neboť všichni jsme tvoji synové - tvůj syn krvácí z ran, utrpěných na Golgotě - a to už je tak dávno! Svatý Proroku, můj bratrský příteli, musíš si odpočinout. Ošetřím tě. Hned zastavím karavanu" horlil, a tebe potom poveze zvíře. Nemůžeš..." volal na honáky velbloudů, jimž se neustále říkalo ti tři noví.

"O to nejde, Nikodéme. Zranění se zacelí samo." Nikodém lomil rukama. Chci ti svěřit, že v mých stopách bude nesmírné množství krve, kterou budou lidé prolévat ve jménu mém, jež by je mělo vést ke vzájemné lásce, nikoliv k nenávisti. Ano - budu-li v paměti po celé věky, potřísní mou památku krev."

"Svatý Proroku! Jsi žalující a žalostné je tvoje drahé srdce, které je přece naplněno láskou, mírností a odpuštěním!

"Ale proč? Proč?" navázal Ježíš na svá slova nedbaje řeči Nikodémovy, "Proč se budou zabíjet? Nechci to přece! Ani si nepřeji, aby pro mne, jenž potom už budu pouhé jméno, nenáviděli ty, kteří mne nebudou znát. To je ta stopa, Nikodéme? Z lásky a porozumění vznikne krvavá stopa, potoky krve, řeka zkrvavená? Podivné jsou Boží úradky a my jim nikdy neporozumíme."

"Můj bratrský příteli, Svatý Proroku, tys vyvolen a povolán k tomu, abys Božím úradkům porozuměl a také se to děje. Bůh dal člověku svobodnou vůli a on jí zneužívá, jako jí bude zneužívat po všechny věky."

"Zneužívá jí ke zlu!"

"Ano. A to právě tě rmoutí, nedokážeš pochopit člověka - ba i celé minulé a budoucí lidstvo z té horší stránky. Říkáš ve svém jasnozření, že se budou zabíjet ve tvém svatém jménu. Ale snad je tomu tak, že oni musí mít příčinu a důvod, pro nějž by válčili. Bez bojů se neobejdou."

"Máš pravdu, Nikodéme. Jednou dobývají území, kterého je přece dostatek, ale oni baží právě po tom cizím. Jindy poklady. A nyní…se budou bít o mne, který si přeje, aby se všichni smířili."

"To se nikdy nestane."

"Krvavá stopa za mým životem, snažením, prací…" Ježíš pokryl tvář rukama, slzy se objevily jako krůpěje křišťálu a on vzlykl. Vzpamatoval se však, hodlaje pokračovat v cestě.

Karavana stanula. Nikodém usadil Ježíše na kámen a vtom už přiběhli Dorkas a Šibolet, nalili vodu do kamenné nádoby a omývali Ježíšovy zraněné nohy. Přiblížila se Maria matka. Se strachem pohlédla zpět na tu řadu krvavých stop, které zvolna mizely, vysychaly, měnily se v šedé, nezřetelné skvrny.

"To nic není, maminko." řekl Ježíš. "Jen se otevřely staré rány."

"Zvíře tě ponese, synáčku. Nejsi dosud zcela zdráv, ani po tak dlouhé době. Cesta je příliš drsná pro tvé tak surově poraněné nohy."

"Vše se opět zahojí, maminko. Buď klidná. Můžeme pokračovat v cestě."

"Svatý Proroku," řekl Šibolet a hluboce se uklonil, "krvácení ustalo jako zázrakem. Ovineme ti nohy plátnem a vezmeš si sandály."

"Nemohu mít obuv, když druzí jsou bosi."

"Jenomže druzí neměli nohy probity hřebem!" zlostně zvolal Abšalom a v těch slovech bylo napomenutí, jakoby hovořil s dítětem."

"Abšalome, Abšalome !"

"Promiň mi, Svatý Proroku, ale říkám jen pravdu."

"Amen." dodal Ježíš a povstal. Při prvních krocích jej Nikodém s Abšalomem podpírali, potom však se napřímil, jeho chůze zjistila, zpevnila se - a tu se opět změnil v tu vysokou, krásnou postavu, vedoucí karavanu k cíli.

„Co myslíš, rabbi Nikodéme," šeptem pronesl Abšalom, „měl Svatý Prorok vidění?"

„Měl. Daleko do budoucích věků. Řekl, že v jeho jménu se bude prolévat krev."

„Lidé se perou o všechno. A když není o co, tak si něco vymyslí."

V té chvíli se Ježíš obrátil a zahrozil žertem Abšalomovi, jenž se schoval za Nikodéma.

Nyní šla karavana polopustou krajinou, kde rostly keříky trávy ostré a hořké, ale také dřeviny s krátkými větvemi, na nichž tkvěly žahavé ostny. Objevilo se území hadů, jak řekli chlapci, kteří se jich báli a téměř se zdráhali pokračovat v cestě. Ježíš však sebral těch deset či čtrnáct hadů s růžky na hlavách a odnesl je stranou, kde je položil. Nikodém vykročil za ním se sekerou v ruce, ale na jeho pokyn se vrátil. Růžkatí hadi lezli spokojeně dál a dál, až zmizeli z dohledu.

Tři noví – jak se jim stále, říkalo, hleděli na toto dění s obdivem a se strachem, poněvadž věděli, že by se nikde neměli tak dobře jako u Svatého Proroka, kdyby se něco stalo. Byli toho názoru, že nejlepší had je bez hlavy a ochotně by je rozsekali na kusy.

„On je opravdu svatý muž," řekl jeden z nich.

„Že se nebojí!"

„Když je svatý, tak by mu jed neublížil."

„Viděli jste ty probité nohy?"

„Toho jsou schopni jedině Římané."

„Jen aby neonemocněl…"

„Doufejme. Musíme se modlit k jeho Bohu."

„Myslíš, že to pomůže?"

„To je jisté. Jeho Bůh ho bude chránit – ne?"

Cesta nyní ubíhala zvolna. Ne že by zvířata šla pomalu, ale krajina byla tak rovná, pustá, bez pahorků, že se zdála nekonečná. Ani obzor neměl ohraničení. Ale Hedvábná cesta tudy zřetelně vedla, takže si byli jisti, že jdou správně. Také hvězdy ukazovaly směr, a když jedné noci zazářil úplněk, objevila se nezřetelná fata morgana města Nisibisu. Karavana se zastavila.

Všichni uchváceně hleděli na ten stříbrný obrys, vznášející se vysoko nad horizontem a vysílající záblesky do temna oblohy. Luna však zastřela obraz jakoby nadechnutým závojem, ztrácel se, mizel – až zůstala noc s hvězdami, svítícími tak nízko, že Dorkas vztáhl ruku, aby si jednu vzal. Šibolet se zasmál.

Ale Maria matka, sestoupivši ze zvířecího hřbetu, přišla k Synovi.

„Pamatuješ, Synáčku na putování z Egypta?“

„Ano, maminko. Tehdy také… jsem viděl město – ale to bylo za dne.“

„Jeruzalém. Takových přeludů se ve slunci vyskytuje mnoho, ale nic neznamenají. Dnes však…“

„Světlo měsíce vykouzlilo zázračné vidění.“

„Řekneš, že jsem pověrčivá, považuji to však za dobrou předzvěst, za příznivé znamení. Měsíc má v sobě mnoho kouzla. Například jeho světlo pohltí všechny barvy, takže se zdají být namodralé.“ pokračovala, „Nebo – když Měsíci nastavíš tvář, zdá se, že jeho světlo studí. Ale světlo je přece způsobeno plamenem, takže není možné, aby studilo.“ mluvila o

Měsíci, poněvadž ji okouzloval, takže měla pocit, že žije ve zcela jiném světě, a to jí poskytovalo alespoň na chvíli zapomnění na všechny strasti života, které jí bylo zakusit.

„Snad se vyskytuje i studený plamen, který se nepálí. Neznáme tajemství vesmíru, jenž je bez konce – nekonečný…“ Ježíš se zamyslil nad svými posledními slovy, snažil se obsáhnout jejich význam, jeho duše se nořila dál a dál do prostoru, hvězdy planuly zcela nablízku, rozžhavené jazyky šlehaly do temnoty, kterou však neosvětlily – ale blížily se k němu, všude hořela obrovská slunce, až se stalo, že jeden z plamenů jej dosáhl. Tu pokryl oči rukou, chtěl vykřiknout, mlčel však, navracel se sám k sobě, uvědomil si, že vede karavanu a vedle něho jde jeho matka.

„Musíš zase nasednout na zvíře, maminko. Jakmile přejdeme tuto navýšeninu, odpočineme si, utáboříme se – ano?“

„Ano Synáčku. Studený plamen…“opakovala nedůvěřivě.

Ráchel přiběhla, objala Svatou Paní kolem ramen a pozorně ji vedla k frkajícímu a hýkajícímu velbloudovi. Jakmile je spatřil, zastavil se a poklekl, aby Maria matka mohla vystoupit nahoru.

Vše bylo nyní v pořádku a Ráchel se mohla dál škádlit a honit s Dorkasem a Šiboletem.

Světlo měsíce se dotýkalo Ježíšova čela, zahánělo přetrvávající výheň šlehnuvších plamenů hvězd, které už byly opět vzdáleny, maličké body na obloze.

Uvažoval o svém vidění a náhle z mysli vyplynul poznatek, jakého se dosud nikdo nedobral.

Slunce rozhozená rukou Hospodinovou do nekonečného prostoru vesmírné propasti. Ano – propast je to, neboť leží-li člověk za noci na chladnoucí zemi a hledí do temnot, zdá se mu, že se dívá dolů, že může spadnout, odpoutat se, padat a padat do nekonečna. Lépe je zavřít oči a naslouchat, jak hvězdy zpívají.

V tom okamžiku skutečně uslyšel onen překrásný chorál jako už několikrát, srdce se uklidnilo, chladivý vánek dotkl se čela, měsíční paprsek je políbil, ale ten polibek nebyl chladný, měl v sobě zárodek tepla, jakého je zapotřebí po velkém vypětí a námaze.

Zdálky dolétl jakýsi neurčitý zvuk, chorál utichl. Zvuk se blížil a nyní už bylo zřejmé, že jsou to kopyta koně, bijící do kamenité půdy.

Vojsko je přece daleko – uvažoval Ježíš a hodlal zastavit karavanu, aby zjistil, co se děje. Nebylo toho však zapotřebí, neboť kůň byl na dohled. Běžel, neměl sedlo, ani postroj, spěchal k lidem vystrašen patrně nocí a samotou a stanul přímo u Ježíše. Karavana ustala v pochodu.

„Copak tady děláš tak sám?“ kůň tiše ržál a lísal se k němu, „Jistě má žízeň, dejte mu napít.“

„Utekl od vojska.“ řekl Nikodém, „Co když ho budou hledat?“

Otázka zůstala bez odpovědi. Ozval se Abšalom.

„Kde by ho hledali! Pro jednoho koně se nebudou zdržovat ve válčení, i když je vzácný. Jednou jsem slyšel od vojáka vyprávění o válce.

Centurio jezdil kolem setniny a řval: Koně nezabíjejte! Jen lidi – slyšeli jste? Koně nikdy!“

„Abšalome!“ zvolal Ježíš.

„Ale on ti tak řekl, Svatý Proroku!“

Ježíš už neodpověděl, ujal se řemení velblouda, karavana vykročila. Brzy se ocitli na planině, kde hodlali tábořit. Kůň šel pokojně vedle svého nového pána.

„Ó Bože věčný,“ modlil se Ježíš před ulehnutím, „nevím, co jsi mě dnes zjevil, jaký byl tvůj úmysl, ale děkuji ti za poznání, které snad pochopím později. Jsou hvězdy slunce? Vzdálená tak, že se mění v jiskru? Dosud to nikdo neví, pokládají je za drahokamy. Věděl jsem už dříve, že jsou to planoucí ohně, ale neznal jsem jejich velikost. Je plná děsu a budí hrůzu. Dej Bože věčný, abych pochopil veškeré tajemství, která mně svěříš. Spánek podobá se smrti. Duše se vzdaluje. Dej prosím, aby pro tu chvíli spočinula ve tvé laskavé dlani. Amen.“

V příštích dnech se už blížili k městu. Poznali to podle ptáků, přeletujících nad nimi ve velkých kruzích, poněvadž ti se drží v blízkosti lidských obydlí, kde vždy najdou nějakou potravu.

„Do města je asi dva dny cesty,“ řekl Ježíš Nikodémovi, „soudím, že bych měl vyslat posla, který by oznámil náš příchod. Mám koně, takže by tam dojel před námi.“

„To je správné.“ potvrdil Nikodém, „Ale kdo pojede? Jde o to, aby věc vyřídil v pořádku a patřičně.“

„Já bych jel.“ přispíšil si Abšalom a už si představoval, jak vše zařídí, aby Svatý Prorok byl spokojen.

Ježíš se na něho podíval zkoumavým pohledem, ale Abšalom se tvářil zcela věcně a nevinně. Po chvíli promluvil, poněvadž už to mlčení nemohl snášet.

„Vyřídil bych všechno ke tvé spokojenosti, Svatý Proroku. Jistě bych nic nepopletl.“

„Co všechno? Co míníš tím slovem?“

„Já – vlastně nic. Užil jsem toho výrazu, abych dal najevo, že jsem si vědom odpovědnosti svého poslání.“

„Abšalome! Nepřeji si nic, nežli vyřídit králi, že jsem na cestě a že se moje karavana blíží. – Nevím, zda už je zdráv…“

„Kdepak, Svatý Proroku! Tvůj učedník Tomáš přece nemá zázračnou moc! Jistě ho léčí a jistě to k ničemu nevede. Budeš asi nucen učinit zázrak!“

„Pamatuj, Abšalome, že neříkáme všechno, co nám napadne. Ale ty jsi upřímný. Nedopusť, aby ti tvá upřímnost způsobila nesnáze.“ Ježíš se usmál a dodal, „Jeď tedy a promluv s králem.“

Nyní novic Abšalom ujížděl krajinou mezi skalami. Kůň byl velmi poslušný a vytrvalý. Blížili se k městu.

Zřetelně bylo vidět hradby a dokonce hlídky, přecházející nahoře od jedné strážní věže ke druhé. Občas vítr přinesl zvuk trubky a bubnu – někde cvičil vojenský útvar. Když Abšalom

zastavil koně, přilétl k němu zpěv z chrámu. Byl to krásný nápěv, hlasy se proplétaly mezi sebou – jiné, hluboké jakoby celou melodii podpíraly mohutným sloupovím. Uchváceně naslouchal, ačkoliv tóny mu byly naprosto cizí – vzdálené – jako celý tento kraj. Znovu zněla píseň, provázena údery na gongy různé velikosti a odrážela se v několikeré ozvěně ode skal. Bylo však třeba dojet do města.

U otevřené brány stráže netečně hleděly do kraje, pár venkovanů šlo s nůšemi zeleniny dovnitř. Mladá selka se nevázaně smála hrubému žertu. Abšalom zastavil koně. Žoldnéř přistoupil.

„Kupec?“ řekl stroze.

„Ne. Vyslanec Svatého proroka, který přichází s průvodem z Damašku. Mám oznámit králi jeho příchod. Je očekáván.“ Abšalom byl pyšný na to, jak se uvedl.

„Tak to je jiná. Prosím vejdi. Po této ulici se dostaneš přímo ke královskému paláci.“ a máchl rukou.

Široká cesta, vroubená keři a pěknými domy, zřetelně ukazovala, že Nisibis je bohaté město, spořádané a bez dluhů. Lidé pěkně, ba honosně oděni. Děti se zastřiženými vlasy.

Abšalom se chvíli obdivoval městu, jaké dosud neviděl. Damašek se svými křivolakými uličkami se pojednou vytratil z paměti a on si přál, aby Svatý Prorok ukončil svou cestu a setrval zde, kde přece může počítat s královskou přízní a těžit z ní.

Ihned se však za své myšlenky pokáral. Což Mistr je schopen z něčeho mít prospěch? I kdyby nabízel – odmítne a bude dále ve své

chudobě – bohat svobodou a nezatíženou duší.

Královský palác jej ochromil nádherou. Byl okamžitě přijat samotným panovníkem, jenž odkázal jakési slyšení, aby se věnoval Abšalomovi.

„Svatý Prorok že je na cestě? Jsem šťasten. Vždyť se ho nemohu dočkat!“

„Ano, mocný králi. Už je nablízku. Mám se otázat na tvé zdraví.“

„Zlepšilo se, ale ne mnoho. Myslím, že teprve Svatý Prorok mne uzdraví. Jeho učedník není k tomu jistě docela způsobilý. Tím jej nechci znevažovat - prostě musí se ještě mnoho učit.“

„Uzdravíš se, mocný králi, až přijde Svatý Prorok.“ řekl Abšalom, ale pomyslil si, že z krále táhne pálenka na sto honů, takže si napořád ničí zdraví. Promluvil: „Bylo by vhodné, mocný králi, abys připravil slavnostní uvítání.“

„Jistě, jistě,“ horlivě odpověděl král, „všechny fontány budou v provozu. Je na ně úchvatný pohled. Napájí je voda z říčky a čerpadla ji vracejí do toku, takže nepřijde nazmar.“

V tom zaslechli zvuk trubky, oznamující, že do města vchází karavana. Král uhodil paličkou do gongu. Přiběhli otroci a vrhli se čelem k zemi před jeho majestátem.

„Rychle! Svatý Prorok už je na cestě! Palácové schodiště musí být pokryto květinami. Po každé straně cesty k paláci nechť stojí padesát žoldnéřů! Koberce! Praporce! Korouhve! Kuchyně musí přichystat nejlepší pokrmy a sladkosti. Kde je princezna?“

Vstoupila do síně. Za rok poněkud vyrostla, její tvářička dostala zamyšlený výraz, oči hleděly moudře a vyspěle.

„Šubarit!“ zvolal panovník, „Svatý Prorok se blíží, vstoupil do města! Uvítáš jej. Mluvila jsi s ním už přece.“

„ To je dávno, královský otče.“

„Tehdy se líbil – ne?“

„Ano. Uvítám jej, přeješ – li si to. Ale mnoho té řečtiny neumím.“

„Nebude ti to zazlívat. Zavolej otrokyně, aby tě oblékly. Musíš být co nejhonosnější.“

„On to nemá rád.“

„To se ti jen zdá.“

„Sám byl prostě oděn. V bílém rouchu přepásaném řemínkem.“

„Možná, že tam chodí muži bez ozdob. Ale ty se nastroj.“

„Ano – královský otče.“ princezna odběhla. Pojednou nebyla tak sebejistá, jak ji vychovávali. Bála se, že Svatý prorok pozná všechny její drobné prohřešky, sestávající z malých lží, uzmutí zralých plodů z královské tabule a záliby běhat bosa po zahradě, což jí samozřejmě bylo zapovězeno. Přestala však na to myslit, neboť přiběhly otrokyně s oděvy, zlatými čelenkami a šňůrami perel. Hleděla rozpačitě na veškerou nádheru – potom se rozhodla.

Oblékly ji podle jejího přání. Bílé, volné roucho s rukávy dlouhými po zem, vpředu pouze po zápěstí, přepásané zlatým řetízkem a na hlavu si dala zelený věneček, který otrokyně spěšně upletly. Učesaly její krásné, dlouhé

vlasy a byla připravena.

Karavana se blížila. Bubny a trubky zněly, vojáci se rychle řadili podél cesty od brány do zahrad až po schodiště. Abšalom vyjel na koni vstříc příchozím. Na prostranství se potkali.

„Svatý Proroku!“ zvolal, „Vše je zařízeno. Král tě očekává.“

„Abšalome! Co znamená veškerý ten ruch a rozruch? Když jsme odpočívali nedaleko, vládl ve městě klid.“

„Tvé roucho je naprosto neposkvrněné, Svatý Proroku! A jak máš krásně upravené vlasy! Nyní odevzdám koně třeba Kumánovi a doprovodím tě ke králi.“

„Neodpovídáš, na co jsem se tázal, Abšalome!“

„On … já jsem … Svatý Proroku … řekl jsem … domníval jsem se … ano … poradil jsem králi, aby tě důstojně uvítal.“

„Půjdeme tedy. Abšalome! Kdy se ty naučíš umírněnosti?“

„Oni… já jsem jen … chtěl jsem ti učinit radost … a ty se hněváš?“

„Promluvíme si později.“

Vešli branou do honosných zahrad. Žoldnéři uhodili kopími a štíty, ozvaly se trubky, bubny vířily, ptáci se s křikem rozlétali ze stromů. Chvílemi vítr přinášel akordy strunných nástrojů, na něž hráli otroci ve velké hodovní síni. Ježíš viděl schodiště pokryté květy a nahoře zlatem zářící trůn, kde seděl král, jenž nyní povstal. Jeho šat překonával veškeré představy o nádheře a honosnosti.

Vtom po schodišti seběhla postavička v bílém a vrhla se k nohám Svatého Proroka. Ježíš lehce zvedl princeznu a usmívaje se, laskavě promluvil řecky:

„Jak jsi vyrostla, dítě. Uvedeš mne ke svému otci?“ rozuměla, povolala však pokynem ruky otroka, který měl tlumočit.

„Kyrie,“ odpověděla – dále jí však chyběla slova, mluvila tedy svou řečí, „Ne ty k němu, Svatý Proroku, ale on k tobě musí přijít, poněvadž není svatějšího muže nad tebe.“

Tlumočník s radostí přeložil, co řekla. Král musí sejít dolů – myslil si – jen ať sleví ze své vznešenosti. Ostatně, kdo je vznešenější, nežli tento muž ze vzdálené země? A poslal nahoru svého pomocníka vyřídit vzkaz. Bylo zřejmé, že král zrozpačitěl. Ježíš čekal. Malí otroci se ujali královy vlečky a zvolna s ním sestupovali po schodišti.

Princezna Šubarit stála vedle Ježíše – drobná, štíhlá, nadšeně na něho pohlížela ze strany a čekala, že k ní promluví. Věděl o tom.

„Jsi hodná, Šubarit.“ řekl jen, ale jí to znělo jako nejnádhernější hudba.

Král na pátém schodu svlékl svrchní drahocenný plášť, jenž byl těžký zlatem. Na desátém schodu odhodil oděv bez rukávů, ale sahající až k zemi, na němž se blýskaly a světlem zachvívaly drahokamy. Sestoupil potom spěšně, oděn pouze hedvábným rudým šatem až dolů a uchvácen Ježíšovým majestátem, klesl k zemi, dotýkaje se čelem dlažby.

„Svatý Proroku.“ hlesl jen.

Ježíš jej lehce pozvedl, ujal za ruku, levicí vzal malou dlaň princezninu a takto společně vystupovali nahoru. Byla to povznášející, úchvatná podívaná, vojáci provolávali – ať žije svatý muž – neboť jim lichotilo, že jde právě o muže, tedy jednoho z nich, a nikoliv o ženu, o nichž jaksi matně tušili, že bývají svaté. A když se panovník obrátil a zvolal, že plášť i šat je jejich, nebral jásot konce.

Potom se však ocitli o samotě. Stáli proti sobě – král a Ježíš a panovník uhýbal očima na všechny strany.

„Králi, můj bratře," promluvil Svatý Prorok, „po celou dobu, kdy tě můj učedník léčil, jsi lhal." tlumočník s rozkoší překládal, „Lhal jsi nejen jemu, ale i sobě, jakoby lež mohla napravit nebo zastřít nesprávné jednání. Sebe jsi obelhával, jako to činí žáci ve škole, když nadělají chyby v psaní, a potom je stejným inkoustem opraví, předstírajíce, že tam nebyly. Ó králi! Takovému krásnému městu vládneš a dovolíš červu zkázy, aby na tobě hlodal. Kterak se mají tvé útroby uzdravit, jsouce neustále otravovány jedem?"

„Já jsem … Svatý Proroku …jak jsi poznal … vždyť jsem žvýkal mátu …"

„Celé tvé tělo je nasáklé tím jedem. Ale ode dneška se změníš."

„Ano – slibuji …"

„Nevěřím tvému slibu, jsi příliš sláb, abys jej dodržel. Změníš se!" Ježíš přistoupil lehce se dotkl jeho čela. Tehdy král pocítil podivnou závrať, zdál se být vzdálen, domníval se, že mu oči přestaly sloužit a ocitl se kdesi, kde nikdy nebyl.

Myslil, že se táže sám sebe, co se to s ním děje, ale v pravdě rozprávěl se svou duší, což dosud nikdy nezažil.

„Co ti napovídá tvá duše?“ slyšel Ježíšův hlas jakoby z dálky.

„Říká něco, čemu nerozumím,“ odpověděl, „Mám být hodný ke své bytosti. Co to znamená, Svatý Proroku?“

„Znamená to, že tvé tělo, dané ti bohem, ničíš poživačností a nemírnosti v pití a jídle. Znamená to, že holduješ všem dostižitelným neřestem včetně žvýkání omamných bylin. Nyní však toho na mé přání zanecháš – nikoliv ze své slabé vůle. Změníš se a budeš zdráv.“ Opět se dotkl jeho čela, „Jdi do samoty a rozjímej, aniž bys dával směr myšlenkám. Samy tě dovedou k cíli, jenž je žádoucí.“ odmlčel se a najednou tu král byl sám, nevěděl, kdy Svatý Prorok odešel, ani tlumočníka neviděl odcházet, byl sám se svými úvahami, a nepřicházely myšlenky lehké.

Večer pak se konala nádherná, pestrá hostina, přišli kejklíři a hudebnice – princezna Šubarit dlela vedle Svatého Proroka, naslouchala každému jeho slovu, snažila se porozumět a pojednou věděla i ve svých dětských létech, že toto je vyvrcholení jejího života, že něco podobného už ji nikdy nepotká, že bude vzpomínat navždycky.

Oddaným pohledem svých temných očí jakoby někoho připomínala – někoho z dávné doby, která není než přelud a matný obraz. Ježíš se lehce, neznatelně usmál. Ach ano – Maria Magdaléna hledívala tak oddaně a naslouchala pečlivě všem jeho větám. Připomněl si ji, avšak ihned měl na mysli Lazara, přítele mladých let a Martu, starostlivou, pečlivou, milující jej Láskou největší.

Halas a hudba v hodovní síni přerušily jeho myšlenky a on pojednou věděl, že se k nim už nevrátí, neboť cesta, kterou napříště podstoupí, bude zcela vyčerpávající ducha i tělo. Za jaký čas dojde cíle a jak bude přijat? – Vstal ze svého místa, podal ruku princezně a ona jej poslušně následovala. Prošli kolem dlouhé tabule až na její konec, kde seděla Maria matka s královskými favoritkami. Na misce ze stříbra měla hrozny a chléb. Usmála se na něho.

„Maminko, přivedl jsem ti ukázat princeznu Šubarit. Vyrostla od té doby. Je už velká."

„Hezké děvčátko, nechť jí Hospodin požehná." Bylo třeba její slova přeložit do řečtiny. Princezna se zarděla.

„Ne – ty mne požehnej, Svatá Paní." a poklekla.

Maria matka se lehce rukou dotkla princezniných vlasů a pronesla modlitbu.

„Požehnej tě Bůh, dítě, vediž tě po cestách radostných, abys nikdy nepoznala slzy zármutku – amen."

Princezně Šubarit se zdálo, že se vznáší, když se vraceli na svá místa u tabule. Panovník seděl v čele, lehce zamyšlen a pojídal chléb s mlékem, což u něho nebylo zvykem. Ale cítil, jak je mu po té krmi dobře a velebil Svatého Proroka, že mu napravil hlavu – jak se v duchu vyjádřil.

Princeznu záhy odvedly její osobní otrokyně, světla byla zhášena, stolovníci odcházeli. Ježíš byl ubytován vedle královských komnat, ačkoliv se tomu bránil a pokusil se odejít do města za karavanou. Abšalom a Nikodém setrvali s ním,

Neboť Nikodém se o něho neustále bál, nevěřil celé té královské nádheře, a králi už vůbec ne, ačkoliv zase spoléhal na to, že Svatý Prorok má na něho nesmírný vliv. A potom – král přece neví, že jsou na útěku! Ano – je nutno si přiznat pravdu. Jsou na útěku!

A uvažoval o tom, zda i Ježíš to chápe takto. Nikdy se nezmínil, že by se bál dlouhých rukou Říma – on však se nebojí – ale jistě ví, co by se mohlo stát, kdyby jej dostihli. O této věci měli brzy hovořit, o čem Nikodém nemohl mít zatím ani zdání. Abšalom se tímto vůbec nezabýval.

Ježíš tiše pozoroval oblohu z okna svého nádherného pokoje, nořil se v myšlenkách do nekonečna, přál si uslyšet zpěv zářících hvězd, ale dojmy z celého dne přehlušovaly vše ostatní a dosud jakoby zněla břeskná hudba z hodovního sálu. Ponenáhlu se vše uklidňovalo, palác se ukládal k spánku. Noc zářila hvězdami, jež jako živé ohně dotýkaly se jeho čela, očí, skrání a on snil o tom, že v těch dálavách je klid a mír, nikdo se tam nesváří, ani nestrojí úklady, jimž není možno uniknout. Jaký chlad musí panovat v prostoru mezi hvězdami! Jaký blahodárný, uklidňující chlad, tolik potřebný pro žhoucí čelo a oči!

Vtom se na chodbě ozvaly hlasy. Stáli tam ovšem dva žoldnéři na stráži, ale ti se mezi sebou bavili tiše, poněvadž měli zakázáno Mistra rušit. Teď se k nim přidal třetí šepot, který se brzy změnil v hlasité věty, vojáci mu popuzeně odpovídali, on však se nehodlal nechat odbýt.

„Musím s Mistrem hovořit.“ bylo slyšet.

„Měj rozum! Král zakázal…“

„Král tady není. On by mne jistě přijal. On…“

Dveře se otevřely a žoldnéři ustrnule hleděli na vysokou postavu v bílém šatě, která ozářená světlem z místnosti, působila jako zjevení.

„Vejdi.“ řekl Ježíš prostě a pokynul rukou, „Co tě ke mně přivedlo? Potřebuješ pomoc?“

Žoldnéř klesl na kolena.

„Svatý Proroku,“ promluvil špatnou latinou, „Hned jsem tě poznal. Ano – jsi to ty.“

„Poznal? Odkud mne znáš?“

„Z Jeruzaléma, Svatý Proroku.“

„Tam jsem znal mnoho lidí, ale tvou tvář si nepamatuji. Povstaň a přece usedni.“

„Nemohu – nesmím sedět ve tvé vznešené přítomnosti, aniž bych to neudělal. Poznal jsem tě, ale kdybys věděl, kde jsme se potkali, proklel bys mne.“

„Nikdy nepoužívej těchto slov. Kletba je strašná věc, nehodná člověka.“

„Odpusť, Svatý Proroku.“

„Setkali jsme se na Golgotě? Nebo přímo v paláci Pontia Piláta?“

„Ano.“ voják váhal, potom šeptem dodal, „Bičoval jsem tě.“ a sklonil hlavu.

Všechny rány na těle jakoby se obnovily a prýštila z nich krev. Ježíš ustoupil o krok a když se pečlivěji podíval na žoldnéřovu tvář, zjistil, že kdesi hluboko v paměti setrvala jeho podoba – ovšem – byl to jeden z těch dvou, kteří nešetřili silou při švihání flagellem. Vnímal, jak mu krev stéká po těle a na chvilku si byl jist, že se u jeho nohou rozlévá kaluž, rudá jako znamení smrti. Zmocnila se ho slabost, ale nemohl si dovolit klesnout na sedátko před

tímto mužem, který patrně touží, aby mu bylo prominuto. Proč ne? Je tomu dávno!

„A potom?“ otázal se.

„Nechtěl jsem už být v Jeruzalémě. Připadalo mně nesprávné a surové, že tě ukřižovali, ačkoliv nejsem žádná citlivka. Odešel jsem a teď jsem ve službě krále z Nisibisu. Ten sice válčí, ale nepopravuje nevinné.“

„Hleď – všechny rány se už zhojily. I ta na duši – jestliže mně rozumíš.“

„Rozumím, Svatý proroku. Duše se těžko hojí. Mám k tobě prosbu. Abys mně alespoň trochu oplatil mou tehdejší surovost, dej mi políček. Uhoď mne pořádně, ty to dokážeš, jsi tak urostlý.“ a díval se na Ježíše téměř prosebně. Ten se nepatrně usmál, spíše jen očima. Vztáhl ruku a lehce se dotkl žoldnéřovy tváře.

„To je moje odplata.“ řekl jen.

V té chvíli voják padl na kolena, pokryl tvář rukama, vzlykl několikrát, nebyl schopen promluvit, ale přece jen se opanoval a vyřkl ze srdce vytrysklá slova modlitby:

„Bohové germánští, bohové římští a všichni ostatní, zachovejte tohoto svatého muže po dlouhá léta. Také jeho Bůh, který se jmenuje Hospodin, ať ho zachová.“

„Myslíš, Svatý Proroku, že mne bohové slyšeli?“

„Jestliže modlitba vychází ze srdce…“

„A tvůj Bůh – jmenuje se Hospodin – že ano? Tvůj Bůh mne také slyšel?“

„Jistěže slyšel. Pomodli se k němu, máš-li nějakou touhu, či přání a on ti je splní.“

„Chtěl bych se vrátit do Germánie. Mám tam rodiče, ale nevím, zdali ještě žijí."

Ježíš se zamyslil. Vracel se v duchu do Jeruzaléma, potom putoval dále, viděl hluboké lesy, jezera, cizí kraje, velké řeky a nakonec malý domek s doškovou střechou.

„Ano." řekl čekajícímu žoldnéři, „Tví rodiče jsou naživu a čekají tě. Pospěš si. Za dva roky můžeš být doma."

Oné noci Ježíš nespal, nýbrž odešel do zahrad obklopujících královské sídlo – odešel bez ohledu na to, že ho třeba bude hledat Abšalom a vyděšený Nikodém. Stráž u jeho dveří ani nehlesla, neboť byl dán příkaz podřídit se všem přáním Svatého Proroka. – Nyní procházel tiše a osaměle mezi kvetoucími keři a nepatrně zvučícími fontánami. Vzduch se ochladil, bylo příjemně a hvězdy vysílaly své paprsky k malé, osaměle putující zemi, která je vděčně přijímala.

Chorál se neozval, snadže vesmír odpočíval, nebo nechtěl rušit přemýšlejícího, který se nořil do vlastní duše, do vlastního srdce a svého bytí. Ony myšlenky nebyly příznivé, nýbrž hořké, jak je může plodit lidská osamělost a vědomí, že je člověk nenáviděn.

Ano – jsem nenáviděn mnohými – a ti, již mne milují, jsou skrovného počtu, v jejich duších sídlí strach, který se v nich usídlil tehdy dávno. Jak si počínat, kdyby se děj opakoval?

Tu se z hloubí duše vynořil hlas, varující před podobnými úvahami, neboť je známkou slabosti tázat se, co by se stalo, kdyby … kdyby …kdyby …

Odpusť mi, Bože mé zakolísání a dej, ať jsem pevný v myšlenkách i činech. V tomto městě je množství starých, jejich jediným východiskem z všelikých nesnází je smrt. Dáš – li mně moc, uzdravím je, avšak nesmí se o tom dozvědět mnozí – zejména ti, kteří na mne nevraží. Jsou také – závidějící cokoliv, co člověk zná, umí, ovládá. Jsou tací, a nechápou, že nemohou být všichni stejní.

Budu léčit a uzdravovat podle tvé svaté vůle, neboť si mne k tomu povolal a určil a já tě budu vždy poslušen – po celou dobu svého žití.

Vtom se ozval onen hvězdný chorál, zněl ze všech stran a zdálo se, že hvězdy se zachvívají, aby vydaly tón, který jim přináleží.

Ježíše až zamrazilo při tom doteku božství, obsaženého v nekonečnu, hlásilo se, blížilo, až se jej dotýkalo a působilo, že v duši vznikl pocit nesmírného štěstí, ale také odvahy, odhodlání a touhy po životě.

Vzpomněl si, ale bez jakékoliv hořkosti nebo pocitu křivdy, že takto – avšak s beznadějí v duši – toužil po životě tehdy při procesu, odsouzení a bičování. Chtěl žít, přestože trpěl nelidsky a připadal si opuštěn Bohem. I tehdy toužil nezemřít, když měl pocit, že mu tíha rve útroby a ony klesají bolestně k zemi. Vzpomněl si nyní, že jeho poslední myšlenka náležela životu a první po probuzení rovněž, doplněná záchvěvem radostného poznání, že dýchá, vnímá cosi nejasného, nějaké dění. Potom teprve se dostavila vděčná modlitba v podobě dvou slov: Můj Bože! – než vědomí znovu podlehlo mdlobě.

Nyní pak cítil povinnost poděkovat Hospodinu za sílu jíž byl této noci naplněn, za schopnosti, kterých znovu nabyl a o nichž věděl, že pouze

spaly, ujařmeny posledními zážitky při bolestném prožívání křivd, nepravd, útlaku, posměchu. Zahleděl se do dálek a hloubek noční oblohy, jež na východě již začínala blednout a slova, která vyřkl, byla slyšena Nejvyšším se zalíbením. Potom už nikdy nezakolísal, nepochyboval, nevnímal bezpráví, jehož se lidé vždy a na každém dopouštějí – ale žil nade vším tím pošetilým děním s pocitem, že duše je všechno a tělo dostala pouze k tomu, aby se mohla projevit. Promluvil tiše:

„Hospodine, Bože věčný, přijmi moje díky za život, který mně byl vrácen, za chléb, jejž mně poskytuješ, za vodu zázračnou, což vše potřebuje mé tělo. Děkuji ti za duši silnou, a odolnou, která nadále nebude kolísat, ohromena bezohledností ostatních, ale usmířena laskavostí těch, kteří jsou mně nakloněni. Dej, ať tvá ruka dotkne se mého čela, které není nadále bolící, ale odevzdané – mého srdce náležejícího tobě a mé duše, jež je součástí tebe. Prosím tě, dej mi znamení, že má slova byla přijata, tebou, jenž jsi věčný. Amen."

V tom okamžiku spatřil blížící se světélko, domníval se, že je to hvězda. Zmenšovala se však, až v podobě nepatrné jiskérky dotkla se jeho čela, do něhož se vnořila, rozsvítivši v duši nekonečnou lásku ke všem bez rozdílu, shovívavost, milosrdenství a také soucit s lidmi nevraživými, kteří mají duši ubohou a srdce jako puklou nádobu, z níž prchla voda životodárná.

Ubíral se potom do paláce, vzdálen všeho dění, soustředěn pouze na kouzlo této noci a na sílu, jež se mu dostalo. Shledával, že již není otřesen minulými ději, ale posilněn pro život další, ať bude jakýkoliv, třeba i pln úskalí a kamenů překážejících v cestě,

nebo štírů kladoucích nástrahy v podobě jedů. To vše má jediný význam, jen jediné je nutné: žít duší, nikoliv tělem.

Jakmile vstoupil do velké chodby, vyběhl mu v ústrety vyděšený Nikodém. Chvěl se mu hlas, když promluvil. Hodlal vybuchnout, měl v zásobě množství napomínavých slov, uvědomil si však zavčas, že přece nesmí Svatého Proroka vypeskovat.

„Nikodéme, řekl Ježíš, „čekal jsi na mne?“

„Ach, bratrský příteli, Svatý Proroku, probděl jsem celou noc hledaje tě. Kde jsi dlel, že tě nebylo možné najít?“ a hleděl na něho poněkud vzhůru polekanými zraky.

„Neboj se o mne, příteli. Bůh je se mnou. Ale – abys byl uklidněn – bloudil jsem v zahradách, kde mne kryla noc a kolébal vánek.“

„Není nebezpečné být v noci sám v zahradách? Jsou sice hlídány, zdi mají vysoké – ale nemůžeš důvěřovat všem lidem. Jsou mezi nimi zlí a slyšel jsem už od služebnictva, že chodí krást vzácné květiny.“

„Uklidni se, Nikodéme, jsem doma, nic se nepřihodilo, nadále se to už nestane.“ usmál se. Tu chodbou přišel či přiběhl Abšalom.

„Svatý Proroku!“ zvolal a chtěl Ježíše uchopit za paži, včas si to však rozmyslil. Ježíš jej vzal za vztaženou ruku.

„Právě se zpovídám Nikodémovi, kde jsem byl v noci. Tobě se svěřím rovněž. Byl jsem v královských zahradách.“

„Svatý Proroku! To není rozumné! Je to pošetilé! Pojď do své komnaty, musíš si odpočinout. Dám ti posilující čaj a chléb s medem.

Takový nerozum! Vždyť noc je chladná a ty onemocníš!“ vešli do místnosti. Abšalom doslova hudroval dále, „Kdybys onemocněl, ocitli bychom se v nesnázích, protože bez tvého vedení všechno nestojí za nic!“

„Počkej, Abšalome, řekl jsi, že jsem nerozumný?“

„Toseví!“

„Abšalome! Jak to mluvíš se Svatým Prorokem?“ křikl Nikodém.

„Jak zaslouží!“ ostře odpověděl novic. Zarazil se. Vzápětí klesl na zemi a objímaje svaté Ježíšovy nohy, dal se do pláče.

„Abšalome, Abšalome! Tvá upřímnost! Ale mám tě rád. Jiní však by ti mohli takové jednání zazlívat.“

„Na jiných mně nezáleží! Jenom na tobě, Svatý Proroku. Urazil jsem tě. Nehněvej se prosím. Už nikdy …“

„Ale ano – buď ke mně upřímný, poněvadž tím jsi přímý k sobě a tvá duše nezná přetvářku. Je málo takových.“

Mezitím Nikodém odběhl, aby přinesl chléb, med a vonný čaj z bylin, které pro Mistra sám sbíral. Abšalom nyní sklesle seděl na zemi, a neodvažoval se ani pohnout.

„Povstaň,“ řekl Ježíš laskavě, „nemusíš se stydět, ani obávat, že ti budu tvá slova zazlívat. Vstaň!“ a lehce jej zvedl, jakoby zvedal malé dítě, „Posaď se přece.“

„Je mi vždycky podivně, mám-li usednout ve tvé přítomnosti – zvláště když jsme spolu sami.“

„O tom neuvažuj. Chci ti svěřit, co se mně v zahradě přihodilo a zanechalo stopu v mé duši, mysli a srdci. Jestliže jsi upřímný ke mně, oplatím ti stejným."

„Když jsem tě spatřil, Svatý Proroku, s úžasem jsem pozoroval něco – jakoby tvé svaté čelo zářilo."

„To právě ti hodlám svěřit. Hleděl jsem na hvězdy, když jsem zpozoroval, že se jedna z nich blíží. Přestože – kdyby to bylo možné – měla zvětšovat – byla menší a menší, až se přiblížila v podobě jiskřičky, která se dotkla mého čela, zmizela v něm a mne zaplavil dosud neznámý pocit štěstí, lásky a souznění s vesmírem, jenž je posvátný. To jsem ti chtěl říci, Abšalome, příteli."

„Ó svatý proroku! Duch Boží sestoupil k tobě a tys jeho vyvoleným synem." Abšalom znovu poklekl, „Kterak nyní mám s tebou hovořit? Bojím se, abych skrze tebe neurazil, nepopudil Hospodina, jenž o tebe bude pečovat po celý tvůj život. Ale budu ti sloužit, jako bych před sebou měl dítě. Promluvil:

„Bude smlouva mezi námi, Abšalome, že nikdy před nikým nepromluvíš o tom, co jsem ti svěřil, poněvadž lidé jsou nechápající a posměvační tam, kde nerozumí."

„Oni si myslí, Svatý Proroku, že co nechápou, nemůže být."

Brzy se v Nisibisu roznesla pověst o Svatém Kazateli, který má božskou moc, koná zázraky, uzdravuje choré, ať je nemoc jakákoliv, nechce žádnou odměnu, je soucitný s těmi nejchudšími, nečiní žádné rozdíly mezi lidmi. Mluví s každým, dokonce se ženami, což někteří začali opatrně odsuzovat, řkouce o nich, že jsou nečisté a nadto výplodem ďáblovým.

„Zdali není ďáblovo dílo nevěstinec na Šikmé ulici?“ horlil jeden.

„Nevšímej si toho!“

„Nech ho! Vábí ho krásné ženštiny, ale nemá peníze!“

„Mimoto má doma ženu a šest dětí!“

Zatím se hovořilo jen takto nezávazně mezi muži, kteří neměli nic na práci a posedávali kolem kašny na prostranství porostlém travou. Nikodém však zaslechl některá slova, nezmínil se však o nich, ale začal ponenáhlu připravovat další cestu, které prozatím nedával jméno útěk. Doma se snažil chovat klidně, a nejednat přímo s Mistrem, poněvadž ten by všechno poznal.

Když pak bylo vyhlášeno, že Svatý Prorok vyjde z města, kde bude léčit choré, shromáždil se dav ubožáků – chromých, nevidoucích, neslyšících, obsypaných vředy i takých, jimž už z očí lezli červi. Malomocní stáli opodál, neboť ani ti největší chudáci nedovolili, aby se k nim přiblížili.

Posléze chlapec, hlídající na nároží, zvolal:

„Svatý Prorok už přichází!“

V té chvíli poklekli, kdo toho byli schopni. Ježíš vstoupil mezi nemocné, oděn bílým, neposkvrněným šatem, přepásaným úzkým řemínkem.

Zdálo se, že kolem něho plane téměř neviditelná záře. Přehlédl dav a promluvil:

„Všichni budete uzdraveni ve jménu Boha věčného. Nikoliv já, nýbrž on činí zázraky skrze mne, Modlete se k němu, vzývejte jej a bude vám dáno vše, o co prosíte.“ vztáhl nad ně ruce a požehnal jim.

Jeden z mužů, jenž se belhal, po kolenou, se osmělil:

„Kterého Boha máme vzývat, Pane? Je jich mnoho.“

„Ano – kterého?“ volali někteří, „Abychom snad neprosili toho nepravého!“

Ježíš zvedl ruku. Dav se utišil.

„Toliko jediný jest Bůh, ať jej vzýváte jakkoliv. Budete-li se modlit s hlubokou vírou, vaše vzývání dospěje k němu, jenž je věčný… Ty, který chodíš po kolenou, nemaje vládu v nohou, podej mi ruku!“

Muž bázlivě vztáhl pravici, kterou Ježíš uchopil.

„Vstaň!“ řekl jen a maličko jej pozvedl.

Muž se nejistě postavil. Stál chvíli, potom se osmělil a udělal krok. Chtěl se dát na útěk, ale Mistr jej pokynem ruky zadržel.

„Proč běžíš pryč?“ otázal se.

„Abys Pane, Svatý Proroku, nepojal jiný úmysl. Mohl bys usoudit jinak a rozmyslet si to.“

Ježíš se lehce usmál. Chodil potom v davu, dotýkal se nevidoucích očí a ony prozřely, sáhl a rty němého a on promluvil, říkal ochrnutým a chromým – neboj se a vstaň – a oni chodili –

ležícího ubožáka stiženého znecitlivěním, vyzval, aby se nejprve posadil, potom jej lehce zvedl a on začal chodit, smál se, prozpěvoval, radoval se.

K malomocným se dostal nakonec. Byli čtyři a s obavou hleděli na krásný zjev, který se k nim blížil. Chvíli věřili, že se uzdraví, a potom zase pochybovali, poněvadž znali zákeřnost a úpornost své nemoci.

Stál nyní před nimi.

„Nepřibližuj se Svatý Proroku!“ zvolala žena se zachváceným již obličejem, „Jsme nečistí! Bylo by škoda tvé krásy.“

„Ano – ano,“ přidal se muž, „vidíš – nemáme s sebou zvonky, abychom už zdaleka upozornili na svou nečistotu.“

Ježíš přistoupil až k nim, dotýkal se jich, rány se zacelovaly, ruce se měnily, čelo ženy se zajizvilo.

Vaše nemoc zmizela z vůle Hospodinovy. Vejděte klidně mezi ostatní. Vizte, jak se radují. Taková radost přináleží i vám.“ a opustil je, aniž by jim dal příležitost promluvit.

Prostranství se prázdnilo, snášel se večer, přišel biřic a zatkl pochodeň do svěráku na stěně. Šířila trochu světla, které však nemohlo zaplašit noční temnotu.

Ježíš se vracel unaven, ale s duší naplněnou radostí a uspokojením. Toto bylo jeho poslání, to byla cesta, kterou si určil tehdy dávno ve Šrínagaru, kdy vnikal do tajemství vědění … Nikodém s Abšalomem spěchali mu vstříc. Avšak on zahlédl osamocenou postavu, krčící se za kamenem u vchodu domu. Šel k ní. Byla to žena, či spíše dívka.

„Kdo jsi? Nepřišla jsi mezi ostatní … jsi nemocná?“

Vzhlédla jaksi stranou, jakoby nemohla napřímit hlavu.

„Ach Mistře, Svatý Proroku, viděla jsem, jak všechny uzdravuješ, ale bála jsem se tě prosit, abys neřekl, že jsem ješitná. U mne to není nemoc. Jsem hrbatá.

„Což jsi nikdy netoužila být krásná? Neboj se mne – hledíš tak ustrašeně – budeš rovná – přímá – i tvá duše – tvé srdce se napřímí, a nebude již tolik pokory v tobě – pokory, jež se podobá zotročení. Podej mi ruku.“

Bázlivě vztáhla pravici s pokřivenými prsty. Jakmile se dotkla Ježíšových rukou, pocítila nesmírnou odhodlanost, takže ji na okamžik napadlo, že se snad narovná.

„Vstaň!“

Její postoj byl ubohý. Nohy skrčené, ramena se téměř dotýkala kolen a hlava visela kosmo na krátké šíji.

„Pravím tobě, narovnej se, buď přímá, tvé tělo Hospodin promění v krásnou postavu panny. Více se napřim! Zvedni hlavu!“

Držel ji stále za ruku a ona se narovnávala, tělo ji poslouchalo, nevěděla, co se děje, ani jak se to přihodilo, ale pojednou tu stála přímá, štíhlá dívka s vlasy bohatými a rukama ušlechtilýma. Usmívala se a plakala zároveň.

„Svatý Proroku!“ hesla jen a poklekla před ním, sklánějíc čelo k zemi.

„Buď šťastna.“ odpověděl, „Jdi domů.“ a díval se za ní, jak odchází ztepilá, urostlá.

Unaven se obrátil. Abšalom a Nikodém jej ujali za paže a pozorně vedli do paláce. Byli ohromeni a okouzleni.

Nastala noc. Nepadlo ani slovo.

XXXXXXX

Záludné město Nisibis

Krčma U puklého džbánu byla toho dne nabitá. Krčmář s krčmářkou si mnuli ruce radostí a roznášeli víno i pálenku podle přání hostů. Sešlo se jich tolik na pozvání tkalce Izmira, který slíbil zaplatit za všechny, a to i co snědí, nejen co bude vypito. Ten ubohý muž se hodlal proslavit, být vážen, mít úctu všech a počínat si jako filozof či advokát, jejichž přednes mnohdy slyšel na náměstí, aniž ovšem pochopil jediné slovo.

„Co vlastně chystá – ten podělaný tkadleček, jemuž v chalupě táhne jako na horách a dveře by vypadly, kdyby je nepodepíral žebříkem!?“ promluvil jeden z mužů.

„Stal se mu zázrak – to nevíte?“ ozval se jiný, „Znáte přece jeho dceru Alid …“

„Je hrbatá chudák. Sotva se plazí po zemi.“

„To byste hleděli, jak se změnila.“

„Nepovídej!“

„Jsme sousedé, takže ji vidím každou chvíli. To je vám teď holka! Panna jako mladý, kvetoucí stromek. Přímá, štíhlá – oči jsem na ní mohl nechat.“

„Myslím, žes byl opilý!“

„Zdálo se ti to?“

„Cožpak nevíte, že u krále je muž, kterému říkají Svatý Prorok?“

„Já to vím. A co dál?“

„Před několika dny léčil nemocné. Těch bylo! Říkám vám – zázrak! Všechny uzdravil jen dotekem ruky a pohledem. A ji – tedy dceru Izmira, narovnal tak, že jí mnohá může závidět.“

„Myslíte, že ten muž je svatý?“

„To dá rozum. Žádný obyčejný člověk by to nedokázal.“

„Já jsem tam poslal bratra, který trpí na bolesti v zádech, že ani chodit nemohl – ani ležet – jen skučel. A teď je úplně zdravý a prý půjde do světa s některou karavanou!“

„Svatý muž! Svatý Prorok! Buďme mu vděčni. A nic za to nežádá. Víte, co chce každý ranhojič? Nejraději by dostal stádo zlatých prasat.“

Všichni se dlouho smáli, jen Izmir nerudně zíral kolem sebe a když se poněkud utišili, vstal a zařval:

„Už toho vašeho tlachání mám po krk!“

„Neblázni, Izmire! Bavíme se – tak co? Ostatně pozval jsi nás, tak teď mlč!“

„Nepozval jsem vás, abych mlčel, nýbrž abych promluvil a řekl vám, že jste hloupí blázni a naletíte na všechno!“

„Tak počkat, počkat! Na co jsme naletěli? Řekl bys nám?“

„Na toho vašeho svatého muže.“ ucedil opovržlivě.

Mlčeli. Byli překvapeni. Tkadlec Izmir vyskočil na stůl.

„Sousedé, copak jste slepí? Máme ve městě ďábla, kterého král přechovává v paláci!“

„Nežvaň. Jsi ožralý!“

„Sundejte ho!“

„Copak nevidíte, vy blázni, že je to prachobyčejný čaroděj, který svou moc získal po nějaké smlouvě s čertem? Nevidíte to? Satan je v něm usazen a předvádí své umění!“

„Plácáš! Jakýpak čaroděj? Vždyť je to hodný člověk! Kolika lidem pomohl! To přece musí každý ocenit!“

„A i kdyby čaroval, bylo by to čarování příjemné!“

„Zaslepení!“ řval znovu Izmir, „Ti uzdravení brzy zase onemocní!“

„Vždyť pomohl tvé dceři Alid. Je z ní pěkná panna!“

„Dílo ďáblovo!“ ječel Izmir.

„Zavřete mu tu zlolajnou hubu!“

„Má dcera přišla na svět hrbatá, pokroucená. Dobrá – Bůh tomu chtěl. Bůh ji takovou stvořil!“ křičel Izmir.

„Blábolíš! Bůh ji nestvořil hrbatou a nahnutou na jeden bok, na levý … to jsi udělal ty! Byl jsi ožralý, když … Alid vznikla!“

„Ne! Bůh si přál, aby byla poznamenaná! Žádný potulný mastičkář, který kdoví odkud přišel, nebude zasahovat do jeho díla!“

„Blázne! Ty snad chceš, aby znovu byla hrbatá!“

„Toseví. Bůh ...“

„Nech boha na pokoji, nebo by si tě mohl všimnout. A to si potom nepřej zažít!“

„Brzy se chytne nějakého kluka!“

„Ahá! Žárlíš! Kamarádi – tady Izmir žárlí na vlastní dceru.“

„On se do ní zamiloval!“

„Nedivte se, když je tak hezká …“

„Krvesmilstvo se trestá! Dej si pozor, Izmire!“

„Už toho mám dost!“ znovu zařval Izmir, „Nechte planých řečí. Usneseme se na dalším postupu. Zkrátka uděláme plán.“

„Slyšíte ho? Dělej si plán jaký chceš, my se neúčastníme. Ničeho!“

„Potáhneme na královský palác a toho čaroděje zničíme. Vylákáme ho ven a ukamenujeme. Dílo Boží …“

„Nemluv o díle Božím jedním dechem s vraždou. Chceš Svatého Proroka zabít? To se ti nepovede. Jednak nad ním drží ochrannou ruku panovník, jednak by nás žoldnéři rozsekali, jakmile bychom se přiblížili k paláci. Ne – ne – Izmire, mluvíš pitomosti, v hlavě máš seno, přemýšlíš kolenem. Nikdo vlastně neví, proč se vztekáš.“

„Já to vím.“ ozval se silák zvaný Dubová palice, „sousedé – on je tak neznámý, že to až bolí, ale chce být velký aspoň tím, co udělá. Teď si usmyslil, že porazí Neporazitelného. Ten Svatý Prorok má jméno Ježíš ben Jusuf – nebo také Ježíš Nazorejský. Patří ke slavnému spolku Nazorejských, kteří se zaslíbili Bohu.“

„Prosím tě, Dubová palice, odkud to víš?“

„Mám přece syna, ne? A ten dělá písaře v zásobárnách královského paláce. Tam se leccos dozví."

„Tak povídej dál. Odkud ten Svatý Prorok přišel?"

„Prý z Damašku nebo z Jeruzaléma. Tam prý kázal a léčil a oni ho vyhnali."

„Vidíte? Vidíte to?" Izmir se znovu zasmál, „To by se mu tak líbilo – usadit se u nás, předvádět se s těmi svými kejkly a dělat ze sebe svatého. Tak svatouška – to ještě. To by mu sedělo!"

„Drž hubu!" ozval se Dubová palice. Uzdravil ti dceru a ty vyvádíš, jako kdyby ji zabil. Poslouchejte dál."

V krčmě bylo takové ticho, že slyšeli myš, pobíhající v trámoví stropu. Krčmářka ochotně dolévala víno, krčmář roznášel čerstvě upečené ryby, které pořádně okořenil, aby se více pilo.

„Jeden voják – teda žoldnéř, který tam slouží, poznal toho Ježíše, protože napřed sloužil v Jeruzalémě."

„Tak povídej dál ..."

„Dál nic nevím. Ale ten žoldnéř tvrdil, že Ježíš je svatý muž. A když už to uzná voják, tak to musí být pravda."

„To teda jistě. A co ještě ví?"

„Musel bych se zeptat syna."

„Zeptej se. Musí to být zajímavý člověk – ten Ježíš."

„A já vám říkám, že je to čaroděj spolčený s ďáblem!" řval Izmir.

Všichni se zvedali. Krčmář se postavil před Izmira.

„Nerozkřikuj se a zaplať!“ řekl a zakoulel očima.

„Já – přece nemám tolik peněz. Já – každý ať si zaplatí za sebe!“

Naštěstí byli všichni opilí, takže se smáli a vytahovali z opasků mince. Ale před krčmou, když se na vzduchu vzpamatovali, vrhli se na Izmira, ztloukli ho a nechali ležet. Za ohlušujícího řevu potom táhli ulicí.

Byla to zase jedna z bezesných nocí – plynoucí, aniž by milosrdný spánek vzal duši do své náruče útěšlivé a hladící. Těžké myšlenky přicházely, setrvávaly, nehodlaly odejít. Neměly tvar, ani určitou podobu, již bylo možno vyjádřit slovy, ale tížily, jako balvan ležící na srdci, hrudi – na čele bolícím, jako tehdy při té strašné korunovaci.

Zranění se znovu otvírala, zdála se být skutečná, utrpěná včera, nebo dokonce dnešního dne, pálily rozbité ruce, nohy, všechny jizvy způsobené důtkami – a nebylo útěchy v této noci pusté, kdy se neozval spící pták nesmělým hláskem, kdy utichlo město, takže se krajina podobala poušti, kde odumřel zvuk, zasut pískem vše pohlcujícím.

Kde hledat útěchu, oporu? Ve svém srdci – napovídal hlas duše – v sobě hledej sílu, neboť není kdo by ji poskytl, mimo Boha Věčného. Nikdy člověk, vždyť je sláb. Hledat oporu v Nikodémovi? Sám svádí zápas ve svém nitru – dosud se nevyrovnal s osudovým rozhodnutím, a nikdy se nevyrovná. Abšalom? Je dítě a dítětem zůstane do pozdního věku.

Bolestná noc beze spánku, kdy člověk slábne, Bůh je vzdálen, poněvadž duše není schopna přiblížit se k němu, ztratila sílu věčným zápasem, věčným bezprávím ...

Bezpráví ... to je to slovo, vyjadřující podstatu dnešní neutěšené noci. Bude se opětovně dít bezpráví! Chystá se cosi nepěkného, k čemu není důvod. Ale chce-li kdo, příčinu si najde. A oni chtějí ... kdo? ... ne oni, nýbrž on.

Ježíš se soustředil na jediný bod v mysli. Co bylo tehdy, když na prostranství uzdravoval? Není tomu tak dávno, sotva dvacet dnů. Co se stalo? Z celého tehdejšího děje, jako by vyvstávalo hrozivé přítmí, černý mrak, či obzor zahalený písečnou bouří, ze které šlehají blesky, v níž skučí vítr a před kterou se ukrývá i zmije růžkatá, ten čertík všech pouští.

Uzdravení se odebrali do svých domovů spokojeni. Dívka nesoucí své poznamenání odešla domů jako ztepilá panna. - Zde se v myšlenkách zastavil. Co se děje s onou dcerkou? Ano – byla bita holí. Byla bita! Ale proč? - Vybavilo se slovo on, které se vynořilo již v počátku myšlenek. On! Byla přece téměř dítě, či spíše již panna, takže manžela neměla. Kdo tedy je on? Bratr? Otec? Trestal ji otec? Ano! Za co že ji trestal? Za krásu. Za krásu, kterou získala tím, že se její ubohé tělo narovnalo. Avšak jak je to možné, což za to se nenávidí?

Noc postupovala k ránu, když se Ježíš odebral do zahrad. Chladivý vánek se dotkl jeho trpícího čela, pálících očí a podivně oživlých zranění, která se už tak dlouho neozvala.

Není snad správné a potřebné uzdravovat choré? Vždyť je to dar od Hospodina, jeho zázraky jsou

to, uskutečněné skrze Syna člověka. - Stanul a zahleděl se na blednoucí východ, kde se ohlašovalo slunce nesmělým dosud zářením. Zda se děje cosi nekalého – tázal se v duchu, ale odpověď nepřicházela, vesmír mlčel, hlas v duši se neozýval. Snadže všechno je nepříznivé?

„Ó Svatý Proroku!“ volal Abšalom už zdálky, „Hledám tě! Myslil jsem si, že budeš v zahradách.“ a klesl na kolena.

Rozednilo se zatím úplně, takže Ježíš viděl Abšalomův ustrašený obličej, úpěnlivý pohled a chvějící se víčka. Zvedl jej.

„Co se stalo, Abšalome? Něco tě vyděsilo? Dnešní noc nebyla příznivá pro duši.“

„Ach Svatý Proroku! Ve městě je pozdvižení. Jedni tvrdí, že jsi svatý muž – druzí, že jsi čaroděj spolčený s ďáblem. Ta dívka, kterou jsi zázrakem napřímil, dostala doma bití. Její otec tvrdí, že měla zůstat hrbatá, když si to Hospodin přál. Někteří se mu smějí, jiní mu dávají za pravdu. On – její otec – chce se svými přívrženci táhnout ke královskému paláci. Chystá jakési povstání.“

Krveprolití – uvažoval Ježíš – v mých stopách zůstává krev, což si nepřeji. Budou jí spousty – té krve nevinné – a toto je první náznak.

Jestliže ti lidé potáhnou k paláci, žoldnéři je pobijí. Budou pak oběti na obou stranách. Což toto má být moje dílo? Mé poslání? Můj úkol stanovený Bohem Věčným? Jak podivné jsou cesty lidské mysli, která štěstí obrací v neštěstí, lásku ve zlobu, pomoc v ublížení. Kde vzniká takový nesoulad? Ano – člověk má svobodnou vůli, může si vybrat mezi dobrem a zlem – ale proč si obvykle volí zlo?

Těžce se zamyslil. Šel nyní kolem růžových keřů, následován Abšalomem, jenž se neopovážil rušit. - Proč si vybírá zlo? Tu se ozvalo něco dosud neznámého. Snadže to bylo pozdní poznání, či poznání dávné, zasuté pod nánosem zvratů a krutostí, které mu bylo zakusit.

Mnohý člověk si vybírá zlo, poněvadž mu dodává pocit síly. Může-li ublížit slabšímu, cítí se nadřazen. Pobije-li nepřátele, je vítězný, oslavován, veleben! Kdo však mluví o vítězech nad nemocemi, chudobou, strádáním? Málokdo. Snad vědci, snad některý mudřec. Ale o usmrcování na poli válečném se zpívají balady a pěvci chodí s nimi po kraji, aby opěvovali hrdiny, kteří jsou tím oslavovanější, čím více nepřátel pobili. Je to hanebný úděl pokolení lidského.

„Svatý Proroku," ozval se nesměle Abšalom, „co budeme dělat?"

„Musím opustit Nisibis, to pohostinné místo, kde král je nám nakloněn a nabízí nám pobyt na nekonečnou dobu."

„Odejít? Což budeme prchat před tím bláznivým otcem, který chce mít dceru hrbatou, postiženou, nevzhlednou? Je to blázen."

„Sám říkáš, že se mu podařilo získat některé na svou stranu. Musíme vče připravit. Nejprve navštívíme Babylon. Je to město pestré, snášenlivé, kde se nepátrá, kdo je takový či onaký."

Ježíš zpozoroval, že do zahrad sestupuje král. Vyšel mu vstříc. Panovník se hluboce poklonil vznešené postavě a začal překotně hovořit.

„Slyšel jsi už, Svatý Proroku? Ve městě se chystá povstání proti tobě kvůli pošetilému otci, který nechce mít dceru zdravou a hezkou. Je to blázen, ale já s ním zatočím!"

„Vím už o všem. I jakési tušení jsem zažil. Abšalom vše vyzvěděl a přiběhl za mnou."

„Povstání musí být potlačeno v zárodku. Ta čtvrť bude vybita, spálena, srovnána se zemí. Pošlu tam vojenský útvar. Ten už si s těmi hlupáky poradí."

Ježíš zvedl ruku odmítavým gestem.

„Ne, králi, nebudou zabíjení lidé pro mé jméno, které má přinášet mír a smíření."

„Jaképak smíření? Jsou to vlci. Nejraději by tě rozsápali, a to pro nic za nic."

„Liším se od nich. Nesnášejí to." Ježíš promluvil věcně, ale v jho hlase zazněl tón smutku nad nespravedlností a zlobou zcela bezdůvodnou. Nejsou zlé květiny, stromy, keřoví, jež vydává kořennou vůni. Poslušně rostou, kvetou, vydávají plody pro člověka i ptáky, slétající se k nim. Neznají závist, svorně žijí vedle sebe. Ale člověk se neustále zabývá úvahami o tom, jak a v čem by vynikl nad ostatními. Nemůže-li vyniknout ničím, vrhá se na zlo, je dobyvačný, chce, aby se ho druzí obávali – a obvykle se mu to daří.

„Svatý Proroku," řekl král, „nic se nezmění. Setrváš u mne a já už si dokáži zjednat pořádek. Také nesmíš být dobrý ke všem bez rozdílu."

„Ano – ano, králi," horlivě se přidal Abšalom, „Svatý Prorok pomáhá všem, i těm, kdož si to nezaslouží." a myslil si, že panovník je také jedním z takových, neboť si nemoc přivodil nemírným a nesmírným pitím pálenky. Naštěstí král neuměl sledovat cizí myšlenky, avšak Ježíš ano, a to jej donutilo k úsměvu zcela nepostřehnutelnému. Abšalom si uvědomil své přeřeknutí mysli, ale doufal, že Mistra nerozhněval. Vždyť je to pravda!

„Hleď, králi Nisibisu," promluvil Ježíš, „Nelze jinak, než abych odešel. Nermuť se. Vždyť jsme se hodlali odebrat do Šrínagaru, kde jsem nabýval vědomosti. Ale cesta mne zavedla k tobě, který jsi mne přijal pohostinně."

„Jsem však schopen povstání ..."

„Ne prosím – jak už jsem řekl – nebude prolévána krev pro moje jméno – pokud tomu mohu zabránit." usmál se, „Dosud neodcházím ... vše se musí připravit. Nejprve se odebereme navštívit pověstný Babylon, a potom teprve ..."

Zatím se vrátili do paláce, kde byla přichystána snídaně a vyděšený Nikodém pobíhal místnostmi v domnění, že povstalci vtrhli již do bran a začnou zabíjet. Vrhl se před Ježíšem na kolena.

„Ó Mistře, bratrský příteli! Co se děje? Za tvou dobrotu ti lidé chtějí oplácet zlem! Kde je srdce těch pošetilců? Ztvrdlo na kámen! Musíš se bránit! Král tě ochrání. On ..."

„Samozřejmě že Svatého Proroka zaštítím. Pošlu do ulic vojsko!"

„Ano – ano – musí se udělat pořádek!"

Ježíš stál před tím nepatrným hloučkem přátel napřímen, vysoký, krásný v bělostném rouchu a ranní slunce prosvětlovalo jeho zkadeřené vlasy, tvoříc slabounkou zář kolem jeho hlavy. Maličké stopy po trnové koruně byly dosud patrné na čele. Promluvil:

„Pošetilí! Neustále opakujete slova o boji proti povstalcům. Vím, že by je král porazil, ale množství krve, která by potřísnila prach země by převyšovalo důležitost sporu."

„A tys nekrvácel pro nic za nic, Svatý proroku?“ vybuchl Abšalom, jak již bylo jeho zvykem. „Tvá svatá krev nebyla prolita? Tys netrpěl? A proco? Aby se uklidnili křičící, prolhaní členové Sanhedrinu a lůza, která podplacená řvala jako posedlá? Tys …“

„Dosti – dosti, Abšalome. Vím, že myslíš dobře vše, cos řekl. Ale pravím vám – nebude prolita kapka krve mne v tomto městě. Buďte klidní. Přijdou-li povstalci, promluvím s nimi.“

„Ani zdání!“ vykřikl král.

„Ne, Svatý Proroku – oni si nezaslouží jediné tvé slovo a tvého pohledu je pro ně škoda.“ horlil Abšalom.

Ježíš už byl myšlenkami vzdálen města Nisibisu, vše se propadalo do času zašlého, jenž se nevrací, ani neobnovuje ve stejné podobě, leč by připomínal nepříjemné události, zachovávané v paměti do nekonečna. Věděl, že ukřižování bude ve vzpomínce stále tak těžké, jako bylo ve skutečnosti. Připomnělo se vždy, kdykoliv se život současný střídal s žitím budoucím, jež přicházelo nezváno, nýbrž jako nutnost. Nebude klidu, dokud nedosáhne zaslíbené země Kašmíru, města Šrínagaru, kláštera, školy se svatyní, s mnichy, kteří jej měli tak rádi pro jeho mladistvou moudrost a sklony k askezi a odříkání.

Tato myšlenka se neustále bolestně vracela, neodbytná, drásající jako bodnutí u srdce, žhoucí uhlík v duši, tíha kamene v celé bytosti.

Zastal Marii matku, kterak chová roční dítě některé ze služek. Tichounce mu pozpěvovala, dítě se smálo, tleskalo, bylo živé. Pohlédla na Syna radostně, ale okamžitě poznala, že se děje něco nepříjemného.

„Synáčku …“ řekla úzkostně.

„Maminko, chci ti něco povědět.“ vzal od ní dítě, které se k němu okamžitě přivinulo a vrnělo. Přiběhla služka.

„Svatá Paní, jdu si pro dítě …“ zarazila se a hluboce skloněna omlouvala svůj příchod, „Svatý Proroku, nevěděla jsem … nechtěla jsem …“

„Vezmi si dítě. Je hezké a roztomilé. Jsi radostná v srdci?“

Rozpačitě pohlédla na Marii matku, neboť jeho slovům nerozuměla.

„Můj Syn se ptá, zdali máš z dítěte radost.“

„Ó ano, Svatý Proroku, velkou radost mám. Děkuji ti.“ a s klaněním odešla.

„Co se děje, Synáčku? Tvé oči jsou ztemnělé nějakým zármutkem.“

„Ano – maminko – musíme odejít z Nisibisu.“ viděl, jak se zarazila, neklidně pohnula rukama, jež už pozbývaly svou hladkost a zahleděla se na něho zkoumavě.

„Ale proč? Král je ochoten ponechat nás u sebe – jak řekl – věčně.“

„Král ano – ale onehdy – není tomu dávno – jsem uzdravil dívku, která byla hrbatá, pokřivená … Teď je z ní krásná panna – její otec však s tím nesouhlasí a tvrdí, že Hospodin ji chtěl mít poznamenanou a taková měla zůstat.“

„Je pošetilý. Hospodin si nepřeje nic takového.“

„Ale on chystá přímo útok na královský palác. Král by vyslal vojáky – bylo by krveprolití ...“

„Ne – to přece nedopustíš – vidím, že opravdu musíme odejít. Bude to lepší.“ skončila odevzdaně.

„Maminko, je mně líto, že se mnou zakoušíš takové nesnáze. Kdybys chtěla setrvat zde – tobě by neubližovali …“

„Ne – jak si můžeš myslit, že bych tě opustila? Hleď – mnozí si tě váží, ctí tě jako světce, padají před tebou na kolena. Ale já jsem tvá matka! Miluji tě láskou zvláštní a nenahraditelnou. Půjdu s tebou kamkoliv! Cesta bude daleká, tak daleká, že nedojdu konce.“

Hleděl na ni užasle, neboť co zde vyslovila, měl v té chvíli na mysli. Ano – Maria matka nedojde konce té cesty do země zaslíbené, do země pěti řek, jež byla zaslíbena kmenům izraelským pradávno. Dodnes znal jména pěti přítoků hlavní řeky, poněvadž učitel byl přísný: Hydaspes, Akesines, Hydraotes, Hytanis, Zadadres.

Nedal na sobě znát, že se zabýval stejnou myšlenkou. Ale Maria matka na něho hleděla zkoumavě a posléze řekla:

„Ty o tom víš, synáčku.“ neznělo to jako dotaz, ani jako výčitka. Těmito slovy byla jen vyjádřena skutečnost nezměnitelná, strohá, které nebylo lze nic namítat, ani ji vyvracet a začít s ujišťováním, že se mýlí. Ujal matku za ruku a lehce na ni přitiskl rty. V tom políbení předával jí veškerou lásku světa, kterou choval v srdci. Nikdy už potom o této věci nemluvili.

Přípravy na odchod započaly velmi brzy. Zatím král, Nikodém i Abšalom pečlivě a důkladně střežili Ježíše, aby nevyšel z paláce, nebo aby dokonce nechtěl kázat lidu, či uzdravovat choré.

Dorkas a Šibolet spávali před jeho prahem a ti, jimž se stále říkalo tři noví, totiž Kumán, Daravuš a Mahda byli vybaveni kopími a sekerami pro případ nebezpečí. Žoldnéři hlídali palácové schodiště, hotovi zabít kohokoliv, kdo by se přiblížil. Avšak zdálo se, že je vše v pořádku.

Zdálo se to do dne, kdy pojednou shromážděný dav, prostě lůza, začal vyvolávat a vykřikovat posměšky na Svatého Proroka, nazývat jej veřejně čarodějem a ohánět se bezúhonností Nisibisu, kteréžto město prý vždycky žilo spořádaně, než přišel on a vnesl rozkol a vzájemnou zášť mezi různé skupiny obyvatel. Pokřikovali na prostranství, avšak ne přímo před královským palácem, nýbrž za domy, tvořícími sousední ulice. Výrostci začali házet kameny jen tak pro nic za nic – stejně nevěděli, o co jde, poprali se a utekli. Dospělí se jim smáli a vypadalo to, že se toto zbytečné shromáždění nakonec v klidu rozejde.

Vtom se ozvalo jakési neurčité volání, blížilo se, zaznívalo v něm jméno Alid – Alid – přiběhl muž ze sousedství celý zadýchaný a vzrušeně cosi vykládal ochotným posluchačům. Konečně se vydýchal.

„Ona utekla! Alid utekla!“

„Jak utekla?! Za hradby, nebo co – by blábolo!“

„Ne – odešla s tou včerejší karavanou! Přidala se k ním!“

„No – to je nadělení!“

„Co se divíš? Vždyť ji ten její podařený otec denně mlátil holí od té doby, kdy se – no – uzdravila.“

„Mlátil ji, až byla samá modřina! To vám potvrdí má žena, která ji natírala hojivou mastí."

„Dobře že utekla!"

„Hlupáci! Opustila otce, a to je velký hřích!"

„Vždyť s ním nebylo k vydržení!"

„Ale byl to její otec. Úcta k rodičům ..."

„Dej pokoj! Všechno má svá meze."

„Může ho mít v úctě, i když je daleko z města."

„Tak s karavanou? Podívejme se!"

„No a co? Jak jinak měla odejít?"

„Měla se vdát."

„Aby si na sebe upletla další bič – ne?"

„A já vám říkám," začal řvát muž v potrhaných šatech, jehož oči zlověstně blýskaly, „já vám říkám, že všemu je vinen ten čaroděj, co ho král přechovává v paláci. Udělal z ní děvku! Protože v takové karavaně se už najde někdo, kdo ji zneuctí! Udělal z ní děvku!"

„Čubku!" vylétlo z davu.

„Dejte pokoj! On ji přece neposlal z města."

„Dokud byla hrbatá, pokřivená – byla čistá."

„vy jste se všichni zbláznili! Copak ženy mají být škaredé, aby oplývaly ctnostmi? Nechte Alid na pokoji! Tkadlec ji vyhnal z domu svou surovostí."

„A já vám říkám," onen muž opět začal řvát, „že ji vyhnal ten falešný prorok, ten čaroděj, který je spolčen s ďáblem a ďábel skrze něho provádí své rejdy. A vy – jestliže se ho zastáváte, jste spolčení s čertem také!"

Po těchto útočných slovech dav poděšeně ztichl. Ozval se nesmělý hlas kdesi uprostřed.

„Ono na tom něco bude."

„Ale jdi! Ještě jsem neslyšel, že by ďábel někomu pomáhal."

„To je vedlejší, ale nechceme přece být podezřelí ze spolku s nečitým."

„To tedy nechceme. Kněží by nás prokleli."

„Vždyť by nás vyhnali!"

„To nesmíme dopustit."

„Vyženeme toho falešného proroka!"

„Z brány ho vyženeme v noci. Může bloudit, kudy se mu zachce!"

Dav se pohnul směrem k paláci. Na schodišti stáli žoldnéři.

„My nemáme zbraně!" volali buřiči a postupovali blíže.

„Proti vám nejdeme!"

„Vydejte nám proroka!"

„Poženeme ho z brány v noci!"

Pojednou nastal klid. Žoldnéři drželi svá kopí napřažena proti zpupnému lidu, který zaváhal.

A tu se na prvním stupni objevil Ježíš, sestupoval dolů, ohromuje svým okouzlujícím zjevem – klidný, ozářený planoucími pochodněmi – zdál se být bytostí nezemskou, či poslem z jiného světa. Promluvil do nastalého ticha:

„Lidé, bratři, čeho žádáte ode mne?" a mlčel vyčkávaje.

Dav neodpovídal, ani jediný výkřik pohany se neozval. Žoldnéři pohnuli kopími.

„Potřebuje-li někdo z vás pomoc, nechť vystoupí.“ nikdo se nepohnul.

„Tvá pomoc plodí zlo!“ vykřikl posléze otrhaný muž.

„Jestliže plodí zlo, nenazývej moje činy pomocí, ale ublížením.“

„Nikomu neublížil!“

„Ale má svou moc od ďábla!“

„A já vám pravím, že není ďábla, leč v duši plné zloby, která nepochybuje o správnosti svého počínání, jež osočuje a napadá nevinné. Takové duši chybí síla zabránit zlu v sobě, neboť by ztratila pocit sebevědomí. Ale jaké sebevědomí pro nepravost, kterou páchá? Pravím vám, že je obtížné mít ďábla v duši, jenž ulpí na celé bytosti lidské, na srdci bolícím a na čele zvlhlém potem strachu. Nařkli jste mne, že jsem vyhnal tkadlecovu dceru Alid z města! Ne já – ale vy svou lhostejností k otci, jenž jí ubližoval, jste ji vyhnali. Klik z vás je silných mužů, kteří mohli tomuto počínání zabránit! Ani jeden to neučinil a mnohý pociťoval škodolibou radost!

Obraťte se do svého svědomí, vyzpovídejte se sami sobě a odpusťte si, můžete-li. A pravím vám: blahoslavení mírní, neboť klidu dojdou ve své duši a srdci, jež zazáří svitem hvězd nebeských.“

Než se stačili vzpamatovat, zmizel Ježíš v paláci, pochodně zhasly a na schodišti stáli nehnutě a zlověstně žoldnéři.

Ježíš nyní šel palácem a neodpovídaje Nikodémovi, ani Abšalomovi, cítil, jak se v jeho srdci hromadí smutek – žal se snad slétl ze všech světových stran, pocit bezpráví hrozil zadusit dech, zastavit myšlení, ubít celou bytost, tak dlouho mučenou, aniž by nacházela východisko. Ne – nikdy nenastane klid, pokud lidé nezmoudří a neocení jeden druhého, ale budou na sebe nevražit z příčin, které jim ani nejsou známé.

Má svobodnou vůli člověk a zneužívá jí. Má dar nejvzácnější, to jest život, ale neváží si ho. Dostal do vínku také úsměv, zamítá jej však, dávaje tváři raději výraz nenávisti. Mnozí jsou plačící a pro ty je třeba útěšlivých slov, přestože ostatní nešetří posměškem, prohlašujíce je za slabochy a rozmazlence.

Ó pokolení lidské, podle obrazu božího stvořené, kdy dojdeš také k jeho moudrosti, která je shovívavá, plná porozumění a odpouštějící, do své projasněné náruče všechny bez rozdílu přijímající. Hříšníci? Skuteční provinilci? Snad jsou trestáni peklem ve vlastní duši. Zabíjející? Vraždící ze ziskuchtivosti? Jak jsou trestáni, jestliže nemají svědomí, které by k nim promlouvalo? Zjev mi, Hospodine, pravdu a já budu spokojen.

Jeho myšlenky ustaly v překotném běhu, do duše se zvolna dostávalo uklidnění, jakoby někdo velmi vzdálený položil žehnající ruku na trpícího člověka. - Pátral nyní v hloubí svého já po toužebné odpovědi.

Přicházela zvolna. Zachycoval ji dychtivě, připraven uchovat v paměti každé slovo.

Tážeš se, jak jsou trestáni provinilí. Říkáš, že nemají svědomí. Ale nevidíš do jejich posledních okamžiků, kdy se ocitají na rozhraní pozemského a nezemského bytí a života. Tehdy v jediné vteřině vytrpí celé peklo a ona chvíle připadá jim jako věčnost. Chtějí se rychle ocitnout na druhém břehu, na pevnině nebytí, ale ten okamžik trvá a nepřestává. Slyší svůj vlastní pláč – a není, kdo by jim podal roušku k osušení slz. Vnímají bolest, kterou způsobili – třikrát-stokrát hlouběji, až prosí o vysvobození. Toho se jim dostává v zániku, kdy se ocitnou v nenávratnu, přestanou být a vědí, že nejsou.

Posléze, po nekonečném utrpení ustane i toto vědomí a oni se ztratí, jako mizí zrnko prachu. Ale něco přetrvává. Mají pocit, že se vzdalují, neustále vzdalují od zdroje jsoucna, blíží se černé propasti, bez přestání se blíží a nikdy do té hrůzu budící končiny nedospějí, poněvadž musí zakusit všechen strach a bolest, kterou působili za života. Až je konečně pohltí černá propast, jsou nenávratně ztraceni.

Těžce se vzpamatovával z onoho záhadného sdělení, které přijal skrze duši svou, jakoby snil o věcech cizích a neznámých, které jsou člověku nedosažitelné a jeho duchem nepostižitelné. – Trvalo pouze několik vteřin, kdy zřel onu vše pohlcující propast, hrůza z ní vycházející však přetrvávala ještě drahnou dobu v celé jeho bytosti.

Záhada tvoje, ó Bože věčný, je člověku nepostižitelná – vyřkl hlasitě a věděl, že jeho slova znamenají pokoru a odevzdání – že se dostanou až k tomu, jenž je nad námi, nad vesmírem a nad ubohou, nepatrnou Zemí.

V chodbě se ozvaly kroky. Rychle se vzpamatoval a přešel z vidění do skutečného světa. Byl to však pouze žoldnéř. Ne – mimo jeho kroky něžně ťukaly dětské krůčky.

Usmál se a otevřel. Princezna Šubarit stála přede dveřmi. Tlumočník se zatím držel v pozadí.

„Šubarit, dítě co mně přinášíš?“ ujal se jí za ručku a usadil na sedátko.

„Kýrie, sy agathós – ho emos adelfós,“ řekla pracnou řečtinou a pokynula tlumočníkovi, aby přistoupil. Ten se hluboce uklonil. Šubarit pokračovala: „Ano – jsi můj bratr – starší, hodný bratr. Vždycky jsem chtěla mít bratra. Teď jsem ho našla, on mne však chce opustit.“

„Neopouštím tebe, Šubarit – princezno, ale toto město, které už mne nehodlá poskytovat domov.“ Řekl Ježíš a v těch slovech bylo více hořkosti, než by si přál. Ale tomuto nevinnému dítěti nechtěl nic předstírat ani tajit.

„Proč?“ otázala se dětsky, „Proč ti Nisibis nechce poskytnout domov? Uzdravil jsi tolik lidí. Měli by…“ pohlédla na tlumočníka. Sama nedovedla vyjádřit, co pociťovala.

„Měli by být vděčni.“ Doplnil napřed v její řeči, potom větu přeložil. Ježíš mlčel.

„Oni na tebe žárlí. Ano – žárlí. Že umíš něco, co se sami jakživi nenaučí. Uzdravovat choré – to není jen tak. Je k tomu zapotřebí zázraku – že ano?“

„Bůh na nebesích dělá zázraky. Já nikoliv.“

„Ale oni vidí tebe. Boha,“ uklonila se, „toho nevidí. Žárlí na tebe. Raději budou nemocní a zmrzačení. Opravdu odejdeš?“

„Opravdu, princezno Šubarit."

„Je mně to líto, Svatý Proroku. Kdybys tady zůstal. Naučila bych se pořádně řecky, abych s tebou mohla rozmlouvat."

„To by bylo skutečně hezké."

„Že? Třeba o květinách – nebo kam teče voda v řece, když pořád teče a teče, a nikdy nekončí."

„Všechna voda teče do moře."

„Viděl jsi moře, Svatý Proroku?"

„Ano – tam doma – daleko, kde už domov nemám, "promluvil upřímně.

„To je mně líto, Kýrie – sótér – tak jsem tě pojmenovala, protože jsi zachránil tolik lidí. Byli by na své nemoci zemřeli."

Rozhovor s dítětem znamenal povzbuzení v celé té neutěšené době útrap, trvajících už tolik roků. Světlé chvíle, vyskytující se zřídka, zanikaly v temnotách, jenž se neustále připomínaly novými a novými nesnázemi. Nyní však přijde konečně doba, kdy unikne veškerému nedobrému smýšlení o sobě – unikne nenávisti a touze po zničení člověka, jenž se od ostatních liší. Tam daleko už nebude nepřátel a cestou rovněž nikoliv.

Znal tu cestu pojmenovanou Hedvábná, po níž se zvolna pohybovaly karavany, nesoucí zboží. Prošel ji jako velmi mladý, když putoval do kláštera, kde měl nabýt vědomosti, a potom zpět do země svých rodičů, svého národa. Měl dosud v paměti pozoruhodné skály, jednotlivé oázy a místa, kde padlá zvířata byla vydána slunci, aby je strávilo a proměnilo v troud. Nyní, když o tom uvažoval, byl pojednou zproštěn vší zátěže, volná krajina ho lákala, slibovala rozlet a naprosté ustoupení všeho chmurného, co trvalo a přetrvávalo v duši.

Nejprve se však malá karavana vydala do Babylonu.

Vše bylo připraveno na cestu. Zvířata v pořádku, měchy na vodu rovněž. Mírný velbloud měl na hřbetě pohodlné sedadlo, stíněné proti slunci. Na něm bude cestovat Maria matka, kdežto Ráchel poběží pěšky, jak se chlubila, poněvadž se nechtěla nechat zahanbit Šiboletem a Dorkasem.

Putovali nyní dolů podél bystré říčky, aby se dostali k řece Eufrat, kde už se jejich cesta setká s Hedvábnou, po níž se dostanou do Babylonu.

Začali potkávat ojedinělé kupce, buď s mezkem, nesoucím náklad, nebo ty zámožnější s jedním či dvěma velbloudy. Zdravení probíhalo srdečně, poněvadž rozlehlá příroda, osamění a starosti stmelovaly člověka s člověkem. Obvykle se posedělo u ohně – a putovalo dále každý za svým cílem.

Město Babylon působilo dojmem ohromujícím, jakoby se zde shromáždili všichni obyvatelé světa. Hradby se tyčily obrovské a nedobytné, strážní věže byly plné žoldnéřů a brány hlídány šikem, ozbrojeným po zuby.

„Pustí nás tam vůbec?“ ustrašeně se tázal Nikodém.

„Nic se neboj.“ odpověděl Abšalom tiše, ale tak, aby to Ježíš slyšel.

Ten se zastavil, oči se smály, hleděl na oba s potěšením, pramenícím z uspokojení. Dosažení cíle jej naplnilo klidem a mírem, dokonce měl radost a nedočkavě zavedl svou malou karavanu k bráně, ozdobené honosně a nákladně. A jako vždy, oslovil jej voják.

„Kupec?“

„Ne – kazatel.“

„Svatý Prorok.“ dodal Abšalom důrazně.

„Kolik velbloudů? Pět? Kazatelů tady máme! Pusťte je dovnitř. Nemají zbraně. He! Otevřít druhá vrata!“ a udeřil kopím o štít, když Ježíš procházel kolem něho. Přece jen si nechtěl na sebe svolat hněv bohů, kdyby kazatel byl opravdu svatý.

Vešli branou na prostranství za hradbami. Tam už bylo ruchu a vzruchu, neboť někteří kupci, zejména ti skromnější, prodávající vlastní výrobky, nechtěli či ani nemohli zaplatit místo na tržišti. Městská rada to mlčky trpěla.

Kumán, Daravuš a Mahda, jimž se neustále říkalo ti noví, vyhledali velmi pěkné místo, kde se hradba lomila, takže tam v rohu zřídili přístřešek pro Marii matku, složili vaky a přivázali zvířata. Pod kotlíkem rozdělali malý oheň.

Ježíš přistoupil k matce.

„Maminko, jsi unavená?“

„Ne – ne, synáčku. Trochu si odpočinu a podívám se s Ráchel na zboží těch kupců, co prodávají tady. Do města nepůjdu.“

„Bylo by to pro tebe namáhavé.“

„Zde je skutečné zmatení jazyků.“ Usmála se.

„Jsou tu zastoupeny všechny národy, co jich Země nosí. Zdalipak tomu tak bude vždy?“

„Jistě – pokud zde nenastoupí král, který ty všechny cizozemce vykázal.“

„Jsi moudrá, maminko.“

„Půjdeš-li do města, vezmi s sebou Abšaloma. Nechoď sám.“

„Neboj se, maminko. Vrátím se do setmění.“

Ježíš přešel volné prostranství a ocitl se mezi domy. Byly velmi vysoké, takže v ulicích ležel stín. Ozdobné kachle tvořily obruby kolem vchodů, schodky zdobil mramor a zábradlí mělo zlacené hlavice. Bohaté město.

Jindy šel širokou cestou k chrámu, kterou lemovala kamenná zvířata, vchod tvořily dva obrovské bloky, obkládané majolikovými kachlíky, sestavené do uměleckých obrazů, vše se lesklo na slunci, jakoby to bylo nové, ale Ištařin chrám tu stál od nepaměti a bude stát věčně.

Tak to hlásal nápis na kameni, vyvedený ve třech jazycích, tedy i v řečtině.

Chrám bohyně Ištar byl znám po celém světě, vyprávěly se úplné zkazky o jeho kráse, přesto však byl překvapen, kdokoliv před ním stanul. I Ježíš nyní hleděl na pestrost barev, lesklou žluť na hřívách zobrazených lvů a temnou modř, jež závodila s modří půlnoční. Cestou nikdo nešel, nebyla doba bohoslužeb, pouze on se blížil k tomu vznosnému, temnému vchodu. Nehodlal vejít, věděl, že některá náboženství zapovídají vstup do chrámu cizincům jiné víry a že tento zákaz je velmi přísný.

Z chrámu se pojednou nesly zvuky gongů. Hodlal již odejít, když za ním doběhl Abšalom s vytřeštěnýma očima.

„Svatý Proroku! Což nevíš, že stojíš na prokleté půdě zvrhlého náboženství bohyně Ištary, která je hříšná – bůhvíjaká – pro tebe nevhodná?“

„Abšalome! Neuctívám přece jejich bohyni, pouze se dívám na stavbu, která je skutečně nádherná.“

„Je hnusná! Přezdobená, přeplácaná barvami, jakoby to byl obrázek pro děti, a nikoliv chrám, kde se má člověk modlit. Obrazy zvířat! Kdo to kdy slyšel, aby vůbec nějaká mocná bytost byla uctívána zpodobením lvů, býků a podobných hovad?“

Ježíš se tiše zasmál, což se stávalo zřídkakdy, ujal Abšaloma za paži a vedl jej odsud. Ten se tvářil zaraženě a střežil se pohlédnout na sochy, lemující cestu. Ježíš však si je pečlivě prohlížel, neboť si pamatoval umělecká díla z Egypta. I porovnával je v duchu a usoudil, že obojí jsou krásná, každé svým způsobem.

„Abšalome,“ řekl, „netrucuj a poslechni, co ti řeknu: Ištar má také jméno Inanna, což znamená Paní nebes. Babylon se jmenuje Báb – ili, a to je Brána boží. Není tedy toto město bezbožné a rouhavé, jak jsi snad usoudil, nýbrž zbožné po vlastním způsobu. Jiný projev zbožnosti neznají, nežli ten svůj a my k nim buďmež snášenliví, nehanobme jejich víru, neobracejme se k nim zády, aby se za námi neděly věci nepravé. Neboť kdo nechce vidět, nevidí, kdo nechce slyšet, neslyší a překvapení je potom veliké.

Říká: jak se to a ono mohlo přihodit, a nepřipouští, že se odvracel od skutečnosti a jako hlemýžď zalézal do své ulity. Přijímej skutečnost, jaká je a nechtěj upravovat ji podle svého. Ámen.

Abšalom šel mlčky, potom vybuchl.

„Svatý Proroku, při vší úctě k tobě ti musím říci, že jsi příliš mírný a snášenlivý. Nemůžeš přece kdeco přehlížet a omlouvat. Potom si na tebe dovolí každý. Kdybys jim ukázal pádnou pěst … proklel je … slíbil jim věčné zatracení…“

„Podobal bych se jim. Ale já se jim nechci a nemohu podobat. Nejsem jako všichni, kteří vyhledávají spory. Abšalome! Abšalome! Nechť zloba nesouží tvou duši, neboť škoda hněvat se v mládí, kdy se máme radovat ze života. Také si uvědom, že sám nic nezměníš. Běh světa je a bude ustálený a půjde svou cestou. Což víš, jak dlouho chrám bohyně Ištary vytrvá? Jednou z něho zůstanou ruiny, poněvadž vše je pomíjející a sláva i věhlas zaniká mnohdy pod náporem dění, které lidé sami přivodí.

Řekl jsi něco – že si na mne každý dovolí. Ale pravím tobě – není umění ani zásluha odporovat zlu stejným zlem – ale je nutné čelit mu nevšímavostí a být mírný a svobodný v duši, která musí zůstat nedotčená. Zlo pomine a duše se pro ně nebude trudit, aniž by se zabývala myšlenkou na odplatu, což by jí ubíralo na síle a měnilo by ji v ubohou třtinu cuchanou větrem. Amen."

„Mmm ..." udělal Abšalom.

Ježíš se stranou maličko usmál a dodal:

„Ostatní si povíme doma."

Doma znamenalo malé stavení, které se podařilo najmout za slušný obnos, protože majiteli zemřeli rodiče a on měl dům jiný.

Abšalom prudce vešel do mistrovy jizby, vrhl se na kolena, plakal, prosil, za odpuštění a sliboval, že vícekrát nebude odporovat. Ježíš jej zvedl, srovnal mu pocuchané vlasy a řekl mírně:

„Vidíš, vidíš Abšalome – je ti zapotřebí takového rozrušení? Cením si tvé přímosti a upřímnosti, neboť vím, že mne máš rád. Z toho to vše pramení."

„Děkuji ti, Svatý Proroku, jsi ke mně tak hodný, že si to ani nezasloužím."

„Jen se nepodceňuj. To už by nebylo upřímné, poněvadž v duchu se oceňuje každý."

Abšalom klopil hlavu a mlčel. Potom řekl jakoby prosebně:

„Ale bohyně Ištar není – že?"

„Je – podle představ lidu."

„Představy nejsou skutečnost."

„Abšalome!"

„Odpusť, Svatý proroku – když já se nemohu smířit s tím, že někdo neuctívá Hospodina."

„Neuvažuj o tom. Hospodin strpí, aby se to dělo. Aby uctívali Baal – Zebúba, Marduka – i všechny možné bohy, poněvadž prosby, které k nim vysílají, dostanou se vždy k němu, neboť On je jediný. Teď jdi a uvažuj o všem, co jsem ti dnes řekl."

Za chvíli přiběhl Šibolet s Dorkasem, přinesli mísu s vlažnou vodou a čisté ovínky, aby ošetřili Ježíšovy nohy.

Šibolet pojednou zvedl hlavu a dívaje se dětsky bezelstně na Mistra, otázal se citlivým hlasem:

„Bolí to ještě, Svatý Proroku?"

Taková otázka Ježíše zaskočila, byl dojat soucitem chlapce, který přece nemusel mít k němu žádný vztah. Přemohl se, ale potom, až byl sám, plakal hořké slzy, skrývaje tvář v rukou. Plakal, neboť míra sebezapření najednou těmi prostými slovy přetekla, jeho zkoušená duše potřebovala úlevu a srdce míru a smíření.

Ó Bože můj, Hospodine zástupů, dej mi sílu, abych dospěl k cíli života, byl uznáván, mohl kázat a uzdravovat bez nebezpečí, že mne označí za čaroděje a ukamenují, neboť takový mají zvyk. Měl bych tě prosit o klid, ale toho se neodvažuji, neboť věřím a vím, že jsem tebou poslán a vyvolen, abych splnil tvůj úradek, jenž mně není znám. Amen.

Chvíli trvalo ticho a duše v klidu odpočívala jako po velké námaze. Potom se objevila záhadná slova, jež zcela nepochopil, ale která jej naplnila smířením.

Teprve věky ukáží, proč jsi byl vyslán mezi národy, proč jsi trpěl a čeho tím bylo dosaženo. Pokoj tvé duši.

Tu vyšel ze stavení, obloha pokryla jej temnou rouškou noci a hvězdy ozvaly jímavým, krásným chorálem. Na okamžik měl pocit naprostého štěstí a oproštění ode všech nesnází a úkladů, které mu život přinášel – snažil se tuto chvíli zachytit do své duše, do svého srdce, uchovat pro pozdější dobu, aby ji mohl kdokoliv oživit a vyvolat z podvědomí. Temnou oblohou zvolna plula nepatrná oblaka, tvořící bílé skvrny na nekonečné noci. Díval se uchvácen, kterak zastiňují hvězdy a znovu jim dávají vyhlédnout, jakmile je vánek odnesl či rozptýlil.

Plný nadšení se příštího dne odebral do honosného domu Izraelitů, kteří se z různých důvodů vystěhovali z Jeruzaléma. Přijali jej chladně, bez jakékoliv pocty, což se jej nedotklo a zavedli jej do malé zasedací síně. Většinou byli oděni po babylónském způsobu, takže se od nich značně lišil.

„Buďte zdrávi, bratři moji.“ Oslovil je.

„I ty buď zdráv.“ ale bratrem jej nenazvali, čehož si nevšiml.

„Kde jsou vaše ženy, dcery, sestry?“

„Co by tu dělaly ženské!“ vyprskl mladší člen shromáždění.

„Taceat femina in eclesia!“ zvolal jiný.

„To je římská zásada. Řídíte se římskými zákazy? Vždyť jste od něho tak vzdáleni, že jeho nařízení nemusíte dodržovat.“

„Řím tady neplatí, to je pravda. My však neuznáváme ženu za způsobilou účastnit se shromáždění. Ty ovšem… tys kázal ženám jako mužům. A co z toho pošlo? Jen zlo. Dělal jsi všechno špatně, porušoval Sabbat, bavil se s celníky a Samaritány, omlouval kurtizány a odpouštěl jim jejich prostopášnosti. To jsi dělal!“

„Chtěl jsi spravedlnost pro všechny! Ale to nikdy nebylo, a nebude! Vždycky se najde někdo ukřivděný a potlačený!“

„To by nebylo to nejhorší. Dejme tomu, že chtěl pomoci utlačovaným. Ale nejhorší je, že neproklínal všechny ty cizí bohy a bohyně. Ano – neproklíná je – snáší je!“

„Bratři moji, což jste se proti mně spikli? Jestliže ano – tedy proč? Můžete mně říci, co jsem vám učinil zlého?“

„Zesměšnil jsi nás!“ zaječel muž ve středních letech, „Co bylo napsáno na tvém kříži? Co tam napsal ten pes a syn feny Pontius Pilátus? Napsal tam INRI – Iesus Nazarenus Rex Iudeorum. Král, židů. Ukřižovali nám krále! Ta pohana z nás nikdy nebude smyta.

„Sami jste chtěli, abych byl popraven. To vy jste křičeli – ukřižuj! Nemohu za to, co Pontius Pilatus napsal.“

Tu vyletěl ze sedadla muž v honosném oděvu babylonském a začal ječet, až se zalykal.

„Proč se s ním bavíte, bratři!? Což nevidíte, že se nám zjevil, aby nás provokoval?“ a uhodil pěstí do stolku.

Ježíš strnul. Oni jej pokládají za přízrak! Za zjevení! Což mohou být do té míry pošetilí? Ne! Musí jim dokázat, že žije, že prošel z Jeruzaléma do Damašku, a potom se vydal na další cestu do Nisibisu a Babylonu!

„Jste zaslepeni.“ Řekl mírně,: “Což nevidíte, že jsem to já? Že jsem nezemřel na kříži?“

„Na kříži zemřel každý a ty rovněž!“

„Někteří ukřižovaní otroci přežili!“

„Přirovnává se k otrokům, aby nás ještě více popudil, poněvadž byl nazván králem židovským. Cožpak naším králem je otrok?“

„Převracíte má slova podle svého nerozumného přesvědčení. Pravím vám, že jsem nezemřel, byl vyléčen a nyní stojím před vámi … Domníval jsem se, že mne přijmete mezi sebe, poněvadž jsme stejného národa synové. Ale znovu vidím, že jsem přišel mezi své a oni mne nepoznali, a co horšího – zapřeli mne. Není blahoslaven ten, kdo vyhledává sváry, ale ten, který v pokoře přijímá dění života, jenž mu byl Hospodinem přiřknut. Nebudu dlouho mezi vámi, neboť mne čeká daleká cesta do země zaslíbené.“

„Co to mluví? Země zaslíbená je přece zemí našich předků, kam přišli z Egypta. Což Mojžíš …“

„Právě Mojžíš ve své knize říká: Z Edenu vychází řeka, aby zavlažovala zahradu, tj. úrodný kraj. Rozděluje se ve čtyři hlavní toky. Ale tam, kde podle našeho pátrání byl ráj, kam Bůh postavil člověka – tam jsou jen řeky dvě. Eufrad a Tygris. Kdežto daleko na východě je obrovské údolí Panžab, což značí pětiříčí. Tam vysadil Hospodin člověka, tam byla země zaslíbená po odchodu z krajiny Misrajim, tam se měly kmeny izraelské odebrat. Byl-li s nimi Mojžíš po čtyřicet let na poušti, zda by za tu dobu nedokázal dojít až k pětiříčí, kde by našli obživu a domov? Tam se hodlám nyní odebrat."

„Co nám to zde povídá?"

„Rozptýleni jste po městech všelikých, poněvadž země, kde jste se usídlili, byla obydlena Pelišťany, s nimiž věčně budete svádět boje, neboť vás pokládají za vetřelce. Ale pravím vám, že deset izraelských kmenů se vydalo na další cestu, vedoucí pouštěmi a kraji nehostinnými, až došli do zemí tehdy neobydlených. Tam pak žijí v míru a klidu. I já se vydávám do země Kúš, abych našel domov tam, kde jsme jej měli najít všichni. Ve městě, jež slove Šrínagar jsem studoval vědy východní, tam jsem poznal pravé poslání Syna člověka. Hodlal jsem své schopnosti uplatnit v Jeruzalémě a byl jsem odmítnut."

Shromáždění bylo naprosto tiché. Ovšemže někteří znali skutečnosti, které jim nyní Ježíš předložil, nedbali však toho, pohodlně zabydlení, bohatí, spjati už se zemí, kde žili jejich otcové a praotcové – a příliš pohodlni na to, aby hledali skutečnou zemi zaslíbenou. Někteří hodlali Ježíše vykázat z místnosti, ale on už zde nebyl. Odešel tiše za všeobecného úžasu nad jeho řečí.

V temné ulici, kam se dostal, vládlo naprosté ticho. Jen pes, pobíhající bez cíle, přátelsky štěkl a zakňučel.

„Jsi opuštěný? Chceš jít se mnou?“ řekl Ježíš a dotkl se jeho hlavy. Zvíře se přimklo těsně k němu a poslušně ho následovalo. Pojednou se ozvalo:

„Ježíši ben Jusuf! Počkej!“ volal někdo, „Ježíši Nazarénský!“ spěšné kroky se blížily. Starší, vysoký a silný muž stanul pojednou před Mistrem. Pochodeň, zatknutá v držáku, oba osvětlovala komíhavým světlem. Hleděli na sebe.

„Ano – jsi to ty.“ řekl muž, „Tak přece je pravda, že jsi přežil. Mám z toho radost. Víš, kdo jsem?“

„Ne – nevím. Pátrám v paměti, ale tvoje tvář mně není známa.“

„Nemůže být – samozřejmě. Jsem Šimon Cyrénský – ten, který ti nesl kříž, když jsi šel na Golgotu.“

Všechny strasti a bolesti se opět objevily, až se ozvalo srdce neklidným tlukotem. Ježíš slyšel řev davu, spílání, hrubé klení vojáků. Smích lůzy, která se bavila po svém. Rychle se od těchto myšlenek oprostil.

„Šimon Cyrénský – ano – zaslechl jsem to jméno, ale nevěnoval jsem pozornost ničemu mimo bolest. Nyní však se mně vybavilo i s tvou podobou.“

„Utekl jsem tehdy, jakmile jsme došli na Golgotu. Nemám rád popravy a tu tvou jsem vůbec nechtěl vidět. Třeba to bylo zbabělé ode mne, ale městem se nesla zpráva, že jsi zemřel velmi brzy a já jsem se nedivil – po všech těch zraněních.“

Šli nyní vedle sebe tichou, temnou cestou mezi domky, postavenými chudě a vzdáleně od paláců a chrámů. Ježíš si znovu pomyslil jako už tolikrát, že na ono nešťastné dění nezapomene nikdy, že vzpomínka bude navždy palčivá, žhnoucí v duši a srdci, ani ne tak pro tělesnou bolest, kterou mu bylo vytrpět, ale pro duševní utrpení, jež mu přinesla zrada vlastního lidu, vlastního národa, vlastní krve.

Činí se králem – řvala lůza zřejmě podplacená. Rouhá se – volali kněží, chtíce se ho zbavit, poněvadž jim viděl do jejich pletich, rejdů a hlavně účtů. Máme jenom císaře – povykovali noshledi Římanů.

Šimon Cyrénský promluvil:

„Byl jsem vlastně hrozně zklamán, když jsem se dozvěděl, že jsi mrtev. Stále jsem totiž doufal, že jim nějak unikneš."

„Jak jsi se ocitl v Babyloně?"

„Protože mne začali pronásledovat. Prý – pomáhal tomu buřiči a bořiteli Zákona, a ten je svatý. Marně jsem vysvětloval, že mne k nesení kříže vybídl žoldnéř a nasadil mně přitom špičku meče na hrdlo. Stále mleli svou – až jsem utekl hodně daleko."

„Vidíš, pro mne jsi musel opustit své město. Mám pocit, že jsem ti ublížil."

„Ale ne. Pro jejich hloupost jsem byl nucen odejít. Jsou jako zabednění, stále lpí na starých zákonech, a neuznávají, že doba je moderní.

„Jistě – doba se změnila od časů Mojžíšových. To jsem hodlal říci, oni mne však neposlouchali. Nemohou platit zákony dané před tisíci léty."

Rozmlouvali ještě chvíli, stojíce před stavením. Dozvěděl se posléze, že Šimon Cyrénský je kovář, má dílnu a ode všeho pokoj. Ježíš mi však nesdělil, že odchází daleko, až za množství hor a pouští, aby našel klid v zemi zaslíbené. Ve shromáždění se ovšem o tom zmínil, avšak nikdo to nebral vážně – jak pozoroval. Domnívali se, že mluví nesmysly a vyjádřili se tak. Také ovšem jej pokládali za zjevení.

Rozloučili se a Šimon Cyrénský se v duchu těšil na další setkání. – Pes vešel do dveří se svým novým pánem.

Nikodém samozřejmě čekal hned u vchodu a jak bylo jeho zvykem, začal ustrašeně lamentovat.

„Můj bratrský příteli, což jsem ti neříkal, abys nechodil po večerech do města, kde se děje bůhvíco, kde tě mohou přepadnout lupiči – a ...“

„Co by si na mne vzali? Neboj se, Nikodéme, nic se mně nestalo, ani nestane, poněvadž všechny bolesti, strasti a hoře už jsem zakusil. Míra hořkosti byla vyčerpána. Pojď, posaď se u mne a já ti povím, jak mne přivítali ve shromáždění.“

„Neměl by u toho být Abšalom?“

„Jistě. Zavoláš jej?“

Vtom bylo ze síňky slyšet rozruch a Šiboletův radostný hlas:

„Jé – pes.“

„Myslíš, že patří Svatému Proroku?“ tázal se Dorkas.

„Určitě. Co by tady jinak dělal?“

„Krásný pes.“ ozval se Kumán.

„Jistě zatoulaný,“ řekl Daravuš, „a Svatý Prorok,“ uklonil se až k zemi,“ se ho ujal.“

„To je už jeho zvyk. Onehdy přece přinesl tu hladovou zmiji.“ dal se slyšet Mahda, „Dejte psovi potravu, chlapci. Bude jistě hladový.“

Potom vše utichlo a do dveří vešli Nikodém s Abšalomem.

Olejová lampička stála ve výklenku za Ježíšem, takže její světlo pronikalo jeho zkadeřenými vlasy a vytvářelo zář kolem hlavy. To způsobilo, že Abšalom poklekl a uklonil se.

Ježíš jej lehounce zvedl, jakoby nebyl už zcela dospělý, statný a zocelený putováním.

„Abšalome, usedni a poslyš má slova. Nikodéme, tobě při nich možná nebude dobře, ale musíme si ujasnit, co přinesou další dny. – Jsme v Babyloně už půl roku a bude nutno brzy odejít. Shromáždění sekce izraelské mne dnes uvítalo nedobře, takže nehodlám čekat, až se proti mně spiknou a nastraží nějakou léčku.“

„Tobě nesmí ublížit, Svatý proroku! Já bych …“ vybuchl Abšalom.

„Mohli by nás všechny pozabíjet.“ ustrašeně mínil Nikodém.

Ježíš se zamyslil. Snad skutečně nebylo správné, že jej vzal s sebou. Je čím dál více bázlivý a tato bázlivost, neustálý strach a obavy z čehosi neurčitého – nuže ano – snad by mu přivodily smrt.

Avšak zdá se, že není mnoho času na přemýšlení, je nutné jednat, vše připravit a opustit Babylon. Přípravy potrvají čtyři týdny jako vždy, při každém útěku.

Promluvil:

„Nikodéme, chtěl bys být zde? Zůstat v Babyloně? Cesta, která nás čeká, nebude snadná."

„Ne, Svatý Proroku. Setrvám s tebou, ale zdá se mně, že brzy ukončím tu dobu, která mně byla přidělena."

„Bůh dává člověku zapomenout, že skončí. To je jedna z milostí, jimiž nás obdařil. Ani ty neuvažuj o konci, nýbrž o tom, kolik radostí tě ještě čeká, kolik lidí tě miluje a jak zůstáváš zdráv, přes všechny trampoty a svízele."

Nikodém seděl se skloněnou hlavou, přemýšlel o tom, jak se ho Mistr snaží povzbudit a po chvíli se mu zdálo, že pociťuje uvolnění, sílu a odhodlanost k další cestě. Vzhlédl. Jeho zrak se nořil do hloubek očí Ježíšových, z nichž vycházela jakási neurčitá záře, či zásvit posilující. Vděčně přijímal, co mu zde bylo poskytováno a předsevzal si, že už si nikdy nebude stěžovat.

V tom se ozvalo klepání na hlavní dveře. Vzápětí šli tři noví, aby se podívali, kdo tak pozdě a nevhodně přichází. Bylo slyšet hovor. Ježíš povstal a otevřel dveře do jizby.

„Co se děje? Kdo to přišel?"

„Svatý Proroku," odpověděl Daravuš," tito tři mužové říkají, že by s tebou chtěli mluvit.

„Namítal jsem, že je pozdě." Ozval se Mahda.

„Toseví." dodal Kumán.

V záři pochodně, kterou držel za oněmi muži sluha, viděl Ježíš tři slušně oděné Izraelity, kteří se nyní hluboce uklonili.

„Vejděte a buďte vítáni." oslovil je a šel před nimi do malé místnosti, kde stál stůl a několik sedadel, „Usedněte, bratři. Máte pro mne zprávu či nějaké sdělení?"

"Svatý proroku! Jsme Izraelité, ale nehlásíme se ke Shromáždění, které sestává nejen z lidí prostých, což by nevadilo, ale i vyšších , neboť oplývají statky - některých zpupných a domýšlivých, takže s nimi není možné jednat. My jsme učenci." promluvil nejstarší z nich.

"Jsme učenci, ale tvé výše nedosahujeme, Svatý Proroku. Neumíme uzdravit nemocné, ani slovem posilnit klesajícího na duši."

"Proč jsme za tebou přišli, Svatý Proroku. Vyučujeme na nejvyšší z babylonských škol a prosíme tě, abys naši školu navštívil a kázal všem, kdo budou chtít naslouchat."

"Neodmítám vaši žádost, ctění učení mužové. Jen mi povězte, o čem by mělo kázání být."

"Sám si zvolíš námět, a my nepochybujeme, že to bude námět nejvýš zajímavý, přednesený tak, že všichni budou ohromeni a uchváceni."

"Tehdy dávno," ozval se opět nejstarší z nich, "naslouchal jsem tvému kázání na hoře a byl jsem unesen. Nikdy jsem už potom nic takového neslyšel. Dověděl jsem se, žes přežil svou smrt a ze srdce jsem ti to přál. Jakmile jsme však o tom veřejně promluvili, museli jsme opustit Jeruzalém."

"Žijí dosud ti, kteří tě odsoudili. Žijí a bojí se tě. Nikdo se o tobě nesmí ani zmínit."

"To je má největší lítost," promluvil Ježíš, "neboť si počínají jako bych byl zrádce národa či vyvrhel mezi lidmi." zamyslil se. Z jeho podvědomí se dobývala úvaha o zlých osudech lidstva, o nespravedlivém údělu trpících. Vtom pocítil slabounký dotek na čele, jako by jedna z hvězd vyslala svůj paprsek, aby přinesl poselství od toho, jenž panuje nad námi.

Nepatrná záře rozprostřela se kolem Ježíšovy postavy a oni hledíce udiveně, pochopili, že tento je skutečně svatý muž. I padli na zemi a dotýkajíce se jí čely, vyřkli slova prosby za odpuštění těm, kteří jej tak nevlídně přijali.

"Povstaňte, bratři moji," promluvil Ježíš, "není proč byste se mě kořili, nýbrž já mám obdivovat vaši vzdělanost a vysoké postavení. Ano - budu kázat na vaší škole."

"Svatý Proroku, můžeš nám už nyní vyjevit, o čem promluvíš?"

"O duši a bytosti v člověku." odpověděl jim a nežli se nadáli, zmizel.

"Ó - ó - ó - " podivovali se stojíce uprostřed místnosti.

"Slyšeli jste? O duši a bytosti v člověku!"

"Zvláštní - ale on - Svatý Prorok je vůbec zvláštní. Jakoby přišel z věčnosti..."

"Nebo z jiného světa ..."

"Či z nekonečných dálek, jež vysílají světla hvězd k nám ubohým lidem, plahočícím se po zemi."

Přiběhl Šibolet, uklonil se a zavolal na Dorkase, který ihned přinesl vonný čaj a chléb s medem.

"Velební kmetové," řekl Šibolet, "posilněte se na zpáteční cestu. Svatý Prorok odpočívá. Provází vás požehnáním a přáním plného zdraví."

"Jsi jeho učedník, chlapče?"

"Ano. Zůstanu s ním po celý jeho život. Jsem jeho učedníkem, ale nikdy nedosáhnu toho, čeho dosáhl on. Nikdo se mu nemůže rovnat."

"Máš pravdu, chlapče," promluvil jeden z učenců, "nikdo se mu také rovnat nechce, ale závidět může, a také nenávidět ho, který si však nenávisti nevšímá, nýbrž jde za svým cílem, který určil sám Hospodin."

"Ano - ale jaký je to cíl?" navázal další učenec. "Neznáme jej. Snad život věčný? Je přislíben všem, až dojde k posouzení."

"Myslím život věčný na této zemi." prorocky se ozval třetí učenec, "Jednou Ježíš, kterému Babyloňané říkají Issa, nemohouce vyslovit jeho jméno, jednou zemře smrtí tělesnou. Bude to za velmi dlouhý čas, neboť on svému tělu vládne duší a takový se dožívá požehnaného věku."

"Jak jsi pravil - jeho tělo zemře, ale duch přetrvá, nikoliv tam na věčnosti, nýbrž zde - v paměti lidí, kteří jej budou milovat láskou nezemskou, uctívat jako posla božího, který jejich stesky a žalosti vyjeví samotnému Hospodinu."

Všichni na sebe pohlédli udiveně. Co se to dělo ? Bylo zde jejich ústy vysloveno proroctví? Zapomněli už svá slova, která nepocházela z jejich mysli, ale přišla z nekonečné propasti času budoucího, jejž nemohli znát, ani pochopit. Zachvěli se. Což jsou zajati kouzlem Ježíšovy osobnosti, jeho svatou a posvátnou mocí, která je ovlivnila, takže prozřeli do vzdálených věků, kdy umlknou sváry mezi Jeruzalémem a Ježíšem, jenž se zve Nazorejský - kdy dojde klidu a zbožnění v očích prostého lidu i učených vědátorů.

V den, kdy měl Ježíš kázat v nejvyšší škole, shromáždilo se takové množství posluchačů, že se toho učitelé až polekali. Ve sloupořadí vládl ruch, všichni hovořili zároveň, tvořily

se skupinky trojího druhu. Jedni byli zvědavi na cizího kazatele, druzí už předem odmítali vše, co nepocházelo z Babylona a třetím nevadil cizinec, poněvadž toužili po vzdělání.

Učitelé a vědátoři narychlo svolali poradu do uzavřené místnosti, rovněž mluvili všichni naráz, až byli okřiknuti kmetem, jenž řídil školu, vydával nařízení a stanovil o čem se bude učit. Nejdůležitější ovšem byla filozofie a žáci si dávali záležet, aby uměli o této věci promluvit.

"Jeho věhlas je nesmírný," řekl učenec s dobráckým obličejem, "a já mu to přeji, poněvadž prý vytrpěl strašná muka na kříži."

"Co je to za barbarství?"

"Římané tak popravují."

"A to si říkají vládcové světa?"

"Právě tím násilím a krutostí dosahují poslušnosti."

"Barbaři! Naštěstí jejich moc nesahá do naší země."

"To bychom se na to podívali. Ale mluvme o učiteli, který se jmenuje - nějak- tady se mu říká Issa."

"Nesmíme dovolit, aby měl více posluchačů, než my všichni dohromady. Ale pro jednou..."

"Slyšel jsem, že odchází někam na východ..."

" Potom je všechno v pořádku."

"Sám jsem zvědav, co nám řekne. Jak už jsem uvedl, slyšel jsem jeho Kázání na hoře. Bylo pro všechny, kdož chtěli naslouchat- prostí a také učenci - chudí i bohatí. Kdokoliv

mohl z jeho slov načerpat útěchu, neboť řekl: Blahoslavení lkající , neboť oni potěšeni budou."

"To je krásné!"

"Dále řekl: Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. A také: Nedomnívejte se, že jsem přišel rušit Zákon aneb Proroky. Nepřišel jsem rušit, ale naplnit." Učenec se odmlčel a dodal, "Mnoho jiného proslovil, jenže některým jeho myšlenkám nemohli prostí porozumět. Ale už z jeho zjevu čerpali sílu."

"Mně se zdá, že naši žáci jsou příliš bujní." promluvil jeden z učitelů, otevřev dveře a pohlížeje do sloupořadí. Tam ovšem bylo veselo, smích dolétal až k nim, někteří žáci se trochu pošťuchovali a učitelé už chtěli vyslat pedela, který by zajistil klid, když se všechno utišilo, žáci pohlíželi užasle na bíle oděnou, vysokou postavu, která se zvolna přibližovala cestou mezi růžovými keři.

Čím byl Ježíš blíže, tím silnější kouzlo z něj vyzařovalo a působilo na zástup udivených žáků. Slunce tvořilo zář kolem jeho hlavy, zlatilo zkadeřené vlasy a pohled hlubokých, temných očí pronikal každého jednotlivce - jak se jim zdálo.

"Svatý Prorok!" zvolal někdo.

Učenci a učitelé spěšně sestoupili ze tří schodů a šli mu vstříc.

"Odpusť , Svatý Proroku, neviděli jsme tě vejít do školní zahrady."

"Pojď - usedneš ve sloupořadí, kde budeš kázat. Vane tudy chládek."

"Nechť usednou studenti. Budu chodit mezi nimi."

Někteří žáci už poklekli,okouzleni a očarováni Ježíšovým zjevem. Následovali další a další, až klečeli všichni, vzdávajíce mu hold.

"Nuže, milé děti," oslovil je svým lahodným hlasem, "jen se pohodlně usaďte a naslouchejte. Jediné kázání k vám proslovím. Za krátký čas opouštím tuto zemi." Odmlčel se.

Vše utichlo. Promluvil a oni byli jakoby v polovědomí. Vnímali slova, hlavně však cítili, že smysl vět přechází do jejich myšlenek a že na tyto chvíle nikdy nezapomenou.

"Poslyšte slova o duši a bytosti v člověku: Byl stvořen člověk z hlíny pozemské a v hlínu se obrátí, až jeho život bude zakončen. Tak celý okrsek zemský - orbis terrarum - stane se útočištěm práce božských rukou.

Stojí psáno, že člověk smrtí zemře. To však se týká pouze jeho pozemské složky - těla, které je pouhá hmota.

Přichází na svět člověk malý, nemohoucí. Jeho duše, která je v něm od početí, dosud spí, není schopna projevit se, leč tím, že počatý člověk žije, ale nevíme, zda je si toho vědom. Aby si uvědomil své bytí, dostává, jakmile se narodí, složku bytosti. Je tedy hotový člověk: tělo, bytost, duše.

Od narození až po smrt spolu bytost a duše rozmlouvají. Jak jinak by mohl člověk hovořit sám se sebou, kdyby v něm nebyly tyto dvě složky?

Bytost se táže duše: Řekni mi, duše má, činím dobře? a duše odpovídá buď ano, či nikoliv, podle spravedlivého úsudku. Jsou někteří, bývá jich mnoho, kteří hlasu duše nenaslouchají, potlačují jej, okřikují a zakazují mu do vlastního

počínání mluvit. Takoví nebývají správní a spravedliví ve svém životě. Ale jsou také jiní: Před každým počinem jejich bytost mluví s duší, táže se na správnost a namnoze bývá předem varována, čemuž prostí říkají vnitřní hlas.

Ano - je to hlas vnitřní, nejvnitřnější, hlas duše, která vždy radí správně a spravedlivě, poněvadž je součástí Boha věčného. A potlačuje-li kdo tento hlas a přehlušuje jej hlasem bytosti, potlačuje Boha v sobě, jemuž se může pro takové počínání znelíbit.

Jsou tací, kdož umí obelhávat sami sebe. Jejich bytost nedbá varování duše a uskutečňuje své úmysly, řkouc na svou obranu, že toto je správné - a hádek svědomí, plazící se v pozadí myšlenek, je udupáván, hozen do jámy odpadní a nevyjde odtud, leč při Soudu. Potom se objeví zcela živ a oživený a žalovat bude na bytost, která jej nedbala, zanedbávala.

Při Soudu však bytost nemůže lhát, ani předstírat, neboť tato vlastnost je jí odebrána, jakmile zanikne tělo.

I bude lkát a naříkat pro své nepravosti, ruce vztáhne k duši své, jež čeká opodál a najde u ní milosrdenství, neboť je součástí Boha slitovného.

Pravím vám, bratři moji, nenechte svou promlouvající duši marně plýtvat slovy, ale vaše bytost nechť jí naslouchá, řídí se jejími radami. Tu dojde klidu a uspokojení a život bude radostný, naplněn činy správnými a spravedlivými.

Nechce-li kdo vnitřní hlas nazvat duší, nechť jej pojmenuje svědomí, či já. Jsem to já, duše jsem já - může říci, ale také bytost jsem já. Nechať jsou tyto dvě složky v člověku svorné, souhlasně smýšlející a navzájem ohleduplné.

Zamýšlejte se, bratři moji, nad sebou, nad děním ve svém vědomí - bytosti a duši - zamýšlejte se a ptejte se sami sebe.

Na co se budete tázat, záleží na vás. Jste téměř dospělí a dokážete posoudit, kde jsou ve vás nesrovnalosti a kde je vše v pořádku.

Blahoslavení smíření, neboť klidu dojdou v životě pozemském - Amen."

Naprosté ticho trvalo drahnou chvíli. Ozývali se ptáci ve stromoví, zavál větřík a rozkýval sladce vonící květy. V dálce, nesmírně daleko rachotil a řinčel vojenský vůz. Ten zvuk byl Ježíšovi znám, jakoby se kdysi vyskytl zcela nablízku, nebyl však schopen upamatovat se, pouze jako nezřetelná jiskřička zasvitlo neurčité spojení s velkou bolestí, malátností a bezmocí. Vzpamatoval se a pohlédl na žáky.

Tu povstávali ze svých míst, nesměle se blížili k němu, měli na mysli množství otázek a zároveň věděli, že těmi otázkami by na sebe žalovali a to samozřejmě nechtěli. Zejména se ostýchali před tímto svatým člověkem, jenž jakoby každému z nich pohlédl do hloubí duše a bytosti.

Přistoupili k němu vědci a učitelé. Zpočátku byli nesmělí, když však se usmál, začali mluvit.

"Řekl jsi jim to až do duše, Svatý Proroku."

"Jen ať si udělají pořádek v mysli!"

"Měli by se opravdu snažit stmelit duši s bytostí, jak jsi uvedl."

"Zpočátku jsem tvé pojetí člověka nemohl pochopit, ale nyní vidím, že máš pravdu. V každém z nás jsou dva hlasy, které se obvykle sváří, ba nenávidí."

"Avšak pravím vám, že by měly být souhlasné" odpověděl Ježíš. Tu přistoupili dva žáci a hluboce se uklonivše, promluvili:

"Svatý Proroku, prosíme tě, abys nám takto kázal častěji. Tvá slova - přestože jim zcela nerozumíme - jaksi povznášejí a nám se zdá, že jsou z nás jiní lidé. Aspoň na chvíli vytrvej mezi námi."

"Je mi líto, moji mladí bratři, ale odcházím na cestu dalekou, z níž se už nevrátím. Musím se s vámi rozloučit."

"Navždy budeme mít v paměti tvá slova."

"A také tvou vznešenou postavu a dobrotivou tvář."

"Já si vždy budu pamatovat oči, pronikající do duše" dodal jeden z nich.

Posléze nevěděli, kdy odešel. Učenci jej sice doprovázeli, avšak u brány jim zmizel z očí, jakoby se stal neviditelným. Popravdě řečeno, čekali na něj Nikodém s Abšalomem a rychle jej odvedli, neboť přece jenom nedůvěřovali Babylonu vůbec a těm třem učencům zvláště. Což jsou-li mezi nimi zrádci?

Odpočíval pak doma, pohlížeje malým okénkem do úzké uličky, kam se nedostalo slunce - ani svit jediné hvězdy.

Karavana už se chystala.

XXXXXXXXXX